

HISTORIAE

*Cantebrigiensis Academiae ab
vrbe condita, Liber primus.*

Authore Johanne Caio Anglo.

L O N D I N I
in aedibus Johannis Day.

An. Dom. 1574.

¶ *Cum Gratia & Privilegio
Regiae Maiestatis.*

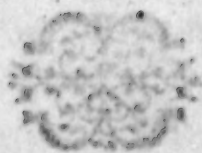
#4349

HISTORIAE

Concordiae Libellus

Concordiae Libellus

Concordiae Libellus

LONDON

in aedibus Johannis Dugdale

Anno Domini 1678

Per Curiam & Privilegium

Regiae Majestatis

cogn
ta, a
fion
conc
aber
tion
non
non
cena
enin
quis
ta su
nita
ris c
Ad
Hist
vita
veta
reru
pres
tura
ras:

Vm medicinæ studiis, ac
operibus, & olim Patavi, & iam
multis annis Londini detentus,
subinde Cantabrigiæ, studiorum
meorum parentis, recordationem
retentam animo, sed remissam tē-
poribus reuocaueram, inceseratq;
cupido inuisendi dulcia musarum
veteris Academiæ limina, & re-

Suscepti ope-
ris ratio.

cognoscendi grata per iuuentutem scholarum exercitamē-
ta, anno salutis humanæ. 1558. a medico munere intermis-
sionem faciens, velut postliminio quodam, Cantabrigiam
concesseram, quò cum perueneram, mirum quantam dum
aberam metamorphosin, quantam rerum omnium muta-
tionem factam animaduertē. Etenim noua personarum,
noua rerum omniū facies erat, noui mores, nouus habitus,
nouus vultus, & pronuntiatio, noua deniq; docendi, dis-
cendi, et disputandi forma. Et ne omnes commemorē (sunt
enim propē infinitæ nouitates) nec ipse cuiquam, nec mihi
quisquam ferē notus fuit. Veritus itaq; ne nulla monumē-
ta superiorum tēporum, locorum, rerum, ac hominum, no-
uitatis ratione, breui superessent, non ingratum fore poste-
ris cogitabam, si antiquæ urbis historiā, rerumq; veterū
Academiæ cōmemorationem repeterem, & contexerem.
Historia enim cum testis temporum, nuncia vetustatis, &
vita memoria sit, cumq; ab edacis temporis, & inuidiosæ
vetustatis iniuria vindicare potest atq; solet, anteaclarum
rerum iucundā memoriā facit, & futura vitæ prudentiā,
præsidiumq; conciliat. Neq; certē inutile est prospicere fu-
tura. Nam & agricola serit arbores alteri sæculo profutu-
ras: & paterfamilias quid expediat in futurum coniectat:

A. ij.

&

& gubernator ventos tempestatēq, nocituras praevidet: in summa omnis prudentis est, non solum praesentia intueri, verum etiā futura longē prospicere. Visum est ergo, & superiorū & praesentium temporum statum persequi, & uno complexu utrumq, comprehendere. Nam si de Cantabrigia (ut nunc est) solum loqueremur, derogasse videbimur fidei scientiaq, vetustatis: si terminos sequeremur eius quos olim habuit, absonum est a contemplatione rerū praesentium. In relatione rerū igitur, principium ab origine repetam (non enim minus illustria initia, quā incrementa extiterunt) atque inde ad nostra usq, tempora historiā producā, nimirum ad an. Dom. 1573. quo hac scripsimus, quantum per vetustatis monumenta, atque hominum memoriā scire licet. Et dicam primò, qualis ea Academia initio fuit, & quis eius positus, quem ortum & authorē, quae incrementa atque status, quos deniq, casus, & interitus nobilissima ciuitas, & gymnasiū habuit. Dein quemadmodū Principum bonorumq, opera, vix tandem miseris eluctata, paulatim reuiviscere, & vires resumere cepit, atque haec quidē primo libro. Secundo, quemadmodum sese iam habent res Academicae, & quae praesens rerum conditio sit, paucis explicabo. Ordiam ab initijs.

Operis argumentum.

Qualis Academia initio fuit.

Gildas.

Quem conditorem Academia habuit.

Est locus in mediterranijs Angliæ partibus ad orientē solem positus, non longē ab Eliensi Insula, praeclarus musis, virtute nobilis, & fama celebris. Vrbs antiqua fuit, regnante Gurguntio Britannorum rege, post Brutum 24. ut Gildas supputat, ab orbe condito, 3588. & antē Christi aduentum 375. posita. Primus eius conditor, Hispanus quidā erat, cui Cantaber nomē extitit, homo genere nobilis, Hispania Regis filius, virtute & literis clarus, qui cum fratre Partholomo discordias ciuiles fugiens in patria, nouas sedes

des querebat in Britannia. Redeunti igitur Gurguntio ex Dacia (quā tributi denegati causa iam subiugauerat) factus uterq; in mare Scotico obuiam, sedes quietas petierunt in Britannia. Quas cum Gurguntius denegauerat in hac Insula, concessit tamen in Hibernia, quam Iulius Cæsar olim Britannas appellabat, ut Fabius Questor de gestis Anglorum memorat. Erat enim ea per id tempus vacua, nec vlla gente, aut aborigine habitata, ut scriptores referunt. Eo rex habitatū, annuo tributo ablegauerat Partholomum, atque apud se retinuit Cantabrum, hominem moribus ingenuum, literis facundū, atque rerum usu prudentem, cui propter hæc impendit fauebat Rex Gurguntius. Has literas, & facundiam atque hunc civilis ordinem disciplina, Atheniensem schola prius docuit, quam huc aduenerat. Et quasi nihil sibi decederet, quod genero cōferrere-
 tur, ei filiam rex Gurguntius dedit in uxorem, bonam regni partem contulit in dotem, sic ut iam patrem Hispaniæ, fratrem Hiberniæ Principem natura dederit, socerū Britanniæ regem, virtus peperit. Horum fauore multa gessit, urbem condidit, quæ sic postea creuit, ut inter 28 nobilissimas totius Britannia urbes, eam scriptores cōmemorent. Etenim ad opinionem nouæ urbis concurrentibus scholasticis, atque gentibus, breui & populus, & Ciuitas magna facta.

Cantaber.
Partholomus.

Fabius Questor.
Partholomus
suorum monarcha.

Cantebrigia
antiquissima
ciuitas.

Eam Britannorum vulgus Cairgrant, & scholarium ciuitatem, alij Cantebrigiam & Grantebrigiam, Saxones Grantecestriam nominauerunt. Quo nomine etiam suo tempore fuisse nominatam urbē Cantebrigia etiam Beda in eccle. hist. gent. Anglorum author est, ut & Henr. Huntud. Gulielmus Malmesb. Ranulph. Nennius, & Rad. Mar-
 rham de antiquis urbibus. Ex qua nominis Cantebrigia,

Varia appellatio ciuitatis
Cantebrigia.

H. Huntud.
Gul. Malmesb.
R. Nennius.
R. Marrham.
Beda.

Confutatio
argumentorū
Oxonienfis.

et Grantecestria varia appellatione in re eadē inualuit error, ut una vrbs duæ haberentur: ut quæ ex Grantecestria (quæ nunc est) ruinis Cantebrigiā creuisse dicant: ut Grantecestria tres fuisse hominum ordines, Scholasticos, Athletas, Palestritasq̃, atque cines ferant: ut in ea regem habitasse dicant, ius dixisse pronuncient, ibiquè ubi nunc lacus est prædiolum seu manerium Burghwasch, ut hodiè est, vlmariū, triplici fossa, olim humida, nunc sicca, & duplici vallo munitum, regium palatium fuisse perhibeant: nescientes Cantebrigiā olim Grantecestriam appellatā, vnamq̃ & eandem ciuitatē utramq̃ extitisse. Quæ omnia in Grantecestria ciuitate fuisse, ut erat ea Cantebrigia & Gymnasium, non autem diuersa, ac diuulsa, ex eo scire licet, quod scriptores referant, scholasticos in ea habitasse, Guthelini regiam fuisse, in ea regē ius dixisse, eoquē mortuo Martiā uxorem in ea regnasse (quod Cecilius eius filius non dum erat maturus regno) & leges Martianas in ea sanxiuisse, quæ vita functa sepulta est Cantebrigiæ, vnā cum marito Guthelino, iuxta turrim astrorum, quā edificauit ad contemplandas stellas Nobicianus astronomus. Vnam fuisse ciuitatē & hoc quoquē monstrat, quod duæ tā grandes vrbes proximè sibi constitutæ, non bene re, & negotiatione conuenirent, cum altera alteri plurimū obfuisset, ut Florentia fæsulis. Oxoniensis tamen putat duas fuisse, nouam et veterem, nouam vocat Cantebrigiam, quæ nunc est, veterem Grantecestriam pagum in proximo positum, et alterā ex alterius ruinis creuisse censet. Verū si Grantecestria pagus vetus sit ciuitas, ubi Canta fluius, seu Granta, super quam posita est? ubi pons instratus? At ista quoquē huc translata dicet? iam enim Granta non solum Cantebrigiam alluit, sed interlabitur quoquē, & ponte ut olim

in-

insternitur, quæ minimè sunt in Grantecestria pago, nã ipsissima urbs est, quam Ranulphus, & Beda interpretantur Ranulphus.
 Cantebrigiam, etsi Beda tempore, ciuitatula tantum fuit Beda.
 desolata ex occasione bellorum, nisi si dicat forsã, & alueum quoque illum veteris urbis ruinis impletum, et nouum Cantebrigia ortum. Ad hoc, si Grantecestria pagus, olim præcipua fuit ciuitas & vetus, videntur posteriores prioribus multò sapientiores, qui cõmodiorem locum, & amariorem, & aquis, & celo, sibi eligerunt. Sunt ergo vana quæ contendendi studio commentus est quidam.

Erat enim hæc urbs ampla, ad septentrionem et meridiem Vrbis Canteb.
 ultra citraque castrum (quod hodiè extat magna ex parte situs.
 dirutum, et ad confessus Iudicum, furumq; custodiam asseruatum) longè lateq; diffusa: illinc ad sacellum diui Iacobi, hodiè inclusum & solo æquatum 500. passibus a castro positum, in villa, (villam fuisse testantur monumenta regalis collegij, quæ & olim & nunc quoq; hõws nominatur) antiquis temporibus habitata, ut ex historia Barnewellensi didici, iam deserta: hinc ad Neunhamia vicum, ultra molendina, qui se longius promouebat versus Grantecestriam, veteris Cantebrigia, seu Grantecestriae reliquias adhuc superstites, & antiqua urbis nomen referentes. Vtrobique habitationem longius productam, & aratra testantur, quæ inter Grantecestriam & Cantebrigia agros proscindunt, atq; fundamenta euertunt, & alborum religiosorum cœnobium, quod ibi olim fuit, ad annos 40. ubi etiam fecerunt plures cellulas, ecclesiam, claustrum, dormitorium, & officinas necessarias, ut scribit Iohannes Swapham in Io. Swapham
 historia Barnewellensi. Longius quoq; productam, & nostra author hist.
 ætas vidit, ac recens memoria retinet, non nostra Barnwellensis
 solum, sed nostri temporis hominum. Et si hodiè urbs con-

8. Historiæ Cantabr.

In historia gé-
tis Anglorum
lib. 4. cap. 17
vide cap. 22.
ut scias quàm
credula fuit
hæc ætas.

tractior multò visitur, sublatis iam vetustate atq; bellis
extremis partibus. Fuere et olim multa vetustatis indicia,
ut erat illud monumentum ad Eliense cœnobium ad Æ-
dilhrydæ Reginæ secundam sepulturam deductum: de
quo sic scribit Beda, quod cum Eliensis regio quæ Elge no-
minat undiq; paludibus & aquis circumdata, lapides ma-
iores non haberet, nautica venerunt ad ciuitatulam quã-
dam desolatam, non procul inde sitam: quæ lingua Anglo-
rum Grantecestre vocatur. Et mox inuenerunt iuxta mu-
ros ciuitatis locellum de marmore albo pulcherrimè factũ,
operculo quoq; similis lapidis aptissimè tectum. Quanquã
illius æui cæcitas admirationem in eo parit, quod regnate
Henr. nuper 8. dirutũ idem sepulchrum ex lapide cõmuni
fuit, nõ ut Beda narrat, ex albo marmore. Inter vetusta itẽ
quæ hodiẽ extant monumenta & vetustissimũ & integer-
rimũ eius Castrum est, ruinosum, magnaq; ex parte vetu-
state cõsumptum, ut solẽt omnia, et aliqua etiã ex parte ad
adificationẽ collegiorum, et priuatarũ adium generosorũ,
largitione principum imminutum. Nam & Edw. 3. ad a-
dificationem Aulae suæ regis (quæ nunc inter septa collegij
sanctæ Trinitatis continetur) et Henricus sextus ad con-
structionem Collegij sui Regalis, & Regina Maria, ad pri-
uatas ædes reficiendas loban. Huddlestoni de Sauston mi-
litis aurati, inter alios plurimũ imminuerũt: ablato quo
construebatur extimè lapide quadrato, & intimè abrupto,
ut scorsum, cum ad adificationem Collegiorum ventum
est, suo loco proponemus. Castrum autem, Knoudi, et Flo-
rentij Regum Cantabrigiæ ætate (de quibus libro primo
de Antiquitate) fuisse positum credibile est. Nam per ea
tempora plures erant in Britannia reges, & quisq; conten-
debat ad imperium, regniq; sui fines propagare, alienos in-
uadere, & possidere studebat. Quamobrem sibi castra in
pra-

praesidium posuerunt. Non lego tamen de castro Cantebri-
giensi ante an. dom. 876. quo tempore in castro atque vrbe
Cantebriensi Daci hyemarunt ad annum unum, ut
author est Fabius Quesstor in historia de gestis Anglo- Fabius Que-
rum, et Gervasius Tilberiensis, nec postea sit eius men- stor.
tio, quod sciam ante Gulielmum Neustria ducem, qui cum
Insulam Eliensem obsederat, parum compos rei quae affectaue-
rat, secessit in Castellum Cantebriense, ubi commoratus
est ad dies aliquot, postea relicto in arce praesidio, remeavit
in obsidionem unde venerat. Quo tempore integrum vi-
detur fuisse castellum, quod tanto duci, & tam multis mi-
litibus excipiendis suffecerit. Id Gervasius Tilberiensis Ca- Ger. Tilberi-
tabricam, Felix antiquae memoriae scriptor, Grantam ap- ensis.
pellatam dicit.

Proximum Crux forensis est, ex firmo lapide, ad septē-
trionalem castris partem extructa, forensis crux appellata,
quod circum eam veteris urbis forum, olim celebratum fuisse
constans fama est, urbem alluebat primo fluuius Cantæ, Fluvius.
seu Grantæ nomine, ad radices castrensis collis, castro mul-
to propior quam nunc est. Id duplici ratione scire licet, pri-
mo quod veteris Cantæ alueus, velut torrentis vestigium,
antiqua Canteburgia nomine adhuc visitur: secundo quod
Henr. Huntudonensis in vita Edgari regis, templum S. Æ- H. Huntud.
gidij super Grantam Fluvium Canteburgia edificatum scri-
bit. A meridie oritur, & per ambitum versus septentrionem
finit ad orientem.

In ea vrbe plures olim erant vici, inter quos unus La. Vici.
tinæ Cattoni vicus appellatus est, antiquo & vulgari no-
mine Catton reue nominatur, ut vetusta docent monu-
menta, a meridie in septentrionem exporrectus, castro ad
occidentem oppositus, & secundum eius longitudinem occi-

Templū om-
nium sanctorū
ad castrum
vetulū.

Implacabile
incendium
Cantebr.

Hist. Iorenal.

Templum S.
Egidio dicatū.

Deflorationes
Galfridi.

Hist. Iorenal.

dentalem procurrens, vestigijs adhuc conspicuus. Ad cuius orientale latus, in summo monte, inter castrum & vici locum, ad septentrionalem vici partem magis, templū omnium sanctorum ad castrum fuit, cuius fundamenta è solo extātia, atque Eliensi episc. annuum redditum persoluentia adhuc visuntur. Quod templum negligentia ne perierit, et vetustate, an flamma, ut ceteræ urbis Ecclesiæ, anno verbi incarnati. 1174. non dum constat. Id constat, eo anno fuisse Cantebrigiæ implacabile incendium. Cuius tædis ut arsit oppidum, ita ceteræ ecclesiæ omnes magna ex parte incensæ sunt, templum verò sanctæ Trinitatis totū exustum. Hinc cautum credo in futurum, ut eius campanile ex duro & quadrato lapide construatur, ne futuris incendijs obnoxium sit. Hoc ut lego in historia Iorenall. ita ex eadem in vita Gul. Rufi didici, templum S. Ægidij Cantebrigiæ extructum fuisse per dominū Picotum vicecomitem Cantebrigiæ, assensu Anselmi Beccensis Abbatis, & Remigij Lincolniensis episcopi super Grantam fluvium Cantebrigiæ, ut refert is qui deflorationes scripsit Galfridi: ut & ecclesia sancti Inonis super vsam fluvium Humentunæ. Ad eum vicum præter templum omnium sanctorum, cenobium quoque fratrum piorum fuit (sic enim vetustæ tabulæ Collegij corporis Christi, cuius possessionis est, appellat) cuius horreum, atque columbarium adhuc supersunt, et fratrum piorum tenementi nomen retinent. Iuxta castrum in parochia S. Ægidij, propter Ecclesiam erat & aliud cenobium, seu (ut historia Barnewellensis habet) officina. Id cum ecclesia voto posuit, an. Dom. 1092. genere clara, sed sanctitate clarissima Hugolina, Picoti cuiusdam (Pigotum vocat historia Iorenallensis) gentis Normanicæ nobilis viri, & gratia Gul. Neustrij Cantebrigiensis provinciæ comitis

tis uxor, cum à mortali morbo quo Cantebrigia sub Gul.
 Rufo laborabat, esset liberata. In eo sex canonicos collocavit
 & ecclesiam Deo & diuo Egidio (quibus salutem commi-
 serat) dicauit. Canonicis præfecit Galfridum de Hanted.
 canonicum, virum admodum religiosum. Ad hos alendos
 Piconus dedit duas partes decimarum dominiorum suorum
 pro Gallorum more: puta dominiij de Queya, de Stowe, de
 Waterbeche, de Middleton, de Impeton, de Histon, de Gres-
 ton, de Hokitō, de Ramton, de Cottenham, de Lollesworth,
 de Trumpitō, de Haselingsfeld, de Harleton, de Eueresdon,
 de Tofte, de Caldecote, de Kingston, de Wynepola, de Grā-
 dena, de Hattelia, de Pampesworth & de Alewinde. Hac
 omnia pertinebant ad Baroniam suā de Brune in Com. Can-
 tebrigia, ut ex charta Remigij Lincolniensis episcopi scire
 licet. Quo facta non multos post annos fatis concesserunt,
 cœnobium adhuc exiguum, nec dum firmas sedes consecu-
 tum Roberto filio relinquentes. Verum is proditiōis sup-
 plicium metuens, quod in regis necē, & regni proditiōem
 conspirasset, fuga se subduxit. Qua de causa Baronia eius
 per regem ei sublata est, & cœnobium factū tributarium,
 & ab his qui benefacerent desertum. Henrici tamen primi
 gratia, succedens in Baroniam Paganus Peuerel, non mi-
 nus armis, et arte militari insignis, quā virtute clarus, pro
 pietate sua non solum prioribus succurrit, sed numerum e-
 tiam canonicorum auxit ad tricesimū, et eis ea quæ Pico-
 nus donauit restituit. Et quia locus apud S. Egidium angu-
 stior erat quā ut tot canonicis sufficeret, destituereturq;
 aqua uiua, à rege Henrico locum quendam extra burgum
 Paganus obtinebat, qui a magna platea, ad flumen usq; se
 extendebat, tum amplitudine, tum amœnitate satis cōmo-
 dus, vocabatur is locus Barnewell, hoc est puerorum fons,

Pagus Barne-
wellinus, unde
dicatur.

quod in eius loci medio, viuida puræq. fontes aquæ scatue-
riebant, quodq. pueri atque adolescentes annis singulis in
vigilia S. Iohannis Baptista, eò concurrentes luctare et a-
lijs lusibus se exercere consueverant, puellæq. cantu atque
musica se exhilararent. Cuius spectaculi causa, concurrente
multitudine, mercatores spe lucri ducti, negotiandi causa
aduolarunt. Ex quo initio mos inde inoleuit, ut eodē festo
die, illuc conueniant negotiandi causa, turba vendentium,
et ementiū. In hoc loco prius habitabat sanctus vir Gode-
fonsus, vitam ducens solitariā, fræquens in orationibus,
in oratorio quodā lignea et humili diuo Andreæ constru-
cto, qui iam paulo ante vita functus, et locum, et oratoriū
sine custode et habitatore reliquit. Erat autē locus iugerum
tredecim: ut ex charta eiusdem Pagani constat. Concessi
inquit similiter, eisdem canonicis quendam locū iacentem
in campis Cantabrigiæ pro tredecim acris, circa fontes de
Barnewel, quem Henr. Rex mihi dedit, ad domum eorum
stabiliendā et finiendam. Vbi igitur parasset omnia, trā-
stulit Canonicos regulares a sancto Egidio Cantabrigiæ, ad
S. Andream Barnwelli, magno apparatu et pōpa, comitan-
te non modica caterna cleri, populi, et Burgensium Cante-
brigiæ, an. Dom. 1112. postquam stetisset annos viginti, et
ecclesiā beato Egidio operosam inchoauit, et ei diuog. An-
dreæ dedicauit.

Fuere et alij vici, seu viarum angustia hac urbis parte,
sed obliuione consumptæ. Fuere et alia urbis parte, ab hac
castelli longius dissita. Nam illa ad castrum, et ultra ca-
strum, hac citra castrum est. Ex quibus est Smeremon-
ger lane, ad forum pisacium, & in parochia S. Petri extra
Trumpiton gates Dowdeuere lane, qui se extendebat,
ut creditur ab aula Penbrochiana, ad vicum fratrum præ-
dica-

dicatorum. Chollellane, in parochia sancti Iohannis, qui diuidit Collegium Regale a Carmelitis. Newlane, quæ opposita Cholles lane, recta se extendit ad vicum maiorem producta inter murum collegij Regalis, et hospitium sancti Augustini, qui vicus hinc inde, in utroq, fine obstruitur nouo muro. Vicus scholarum, qui productus erat a vico maiori, ad vicum sancti Iohannis, seu milstreat per scholas. Piron lane, in parochia S. Iohannis Baptista, cuius caput orientale aperiebat in vicum S. Iohannis, seu vicum molendinarium, occidentale versus riuum, qui hodiè le Ee nominatur se proferebat. Luthburne lane, qui inter ecclesiam diui Benedicti, collegiumq, corporis Christi est, à parte orientali, & fratres Augustinenses. Inde Syluer lane qui (ut creditur) aut is est qui a vico maiori descendebat, per Borden hostell, ad Vicum maiore, iuxta fratres minores: aut qui a mylstreat ascendebat, per hortum & sacellum collegij Goneuelli & Caij, in vicum maiore: aut is est qui a boreali parte cæmeterij, beatæ Mariæ maioris progreditur in forum: nam in parochia S. Michaelis fuisse, docet historia Barnewellensis. Erant etiã Strawlane, & Salthithe, quæ ad flumen ripæ sunt, non longè inter se distantes. Sed hæ intra septa collegij Regalis conclusæ sunt, ut & bona pars vici molendinaris, qui myllstreat dicebatur, quod ad molendinum ducebat, & antè templū S. Iohannis, à parte eius orientali finit, qui alio nomine, vicus S. Iohannis nōnunq, dicitur. Cuius magna pars exclusa hodiè diuidit Aulam Clare, à collegio regis, & Gerardi hospitium, à Collegio Goneuilli & Caij. Erat & Glomer lane, seu vicus Glomer in parochia beatæ Mariæ. Crepers lane, in parochia S. Edwardi. Et quædam præterea erant ripæ, ut dame Ripæ. Nichols hythe, in parochia S. Sepulchri, & omniū san-

Hist. Barnew.

etorum in Iudaismo. Forsan ripa est, ad quā itur per vennellam quæ ducit à vico maiori, haud procul à Bedæ domo, ad aquam, à Boreali parte sacelli, fratrum S. Iohannis Baptistæ. Flaxhithe, & alia ripæ mercii & populi vsibus idoneæ, sed longa vetustate penè incognita.

Hæc insignem olim fuisse urbē docent, etsi antiqui rei Britannicæ scriptores reticerent, etsi ruinosas occulat herba domos: etsi iam seges sit ubi Troia fuit: etsi sūmo olim loco urbs posita, in conuallem iam confederit, atq; ex sublimi in humilem locū deriuata fuerit. Sic olim magnā nobilēmq; Romam, edax ætas, varijque casus temporū consumpserunt, atq; excelsis collibus, sublimiq; loco, ad humile solū traduxerunt. Quid est quod vetustas non consumit? vitiat etiā saxa series temporum. Tantam in rebus diuersitatem, tempus, & casus faciunt, ut subinde, euersis sitibus locorum, nulla indicia agnitioni relinquantur. Cum modò quæ fuerant tumulis ardua, in valles resident, modò quæ vallibus pressa, cætu terreni pulueris, lutouè aggerantur. Sic Sicilia ab Italia, sic Vectis insula à Britannia, sic Castorea seu Castre in Norff. a mari seiunctæ sunt, quæ olim iunctæ fuerant, unde Vectis Britanico nomine olim Guith, id est diuisum dicebatur.

Insula vectis.

Primus posuit
Acad. Cant.
Cantaber.

In ista urbe grandi Cantebrigiæ, quocunq; libet appellari nomine, Academiā posuit Cantaber, Philosophos, & Astronomos, Athenis cōductos, docendi gratia ei præfecit: literis urbē non mercimonijs, studijs non operi faciundo dicauit: ut intelligas, urbem Academiae causa, non Academiam urbis gratia si diuidas, fuisse institutam, atquē ab ipsis etiam initijs Gymnasium extitisse. In cuius rei fidem, præterea quæ diximus in lib. de Antiquitate, & illud quoque accedit, quòd principio scholasticorum ciuitas (ut antè
retu-

retuli) dicebatur, uti ex veterum scriptorū monumentis scire licet. Ad hunc authorem originis suae gloriā, vsq; refert Academia, hunc conditorē agnoscit, ut ex epistola eius, ad Philippum Hispaniarum regem, 4. nonas Augusti, anno salutis, 1554. conscripta liquet. Cui idē Rex illustrissimus respondit in hęc verba. Fideles, docti, deuoti, nobis dilecti, Literae quas 4. nonas Augusti, ad maiestatem nostram dedistis, fuerunt nobis gratissimae, quod ex his intellexerimus quā gratus fuerit vobis, noster in hac Regna aduentus, quantaq; a nobis, & vultis & debetis sperare. Neq; id sanē immeritō, nam nos, tum pro ea qua erga omnes bonarum artium, et literarum studiosos afficimur charitate, & beneuolentia, tum maximē quod ista Academia vestra, ea principia seu incrementa habuit, ad qua nos tuenda & promouenda, tot causis & nominibus tenemur. Academiam itaq; Cantebrigiensem ita amplectemur, ut nequē huic quo vos authore gloriāmini, neq; his (quotquot in hoc regno fuerunt Reges vobis maximē fauentes) vlla in re primas partes sumus concessuri. Vos ergo mactē estote, et qua soletis diligentia, & assiduitate, his vestris studijs incumbite: a nobis omnem gratiam fauorem, & munificentiam expectate. Windisora noua, 3. idus Augusti. 1554. Sed qui de his dubitat, lib. nostrū de antiquitate Cantebrigiae legat. Huic Academia qui praefuit, ad multa saecula Rector dicebatur: postea Cancellarius, nostra aetate vicecancellarius & procancellarius, appellatus est, vicarius Cancellarij, de quo postea fusius, nam Cancellarius hodiē priuatus homo non est Academiae, ut olim, sed ex magnatibus aliquis, qui fauet literis, cuius loco iam praeficitur procancellarius, qui tamen eligitur, & omnia obit, ut olim Cancellarius, in dubijs et arduis tantū respiciens & cōsulens

Academiae
Rectores,

Can-

Cancellarium. Atq, ita urbis initia, atq, status posuimus, situm, conditorem, atq, nomen indicauimus. Quemadmodum autem increuit iam dicemus.

De incremēto
Academix.

Guthelinus.
Beda.

Martia.

Cantebrigia
Guthelini
regia.

Increuit autem magnificentia & liberalitate Grantini Comitis, Cantabri filij, magna potentix viri, qui patris ciuitati muros addidit, ut quibusdam placet, & Cantam ponte strauit, ut Atheniensi Academia Hypparcus. Etenim ut a Cantabro patre edificatam Cantebrigiam, ita à Grantino filio primo muris cinctam scribit, non Nicholaus Cantelupus solum, sed & rex Cadwalladrus, etiam in diplomate suo (de quo postea) ad Academiam edito. Increuit etiam beneficio Guthelini regis Gurguntij filij, Beda testimonio Græcè & Latine, doctissimi principis, qui edificijs, atq, mœnijs eam auxit, atq, ordinauit. Is enim secundum historiam Bruti, omni tempore vitæ suæ, benignè, & modestè regnum tractauit annis nouem: ut ex innominato genealogico de gestis anglorum, (cuius principium est: non solum audiendæ scriptura sacra, &c.) scire licet. Erat illi uxor nobilis fœmina Martia nomine, omnibus artibus erudita, ut ex eodem genealogico constat. Hac inter multa, & inaudita quæ proprio ingenio repererit, inuenit legem Martianam, Saxones uerò methenologe appellauerunt: hac genealogicus. Hac eadem, præter cæteras sapiens atque pulchra, nobilitauit Cantebrigensem Academiam. Etenim suadentibus philosophis, ne Cantebrigia, sede Guthelini regia, mortuo iam marito discederet, præsentia sua eam perpetuò coluit, atq, exornauit. In ea legem à nomine suo dictam Martianam, æquitate & iusticia plenam, populo Britanno tulit. Regni enim curam atque gubernaculum perita multarum rerum mulier suscepit, quod Sicilius uenicus eius filius, non dum per ætatem imperio maturus erat,

rat. Eius aetate erant Cantebrigiæ tria hominum genera, Scholaſtici, Cines & Athletæ. Adhæc auxit urbem, urbif. q. famam aëris amœnitas, loci hubertas, ſcientiarum claritas, & tum aliorum, tum Caſſiuellauni maximi Principis, ſumma benignitas. Inter quem & urbis originem, annos interceſſiſſe. 322. author eſt Aluredus lib. ſecundo. Eius enim indultam omnibus fugitiuis atq. reis, qui ſtudio literarum eò confugerent, ſecuritatem vitæ ſuæ & ſuorum, tutumq. portum & aſylum ab inimicis permittebat. Ex qua occaſione confluxerunt eò ex omni orbis regione non iuuenes ſolum, ſed & ſenes etiam. Ita, cum floreret Academia, victo iam Romano milite, annis ante Chriſtū natum 60. Caſſiuellauno, aut proditione potius Androgij nepotis facti tributario, iter Romam Caſar cum Androgeo adornavit: ſecumq. aliquos ex præcipuis Academiae viris Romā conduxit, ubi magna nominis celebritate, et artium profeſſione claruerunt, Romāq. ſtudiū, quod ab Athenarum reliquijs, annis iam ante Chriſtum, 700. cepiſſe traditur, renouandi authores extiterunt. Non illam ſcholam intelligo, quā Ine Britannorum rex, cum Romæ ageret, conſentiente Gregorio Papa, Romæ conſtituerat, & Anglorū ſcholā appellauerat. Neq. enim uniuerſarum diſciplinarum gratia, illa ſchola extructa fuit, ſed religionis tantum cauſa, quod Angliæ rex Ine, & regale genus, cum epiſcopis, præſbiteris, atq. clericis, doctrinæ, fideiq. catholicæ diſcendæ gratia, in eam conuenirent. Qua de cauſa, rogante Aluredo occidentaliū Saxonum rege, eam a tributis immunē fecit Martinus Romanus Pontifex, an. Dom. 883. eſi hodiè non Anglorum ſchola, ſed Anglorum hoſpitale ea dicitur. In ea ſepultus Merciorum rex Burrhedus eſt, authore Patricio conſule, anno Dom. 875. Burrhedus (inquit) Rex

Tria hominū
genera Cant.
Caſſiuellaun⁹
Aluredus.

Schola Anglo
rum Romæ,
cur inſtituta.

C. j.

Mer-

De antiquitate bonarum literarum in Britannia.

Druydes.
A Druidum tempore literæ in Britannia excultæ.
Galli in Britannia discendi gratia proficiscuntur.

Merciorum regno expulsus Romæ obiit, sepultus in templo beate Mariæ, quæ Anglorum schola tum temporis dicebatur. Sed fuisse per ea Cæsaris tempora literas in Britannia excultas, etsi ioco contradicere videatur Cicero, in Epist. fam. mil. ad Trebatium, atque etiâ aliquando ad Atticum, explicandum est. Etenim si eius rei fidem fecero, admirationi forsan esse possit Britannos toto orbe penitus diuisos, rudem & incultam olim per ea tempora gentem, & eam comatam, atque ex toto reliquo corpore, præterquam mustace (ut Itali loquuntur) rasam, glasto corpus infectum, ut horridiores sint aspectu in pugna, pelle vestitum, carne & lacte viuentem, orbi nostro (visi vicinis) ad Cæsaris tempora planè incognitam, eis literis tam esse excultam, ut ex Britannia Romam omni literarum genere tum florentem, Britannos literarum causa Cæsar transferret. Fuisse tamè literas in Britannia non solum nostri scriptores tradunt, sed etiam externi referunt. Scribunt enim nostri, per Druidum etiâ tempora atque flaminum, excultas in Britannia literas, eosque disciplinarum professores extitisse tradunt, longè ante Cæsaris tempora. Id confirmat etiam Cæsar ipse, qui Comment. suorum lib. 6. de bello Gallico scribit, disciplinam in Britania repertam, atque inde in Galliam translata esse existimari, & suo tempore Gallos, qui diligentius eam cognoscere voluerunt, plerumque illo, hoc est in Britannia gratia discendi profectos. Immunitates etiâ, et studiorum rationem proponit. Cum enim antè ostendisset, quo in honore essent Druides apud omnes, quanta adolescentium multitudo disciplina causa ad eos confluxerat, addit: Druides à bello abesse consueverunt, neque tributa cum reliquis pendunt, militiæ vacationem, omniumque rerum habent immunitatem. Tantis excitati præmijs, & sua sponte multi

in disciplina conveniunt, & a propinquis partibusq; mis-
 tuntur, magnū ibi numerū versū ediscere dicuntur. Itaque
 nonnulli annos vixenos in disciplina permanent, neq; fas
 esse existimant ea literis mandare, cum in reliquis ferē re-
 bus publicis privatisq; rationibus, græcis literis utantur.
 Id mihi duabus de causis instituisse videntur, quod nequē
 in vulgum disciplinam efferrī velint, neq; eos qui discunt
 literis confisos minus memoriæ studere, quod ferē plerisq;
 accidit, ut præsidio literarum, diligentia in perdiscendo, ac
 memoriā remittant. In primis hoc volunt persuadere, nō
 interire animas, sed ab alijs post mortem transire ad alios;
 atque hic maximē ad virtutem excitari putant, metu mor-
 tis neglecto. Multa præterea de syderibus atque eorum mo-
 tu, de mundi ac terrarū magnitudine, de rerum natura, de
 Deorum immortalium vī ac potestate disputant, & inven-
 tū tradunt. Hæc Cæsar quæ etsi Gallis tribuat, a Britānis
 tamen accepisse prius cōmemorat, hoc testantur etiam no-
 stri historici, & historicis fidē faciunt, tum continuatus u-
 sus harum scientiarum ad nostra secula, tum libri a mul-
 tis Britannis non solum de motu syderum, sed de dimensio-
 ne mundi, de philosophia occulta & naturali, egregiē editi.
 Infinita etiā Græcorum vocabulorum vis, usu recepta &
 retenta, idem loquitur, maximē in mediterranijs Angliæ
 partibus, atque Cambria, ut in libro nostro de symphonia
 vocum Britannicarum dicemus, et eō magis, quod Brutus
 Troianus generis nostri author Græcus fuit, a quibus acce-
 pisse videntur Druides, & alijs docendo tradidisse. Ita e-
 nim à Græcis Græca lingua apud nos, ut a Romanis latina
 cum istic imperauerant instituta fuit. Imperarunt autem
 à Lucio mortuo, ad Arthurum regem, annos 274. in quib-
 us quotannis Britanni pendebant Romanis, sex supra mil-

Britanni Græ-
 cis literis ute-
 bantur.

le libras. Quo tēpore institutum fuit, ut qui magistratum gerere vellet, latinam linguam disceret. Et qua ratione multa græca, eadē multa latina vulgari lingua vsq; retinemus. Quo minus mirum videatur, si à græcis et latinis dictionibus nostrorum vocabulorum originem, atq; interpretationem aliquādo petimus, de qua re seorsum in Symphonia vocum Britannicarum dicemus. Ex quibus scire licet, clarā fuisse scientiarum professionem in Britannia ante Cæsaris aduentum in Britannia, præcipuè verò Cantabrigiæ, & Glamorgantiæ, Cantabrigiensium per fortune tempestates refugium, ut postea referemus, cum adhuc Oxonium originem non haberet, ut in sequentibus proponemus. Et haud scio an Scribonius largus, homo Romanus, & inter latinos medicos post Celsum primus, alia de causa magis in Britanniam cum Claudio Cæsare venerit, quàm ut Britannorum doctrinam intelligeret. Erant autem (ut Suidas author est) Druidæ παρὰ γὰρ αἰσῶναις οἱ φιλόσοφοι καὶ σιμυόβιοι, quorum religionem sub Augusto interdictam, Claudius Imperator quintus penitus aboleuit, ut scribit Suetonius.

Scribonius
Largus.

His igitur doctis viris Cantabrigia Romam abductis, in ea tamen qua prius gloria nominis, atq; fama perstitit Cantabrigiensis Academia per omne tempus regni Tēnātij Regis, qui Cassiellauno, & Cymbellini, qui patri Tēnantio in regnum suceffit, quo regnāte natus est Christus, homo (ut P. Lentulus ad senatum populumq; Romanum scripsit) statura procerus mediocriter, et spectabilis, vultum habens venerabilem, quem intuentes facile possunt & diligere, & formidare, capillos coloris nucis auellanae præmatura, & planos vsq; ad aures, ab auribus verò cincinnas, crispas, aliquantulum ceruliores & fulgentiores, ad

Christus natus

ab humeris ventilantes, discrimen habentes in medio iuxta morem Nazaræorum, frontem habens serenissimam, cum facie sine ruga, & macula aliqua, barbam copiosam & puberem, capillis concolorem, non longam, sed in medio bifurcatam: aspectum simplicem, & maturum; oculis glaucis, varijs & clavis existentibus. Nasi & oris nulla prorsus fuit reprehensio, quem rubor moderatus venustabat. In increpatione terribilis, in admonitione blandus, & amabilis, hilaris serena gravitate, qui nunquam visus est ridere, flere autem, sic ut seruetur gravitas, in statura corporis propagatus & rectus, manus habens, & brachia visu delectabilia, in colloquio gravis, rarus, et modestus, sic ut verè dicatur, fuisse speciosum inter filios hominum. Apparuit temporibus Lentuli, hoc est Tiberij, auctore Eutropio. Apparuit (inquit Lentulus) temporibus istis nostris, & adhuc est, homo magnæ virtutis, nominatus Iesus Christus, qui dicitur à gentibus Propheta veritatis, quem eius discipuli vocant filium dei, suscitans mortuos, & sanans omnes languores. Cuius eò lubentius hic feci mentionem, quòd eius religionis causa multa perpeffa est Cantabrigia, quodq; eo nomine gloriatur multum, se nunquam a Christiana fide descivisse, se eam perpetuò defendisse, et coluisse, ut procedente historia, in Pelagiana hæreseos oppugnatione, & verbis & exemplo indicabimus. Sed redeo ad historiam. Perstitit etiam Gymnasij fama, et gloria nominis, per omne tempus Guderij Regis, qui patri Cymbelino (quem Dion quidem Nicaeus in hist. Ro. lib. sexagesimo Cynobellinū, ipse verò se in moneta sua anea, quā vidimus, Cunobellinū nominat, et Aruiragi qui Neronis ætate regnās, fratri Guderio successit. At Mario rege, qui patre Aruirago in regnū substituitus

Cantebr. multa perpeffa religionis causa.

Marius Can-
tebrigiā saxo
quadrato cir-
cumuallauit.

tutus est, an. dom. 72. nō virtutū modò, atquē literarū glo-
ria præfulgebat Academia, sed etiā urbis suæ Academicæ
tuto munimēto florebat. Etenim prudētissimus ille Marius
ne scholastici inimicorum tumultibus vexarentur, cinita-
tē scholarium, muris ex saxo quadrato extructis, circunde-
dit, atq; ad decus defensionemq; loci operosas turres extru-
xit. Tres enim hos fuisse mæniorum authores, Grātinum,
Guthelinum, atquē Marium legimus, siue quòd tantæ mo-
li construendæ, tantisq; sumptibus vnus Princeps non suf-
fecerit, siue quòd interea temporis bellis, & tumultibus cō-
cussi & destructi ij fuerunt. Inter Cantabrum enim atquē
Marium intercesserunt, anni. 950.

Lucius Rex
venit Cante-
brigiam.

Cum hac ita essent constituta, nequē ad vitæ necessita-
tem, nequē ad ocij literarij tranquillitatē quicquam defu-
isset, florerentq; omnia, Cantebrigiā Lucius vnicus Colli
regis ex Mario prognati filius, pius, et moderatus Princeps
clementissimusq; Britannorum rex venit. Cui cum ex sū-
etorum virorū, qui Christum professi sunt, & Cantebrī-
giæ studebant, prædicatione persuasum est, non fuisse vana
quæ de Deo, deq; trinitate diuulgata sunt, fidei Christiana
cupidus, ab Eleutherio Pontifice Romano, post Apostolos
12. vt ad Christi fidem reciperetur per legatos petijt. Id e-
git an. dom. 156. & regni sui 13. Marco Antonio vero im-
perante Romæ. Quanquā sunt qui anno 108. sunt qui an.
176. sunt qui anno 185. & 184. vt Thobias Roff. à Christo
nato, ad fidem conuersum scribant, Eleutherius autē, El-
uanus et Meduuinus Lucij legatos baptizauit atq; bap-
tizatos alterū ad Episcopatum, alterum ad doctoratus gra-
dum promouet, et ad Luciū in Britannia remisit, qui cum
Christum incarnatum prædicassent, regem baptizarunt,
anno Dom. 178. Tam per insulam diuagari verbum Dei,
se-

Regis Lucij
legati Cante-
brigienſes.
Lucius quādo
fidem recepit.
Thobias Roff.
Eluanus.
Meduuinus.

fementem vita iacere, tandem Cantebri giam parentē su-
am venire ut fertur, ubi postquā multū varieg, cum phi-
losophis disputatum est (non enim facile capit ratio, et phi-
losophia, quæ rerum causas inuestigant mysteria Dei) bap-
tizarunt uno die, & philosophos omnes, & tria hominum
millia, id ætū fuit anno dom. 178. Secundū quosdam,
qui & ista ad Faganum, & Damianum, seu Fugatum et
Deruianum monachos ut alij, Elutherij nuncios referūt,
ut lib. primo de Antiquit. Cant. exposuimus) Druidumq,
atque flaminum, Archiflaminumq, loco, sacerdotes, episco-
pos, & Archiepiscopos, per omnem regionē posuerunt. Ne-
quē hac ita referuntur, ut non fuisset etiā a Christo, chri-
stiana religio in Britannia. Principio enim per Iosephum
ab Aramathia, qui obiit, & sepultus est Septonia, inducta
fuit, & culta etiam per Britannos, sed clam propter metum
principum, quos oppugnatores habuit, ut lib. 2. de Antiqu.
Cant. diximus, & dicemus in sequentibus: utcumq, sit, per
ea tempora flamines erant 28. in quorum loca episcopi 28.
substituti sunt: & archiflammīnes tres, Londinensis, E-
boracensis & urbis legionum: quibus etiam suffecti sunt
Archiepiscopi tres Londinensis, Eboracensis, urbis legionū.
Londinensi Loegriam & Cornubiam subiecit Lucius, E-
boracensi Deiram et Albaniam: urbi Legionum Cambri-
am. Loegriam dico, quicquid est inter notium mare, Hum-
brum & Sabrinam: Deiram & Albaniam, quod ab Hum-
bro ad Caithenisiā, extremam Scotiæ partem protensum
est. Cambriam quicquid Wallia vniuersa continet. Urbem
legionum, Glamorgantiā, quam alij Caerleon dicunt, etsi
non me fugit, urbē legionum apud Ranulphum Polychro-
nici, lib. 1. ubi de antiquis urbibus agit Cairdiffē appella-
ri, & iuxta Glamorgantiā sitā esse existimari. Cornubia

De antiquita-
te christianæ
religionis in
Britannia.

Flamines.
Episcopi.
Archiepiscopi

Loegria.
Deira.

Cambria.
Urbs legionū.

Cornubia.

nota

nota est provincia, olim Corinea dicta, à Corineo Bruti socio, & quòd sit Cornu Britannia. Tempia item et phana dijs prophanis extructa, his sublati, deo atq. diuis dedicati: quorum, prius quædam Mercurio, quem inprimis coluerunt, quæq. vulgari lingua Wedon nominabant: quædam, potenti cuida deæ quæ Frea dicebatur, consecrata sunt. Horum nomina dies Mercurij atq. Veneris, dijs illis consecrata, adhuc referuntur, quæ literis paulo immutatis, illa Wedonesday, seu Wedenesday, hæc Freday, seu Friday, vulgari nostra lingua nominatur, ut idem sit frea, quod Venus, secundum Thobiam Roff. atque ab æpæ dictione Græca deriuetur, quòd ex spuma natam venerem poetæ fabulantur quasi afraam, seu aphroam, & per aphæresin froam Venerem diceret, nata autè Britannica multa ex Græcis, prius diximus.

Talia initia fuerunt nostra sacrosanctæ religionis, quæ bene confirmata permansit, ad Asclepiodori regis usq. tempora, annis plus minus, 212. & secundum alios, 216. Eo autem regnate, deuictisquæ iam Aleto Liuiog. Gallo, Romanorum Ducibus, circiter annum salutis humanæ, 300. & secundum Bedam lib. 1. cap. 6. 303. cum Dioclesianum imperatorem religio christiana vehementer offenderit, quòd de religione variam persuasionem imperio concussuram, eiusq. tranquillitatē perturbaturam pertimesceret, inter cæteras præclara illa vrbs, philosophiæ parens Cantabrigia, palatijs, ædificijsq. pulcherrima, turribus magnifica, et muris ex quadrato lapide vndiq. munita, ab Herculeo Maximiano, homine impio, & sanguinario, Dioclesiani exercitus principe, & imperij socio exusta est, unaquæ omnia templum enersa, omnes sacrosanctæ scripturæ, & bonarum artium libri, qui occurrebant, publicè in foro concremati, omnes

Prima euerfio
Academiz per
Maximianū.

nes sancti, selectiq; sacerdotes, cum eorum discipulis, quos
 christiana fide instituerant, omnesq; pietatis cultores tru-
 cidati sunt. Ille interim crudelis oculos pascere, & animum
 cruciatu Christianorum exaturare, tanquam in re bene gesta
 exultabat. Inter eos qui ceciderant, sanctus Albanus erat,
 qui Verulamij: Amphibalus Abbas (quem sanctum Gil- Gildas.
 das nominat) qui Caermerlini: Aron & Iulianus, qui
 Glamorgantia interfecti sunt, homines certe omnes pij.
 Quorum Aron & Iulianus Glamorgantia legionum vr-
 bis Demetiae, ciues erant. Amphibalus vero eiusdem quide
 urbis origine natalitia ciuis, sed urbis scholarium Cante-
 brigiae rector, qui sanctum Albanum, Verulamij urbis pra-
 fectum (cuius hospitio exceptus aliquando urbe Verula-
 mio fuit) ad fidem conuertit, quique ob id a quibusdam hi-
 storiciis, sancti Albani doctor, & praeceptor nominatus est.
 Erat autem Verulamium municipium quoddam propter phanum Verulamium.
 S. Albani, cuius ruinarum murorumq; vestigia quaedam
 adhuc supersunt. Quo visendi gratia cum ante annos aliquot
 me contuleram, omniaque perlustraueram, qui mihi comes
 fuit, quodam in loco terram ad pedis altitudinem effodit.
 Quo cum peruentum est, in assarotum seu pavimentum, ex
 tessellis lateritijs vncialibus, opere musino compositum, &
 vario colore depictis ornatum, incidit. Ex quo pavimenta-
 to loco, murorumq; duro silice constructorum crassitudine,
 parietinarum vestigio adhuc superstiti, urbisq; amplitu-
 dine, egregiam fuisse olim eam ciuitatem intelligebam. Dice-
 batur autem ea olim vulgari Anglorum lingua Werlache-
 ster, hoc est: Verulamij castrum. Ceterum ut ad historiam
 redeam, Maximianus nulli parcebat Christum profitenti,
 nec parcens miseris, nec fauens diuitibus, homo ad bella at-
 que caedes natus, homo sitis cruoris innocentum inexpl-

Eutropius.

Beda.
Eusebius.
Hist. Roff.

bilis. Author enim est Eutropius, Dioclesianū propter immensa bella, eum regni consortem assumpsisse, hominēq; ferocē, incivilē, & immanem fuisse, cuius vel ex aspectu truci, animi crudelitatem agnosceres. Fuisse istius persecutionis annum primū, imperij Dioclesiani an. 18. Dioclesiano quidem per orientales mundi partes, Maximiano verò per occidentales crudelius seuiente, scribunt Bedas, et Eusebius. Fuisse autem hæc sub anno Dom. 303. qui author est Roffensis historiæ testis est. Post excidium istud Cantabrigia deserta iacuit, literis literatisq; orbata, per omnia Coeli (qui primus Colchestriæ dux fuit) per omnia Constantini patris, & Constantini filij (ex sancta Elena Coeli filia, musica & artibus liberalibus doctissima) suscepti, & totius orbis monarchæ, regna, ad Octavianij regis usq; tempora, quæ erant anno Dom. 314. & secundum alios 443. annis scilicet undecim.

Prima restitutio
Academiæ
per Octavianum

Cuius imperio, & beneficio factū est, ut novæ sedes, novæq; habitationes scholasticis Cantabrigiæ ponerentur. Erat enim ut probus, ita opulentus Princeps: statuitq; divitias collocari in usum bonorum ingeniorum, quæ deinde patriæ honori, & honestamento esse possent. Id negotij Carodoco Cornubiæ duci Octavianus dederat, cuius studio atque opera non mediocriter res promota est. Et quasi parum esset adificia struxisse, nisi sit qui studijs præsit, Mauritium quendam liberalibus artibus præstantem virum, & Guttelini Londinensis Archiepiscopi, prudentis et moderati viri præceptorē, an. Dom. 443. schola præfecit, & privilegia multa concessit. Ex quibus id erat præcipuum, ne effrenata improbitas rusticorum, studia scholasticorum impediret.

Secunda euer-
sio per Sax-
ones.

Sed non longum fuit, volentibus ita fati, ut in Britannia irrumpentes Saxones, eamq; undique deprædantes, ita

ut

ut ne literis quidem parcerent, literatos, atque omnis generis Cantabrigienses, quod violentius oppugnaverant, multis malis & incommodis affecerint, spoliarunt, imò trucidarunt, & urbem iam ante populatam, perditè deuastarunt. Verum quod mali destruunt, atque incendio consumunt, boni reficiunt, & reponunt. Quapropter Edwardus cognomento senior, Aluredi Westsaxonum regis filius, princeps pius, & beneficus (cuius benefacti memoriam, nulla atas, nulla obliuio deberet tollere, cuius laudes, nec oratio longa celebraret, nec beneficij gratia meritum facile reponeret) restituta Academiae gloriam, & honorē obtinuit, uti Ranul. Higdenus Cestrensis, et Iohannes Rossus Warnicensis authores sunt: & Lelandus, ac Baleus in libris suis referunt. Quæ enim à Danis concussa violenter, demolita fuit, incendio consumpta sunt iniquius, is reparauit et refecit, muros, adificia, & quid nō, ac præterea dispersos belli tempestatibus scholasticos renouauit, beneficentijs fuit, privilegijs immunitatem eis dedit, libertatem restituit, & ab iniurijs defendit.

Secunda reparatio per Edwardum, cognomento seniore.

Ranul. Higden.
Io. Rossius.
Lelandus.
Baleus.

Dacos secutus est Pelagius, quàm isti tristior inimicus, & eò maior quòd Christi nomen sit professus, quod Daci non dum fecerant. Qui Pelagius an erat Britannus (ut ait Beda) ecclesiast. historia lib. i. cap. 10. an Romanus natione (ut auctor est, qui scripsit Polychron.) non ita magni est momenti, cum infelicior ea regio est, quæ talem enutrit. Is enim regnante Arcadio Theodosij filio, anno verbi incarnati. 394. aut secundum Bedam, 441. inter Cantabrigienses doctores aliqui primus, cum in eam opinionē flagitiosè atque turpiter incidisset, ut: hominem suis meritis, sine gratia Dei posse saluari: et unumquemque ad iusticiam propria voluntate regi &c. doceret, atque defenderet, recla-

Tertia euerfio per Pelagianos.

mantibus christianis pŷŷq̃, scholasticis qui diuersum tene-
rentur, à Pelagianæ sectæ hominibus deuastata rursum
vrbs est, & Academia funditus euersa. A quibus cum om-
nes penè Cantabrigiæ degentes scholastici immaniter tru-
cidati, fusi, fugatiq̃, sunt, tandem Vortimerius, Vortigerij
regis Britannia filius, scholasticis & eorum vrbi, non leui
subsidio adfuit. In istis rerum tumultibus, alij relicta Can-
tebrigia aliò profecti sunt: Germanus verò atque Lupus,
sancti viri & Doctores circuibant omnia, contendentes
omni studio atque opera, vt Pelagianam hæresim, conti-
nua predicatione extinguere & euerterent. Qui cum
tandem Glamorgantiam legionum urbem, quæ olim Bri-
tannorum lingua Caerleon dicebatur, peruenerant, ibi
se firmarunt, & sacras literas iuxtaq̃, liberales artes do-
cuerunt. Hinc gymnasium illud ducentorum philosopho-
rum, quod in vrbe legionum Glamorgantia extitisse, &
Gulfridus Monem. scribit, et Thobias Roffensis refert, qui
Astronomia, Philosophia, ceterisq̃, scientijs liberalibus
clari, motus astrorum curiosius obseruauerunt, & Arthuro
Regi prodigia ventura veris argumentis prædixerunt.
Et haud scio an hæc illa Cantabrigia sit, quam ad Sabri-
nam fluium cõstitutam Roffensis historia prædicat. Erat
autem ea vrbs, amantate loci, opibus, solemniprocerum
conuiuio, & Arthuri rotunda mensa quõdam nobilis, mu-
risq̃, per Romanos ex latere cocto extructis, palatijs magni-
ficis, aureis tectorum fastigijs Romanorum more fulgen-
tibus, thermis, theatris, templis tribus, monasterijs duo-
bus, altero Canonorum, altero virginum deo dicatarum,
illo diuo Aroni, isto diuo Iulio martiri consecrato: adifi-
cijs subterraneis, aqueductibus, hypogijs meatibus, & hy-
pocaustis, lateralibus angustijs spiramenti causa factis

Gymnasium
ducentorum
philosophorū.
Glamorgantiz
Gul. Monem.
Thobias Roff.

insignis: tertia Metropolis Angliæ, & unica olim Deme-
tia (quam Walliam australem diximus) a Belino rege
constructa, quo loco Vſca, seu Oſca flumen cadit in Sabri-
na æstuarium. Et si non me fallit, quasdam eius urbis ori-
ginem atq; gloriam Arthuro regi tribuere. Ea, tempore
Claudij Cæsaris urbs legionum dicta est, authore Giraldo Giraldus.
in Itinerario, atq; Ranulpho in Polychronico, quod cōcor- Po'ychron.
dia iam ante inita, inter Aruiragum Britannorum Re-
gem, & Vespasianum Romanorum ducem, mediante Ge-
nuissa regina, legiones Romani militis ibi quieverūt. Hæc
scribo ne quis putet, hanc eam esse legionū urbē, quæ olim
Legiocestria, nunc autem Cestria dicitur, Metropolis Ve-
nedotia siue septentrionalis Walliæ. Quæ civitas etiam le-
gionum urbs dicebatur, quod legiones militum Romano-
rum, quas Iulius Cæsar ad Hybernos, & Claudius Cæsar
ad Orchades subiugandas trāsmiserunt, ea urbe hyemarūt.

In ea urbe (inquam) Caerleonensi, cum permansissent
Germanus atq; Lupus, quidam qui adhuc Cantebrigia
superfuerant, cum & mundum contemnerent, & se totos
rerum diuinarum studio et contemplationi dederent, bonæ
vitæ actionibus et orationibus indefinenter, e quorum nu-
mero Tremmerinus fuit et Dubritius, Theonotus, Alda,
dus, David, Swythunus, & Damianus. Hi enim vel max-
imè diuinarum literarum interpretationi intenti, Cante-
brigia iugiter studiis incumbabant. Atque hæc sub Vorti-
merio rege Britannorum.

Post Vortimerium primus patrocinium urbis tulit Ar- Tertia restitu-
thurus rex magnus, atque nobilis, qui ab omni seruitutis tio per Vorti-
iugo liberum esse studium voluit, quod liberalibus artibus meriū & Ar-
liberius incumberent, et Kynotum virum tum rerum usu, thurū Reges.
tum prudentia clarum Academiae rectorem præfecit, anno

Charta Regis
Arthuri.

Dom. 529. Nec minus scholæ tranquillitati privilegijs indultis consuluit, Londini scriptis 7. Aprilis, anno verbi incarnati. 531. & per Walvanum nepotem suum probitate clarum, ad Kynotum Cantebriam transmisit: quibus literarum studiosis, & eorum famulis ab omni publica vectigali, servili opere, onerosa servitute, & regio tributo, immunes esse præcepit. Ea huc ascribere non erit necessum, quod in libro nostro primo de antiquitate Cantebriensis Academiæ, iam ante ad verbum fuit exposita: quo minus indigeas nova commemoratione rei eius. His immunitatibus ad hunc usq; diem, benignitate principum fruuntur studentes Cantebriæ, caueturq; in omnibus decretis publicis de censendo populo, ne literarum studiosi, nec eorū famuli censeantur. Demum ut excubiarum, militiarq; & omnium aliorum munium publicorum vacationem scholastici habeant, autoritate regia sancitum est, non per ea, & superiora tempora solum, sed per præsentia etiam.

Quarta eversio per Ambro-
nes, Pictos, &
Saxones.

Ambrones.

Picti.

Sed mortuo iam Arthuro, & quis imperio potiretur, discordia orta, eccè numerosa scholasticorum ciuitas, virtutum mater atque nutrix, & in ea sacra, prophanaq; omnia, prædis, rapinis, ferro, & igni, Ambronum, Pictorum, atque Saxonū, hostiū humani generis (quas Mordredus Arthuri nepos, regnare cupiens, in suū subsidium inuitauerat) obnoxia, jã quarto eversa, & consupta est. Erant autē Ambrones, gens gallica, qua subita maris inundatione amissis sedibus, rapinis et depredationibus, se & suos aluerūt, quos Caius Marius septimus Consul deleuit. Picti verò, Scythica olim, & barbara natio, principio Cathenesiam extremam Scotia partem occupans, octingentis annis postquam Brutus regnare cœpit in Britānia, deinde inter Anglos, atq; Scotos, medium locum tenens, quos ex consensu,

su, Angli cum Scotis, diniso inte se solo, inieremerant. Picti dicta gens, quod corpora pictura varia, & omnifaria formis animalium notata haberent, ut tradit Herodianus.

Eos Fulgentius dux & frater, matris Bassiani regis Sene- Herodianus.

ri filij, ex Scythia in Britanniam, ad Bassiani partes defendendas, adduxit. Sed Carausij donis corrupti in ipso

prælio a Bassiano Antonio desciverunt, unde Carausius victor factus, Pictis locum in Albania dedit, ubi per multos

annos mixtim cum Britonibus vixerunt, ut et Giraldus & Ranulphus Polychronici sui libro quarto testes sunt. Giraldus.
Polychron.

Galfridus tamen Monumetensis, historiae suae de Origine Gal. Monum.

& gestis Regum Britannorum libro sexto, etiam Saxones, quos Vter infirmus atq; in feretro gestatus ad Verula-

nium urbem vicerat, Ambrones per contemptum nominat. Sed redeo ad historiam, has turbas, atque incendia,

ut literarum studijs, & vita sanctitati inimica, cum apud se expenderent Theonotus Londinensis postea Archiepis-

copus (nec dum enim Dorouernium seu Cantuariam translata sedes Archiepiscopalis fuit) atque Cadocens postea E-

boracensis, nullam miseriarum Cantebrigia finem fore rati, collectis ac consarcinatis ijs, quæ in religione Christi-

ana esse preciosissima sibi videbantur, ne barbarorum hostium incursionibus deleerentur, cum omnibus ijs qui Chri-

sti fidem, ordinem, atq; cultum professi sunt, omnibusque qui in Academia erant scholasticis, ad perfugia nemorum

atq; solitudinum Cambriae, locum quietis & tranquillitatis plenissimum, sese receperunt. Quo loco Christiana reli-

gio non solum a quo Lucius eam renocauerat, sed iam inde a principio, quo eam Iosephus ab Aramathia (qui Glasconia sepultus est) in Angliam inuexerat, retenta sunt, de

qua re prolixius lib. secundo de antiquitate Cantebrigi-

Bangorense
monasterium.

ensis Academia diximus: nec unquam defecit etsi reli-
quis Britannia partibus, nunc a Romanis, nunc ab Anglis
Saxonicis & Ambronibus, Pictis & Saxonibus pene ex-
tincta, & eversa est. Non nisi privatim tamen, metu ty-
rannorum, et occultè colebatur ea. Confirmatis igitur his-
ce locis sedibus beati patres, & qui cum eis erant, a stu-
dijs ambitionis alieni, otium, & tranquillitatem honestæ
vitæ secuti sunt: sanctitati dediti, huius vitæ ludibria
contempserunt: spreto mundo, Deum secuti sunt: & in
monastica vita illustres extiterunt: scientiæ cupidi, con-
temptores pecuniæ, inter epulas abstemiij, inter purpu-
ratos linteati, atque ciliciati. Ex his nobilissimum illud
Bangorense monasterium (quod superfuit in aduentum S.
Augustini, ut ex fine historiæ Waldei regis intelligo, sub
titulo tertiæ christianitatis per Gregorium) olim constitit
atque floruit, cum 2100. Monachi & ardenti in Deum
studio, & omni virtutum splendore conqueuerunt. In eo
creditur fuisse Gildam monachum, cognomento sapientē,
qui historiā de excidio Britannia scripsit, & sub Ar-
thuro Pelagioq; secundo pontifice Romano vixit, id erat
circa annum Domini 580. quo tempore, creatus ille ponti-
fex est. Ita dum hi virtuti & rebus diuinis continenter
studerent, qui Cantebrigia relictī, aut vi detenti sunt, mi-
seram perditamq; & suam & urbis conditionem, deslere
non destiterunt. Quis enim tot strages, tot bella, tot cades,
& incendia, tot acceptas clades, & infortunia tanta pie-
tatis, & doctrinarum Academia, sine fletu & lacrimis
præsens, vidensq; ferre potuisset? Recreati tamen quibus
potuerunt philosophiæ rationibus, temporum vicissitudi-
nibus, & meliorum rerum expectationibus, per Cantebri-
giæ pagum se continebant, atque se sustentabant ad Eibel-
ber.

berti Cantiorū Regis usque tempora. Quo intervallo omnis penē (ut prius dixi) religio christiana intercidit, nisi quibus antē scripsi Cambriae partibus. Tempore autem Ethelberti regis, circiter annum saluatoris, 603. aut 582. secundum Henricum Huntudonensem, 696. secundum alios, & anno regni sui 36. iuxta Bedam lib. 2. cap. 2. Beatus Augustinus integerrima vitæ monachus, Britannorū dicitur Apostolus, cū restituendæ fidei causa, in Angliā venerat cū Mileto, Iusto, Paulino, et Ruffiniano, atq; annos plus minus 22. in ea confederat (etsi in episcopatu tantum sedecim) aliquando apud Saxones concionem habens de excidio urbis scholasticorum Cantebrigiæ vehementer se animo contristatum testabatur, unde penitentia ducti eversa urbis Saxones, ad reficiendam urbem se accingebant. At diuus Augustinus, cum postea quosdam egregie literatos, in Cantebrigiæ pago (erat enim ex urbe iam factus pagus) adhuc superfuisse intellexit, ad se adduci iussit, & christiana fide institutos cum primis coluit, & p̄ regis Ethelberti, multis pietatis officijs clari, liberalitate foueri procurauit. Cuius item opera & consilio (suadente Gregorio primo Romanorum Pontifice) effectum est, ut Ethelbertus rex, quem prius ad Christum conuerterat, honestæ vitæ ratione, & instituto, gratiaq; literarum, Cantebrigiam anno salutis humanæ 622. reficiendam curarit. Huc etiam iuuisse opeq; sua, fractam iam & afflictam, attritamq; miserè Academiā, et penē deletā restituisse, aut reparasse Sigebertū orientaliū Anglorū regē (cuius ditionis Catebrigia fuit, (in pago enim Grantebriggenfi, inquit Gul. Malmesb. lib. 1. de gestis Anglorum) reges orientaliū Anglorū dominabatur) circiter annū dom. 630. uti quidā tradunt, probabile est. Academiam autem statuisse cum primū,

H. Huntud.

Beda.

Beatus Augustinus venit in Angliam.

Quarta restitutio per Ethelbertū regem.

Sigebertus.

Gul. Malmesb.

E. j.

pri-

Sigebertus
Cantebrigien-
sis Acad. au-
thor non est.

Pena interdi-
ctionis.

primæq; posuisse fundamenta, ut alij quidem colligunt, probabile non est: cum tot historici graues, tot vetusti scriptores, & tot antiquissima monumenta manuscripta testes sint in contrarium, quorum & nomina, & numerum, & sententias in libris nostris de Antiquitate Cantebrigien-sis Academiæ latius aperuimus, ne quis vanitatem putet subesse historiæ, aut in re acta immorandum longius sit. Ut hic omittam Cadwalladri regis, de authore & ædificatione urbis scholarium testimonium, de quo in lib. de Antiquit. Cant. fusius pertractauimus: & Cædwelli regis patris eius ante Sigebertum, ad reficiendam Academiam subsidium, & refectæ, libertatum iam ante adeptarum, & priuilegiorum concessionem, quæ scholastici consilio suo sic compensarunt, ut hostes omnes subegerit, & ceteros reges sibi subiugauerit. Erat enim boni regis studiū, ut postquam inimicos deuicerat, ciuitates atque oppida reficeret, atq; repararet. Hanc ita restitutam Academiam Honorius primus Campanus (qui per minores ordines bonas literas Cantebrigie didicit, ut ipse de se scribit in diplomate) & Sergius, Romani Pontifices indultis suis, illi 7. Februarij, an. Dom. 624. apud sanctum Petrum, isti. 689. apud sanctum Iohannem Lateranensem scriptis, hac immunitate donarunt, ne quis ex quacūq; occasione aut causa Academiæ sacrificijs inter diceret. Quæ sanè pena apud nos, & olim atate Iulij Cæsaris, & nostra etiam memoria fuit multò grauissima. Etenim quibus ita fuit interdictum, hi numero impiorum ac sceleratorum hominum habebantur, ab ijs omnes decedebant, aditum eorum, sermonem, atq; mensam fugiebant, ne quid ex contagione incommodi acciperent, neq; ijs præsentibus iura reddebatur, neq; honor ullus communicabatur. Vtriusq; Indulta ascripsissem, si in lib.

nostro de Antiq. ad verbū non explicassem: ne quis existi-
met Gymnasium Cantebriense, fuisse primum per Iohā-
nem decimum Ro. Pontificem, constitutum generale stu-
dium, circa annum salutis. 901. Eo regnante adhuc Cæd-
wallo, Canteburgia fulserūt eruditione & virtute insignes
doctores, Theodorus, et Adrianus (de quibus et eorū doctri-
na multa diximus in lib. de Antiq.) Sinanus, Aldelimus,
Ardanus, Paulinus, Fælix, & Egbertus Academia rector Egbertus.
et inter cæteros concionator primus. Cuius morū atque li-
terarum excellentia tanta fuit, ut Paulino mortuo, suffe-
ctus est in Archiepiscopum Eboracensem, nihilominus in
officio rectoris Canteburgia permanens: doctoratus gradu
ibidem, ante utrumq; officium anno salutis. 801. assumpto
& assecuto. Horum vitæ integritatem, doctrinæq; splen-
dorem cum Penda Merciorum rex admiratus esset, quan-
tosq; populus, virtute, probitate vitæ, christiana fide, & re-
ligione, prædicatione, & exemplo, Cantebriensium, Do-
ctorum, & scholasticorum progressus fecerat, cum anim-
aduertisset: ut etiam suis rectius consultum foret, adiutus
supplicationibus sororis suæ, Cædwalli regis coniugis, a
Cædwallo impetravit, ut in Eridunensi ciuitate ad Tha-
mesin flumen posita, assumptis ex Cantebriensi Acade-
mia Doctoribus qui profiterentur bonas literas, studiū fa-
ceret generale. Proposita igitur mercede, cum peritissimos
quosque, ac Latine, Græcè, & Hebraicè doctissimos, eosq;
non paucos. eò amouisset, supersuerunt tamen Academiae
Cantebriensi ad minimum nongenti, quos vti decebat
bonum Principem, coluit magnoperè, suaq; liberalitate &
benignitate fouit Rex Cædwallus. Quo vita functo, suc-
cessit in regnum Cadwalladrus eius filius, patri & virtute
& studio in Cantebrienses, quos propter doctrinam, &

Eridunum seu
Cricladum.
Cricladense
studiū ex Can-
tebrigiensibus.

Cadwalladri
priuilegia.

Almericus.

*vita sanctimoniam honorauit maximè, non inferior. Is
rata esse voluit, quæ pater gessit omnia: prætereaq, diplo-
ma, seu priuilegium, quod Cantebrigiæ anno verbi incay-
nati 681. scripserat, ex suo addidit: Almerico quodam ho-
mine doctissimo per id tempus Cantebrigiensis Academia
rectore. Eius argumentum hoc est, ut vniuersitatis rector,
& non alius potestatem habeat in scholasticos, & eorum
famulos, penesq, cum tantum sit authoritas, & eos guber-
nandi, & omnes eorum causas audiendi, cognoscendi, &
definiendi, præterquam causam læsa maiestatis, dequè ijs
ius dicendi, criminâq, castigandi, pari potestate cum curia
sua. Adhæc ut de omnibus controuersiis publicis & priva-
tis constituat, et si quod admissum facinus, si qua cades fa-
cta, si de furto controuersia est, is decernat, præmia penas-
quæ constituat. Et ne quis episcopus, regulus, aut princeps,
authoritatem eius in hisce siue ecclesiasticis, siue seculari-
bus causis, ad impediendum quoquo modo interponat, sed
ex rectoris iudicio totus pendeat in omnibus, omnino con-
stitutum voluit. Demum eas libertates, iura, priuilegia, &
consuetudines, quæ prædecessores eius, Lucius, Asclepiodo-
rus, Constantinus, Vter Pendragon, Arthurus, & pater
Cadwallus contulerunt, rata esse voluit, & suo iure et au-
thoritate concessa, & confirmata, & eis vtendi libertatem
indulsi Academia. Hæc capita rerum sunt, quæ in lite-
ris concessionum eius continentur, omissa longa ipsarum
literarum serie, quam in lib. de Antiq. prodidimus, quod
nec erat necessum, & longum erat ascribere vniuersum.
His Principum fauoribus sic floruerunt bona literæ, ut ex
hoc Gymnasio, in omnem Europam promanarunt clarissi-
mi quiq, in omni scientiarum genere viri, vel ipso Cad-
wallo principe attestante in diplomate: inter quos primus
est*

est Beda venerabilis, (qui in eo doctoratus gradu Atheniensium more insignitus est, & multos libros scripsit, qui omnes tribus hodie voluminibus comprehensi, Lutetia Parisiorum impressi sunt, & omnium in manibus versantur) & eius discipuli (ut testantur historici) Alcuinus sine Albinus, Claudius, Rabanus, atq; Scotus: de quibus alibi, precipue de Beda, de cuius educatione literis, habitatione, & peregrinatione, multa quoque diximus, ne longa oratio tedium inferat in praesentia. Ex his Alcuino doctoris insignia sub Beda conferuntur, et propter singularem cognitionem cum reru usu coniunctam, Academiae gubernaculum ei traditur: homini tantae eruditionis, ut multos libros eleganti stilo conscriptos adiderit, ex quibus erat de Trinitate liber, de ratione animae, de Dialectica & Rhetorica, caeteros longum esset ascribere, referam ubi occasio dabitur. Composuit & epistolas omni virtute plenas: inter quas unam ad Cantebrigiensem Academiam studiorum suorum parentem scripsit, uti Cantebrigienses commentarii referunt, cum apud Carolum Galliarum regem ageret, cuius sententiae summa haec est: ut Academia pietatem colat exemplo Bedae, qui ex ea universitate fuit, & sub quo ipse doctoratus gradum suscepit, ut iuventutem ad futuros regni & Gymnasij honores liberaliter instituat, et inutile exercitium, ut est venatio, & aucupium, prohiberet. Hunc Alcuinum, seu Flaccum Albinum, virum omnium Anglorum, quos legerim, post Bedam & Aldehelmum doctissimum Rex Merciorum Offa, amicitiae externae conciliandae gratia, quod ob res male domi gestas suas formidaret, ad Carolum magnum Galliarum regem legatum misit, apud quem tanti fuit propter multiplicem & praeclaram eruditionem, ut eum Rex non legatum modo, sed &

Beda venerabilis Cantebr.
fuit & docuit.

Beda discipuli

Alcuinus.

Alcuini epistola.

E. iij.

pra-

Angli parisi-
ensis studij pri-
mi authores.

Io. Scotus.

Io. Duns.
Aldehelmus.

Beda mors.

praeceptorem coleret. Quapropter defunctus legatione, commoratus est in Gallia, & Parisijs bonas literas (sed maximè Dialecticam, Rhetoricam, & Astronomiam) profiteri cepit, author què fuit, ut non multo post, in ea ciuitate, felicibus auspicijs Gymnasium primus collocaret Carolus, anno à Christo nato. 791. ut & Ticini seu Papiæ alteram eodem tempore: sed Britanni cuiusdam, & eius Cantabrigiensis scholæ (quem quidam Rabanum, quidam Iohannem Scotum fuisse scribunt: nam Clementem, seu Claudium Carolum, retinuisse historici tradunt) opera, & doctrina illustratum. Erat autem Iohānes Scotus, homo corpore pusillus, sed animo, & ingenio amplissimus, summus philosophus, morum probitate laudatissimus, & facetijs urbanissimus. Qui quemadmodum in Galliam profectus est cum mercatoribus venditum sapientiam, nihil attinet hic commemorare, ut nec quos libros conscripserit, cum id obiter in lib. de Antiq. ex occasione egimus. Tantum hic volumus indicare, alium fuisse eum Scotum, à Scoto Oxoniensi Collegij Mertonensis alumno, quem doctorem subtilem atq; Dunsum nominabant. Post Alcuinum, Academia Cantabrigiensis praefuit Aldehelmus, cui in Rectoris officium successit Fristanus: quo regente, ut floruerunt Catebrigia inter alios Dunwollus, Denebertus, Bristanus, Bretelinus, atq; Ethelwoldus, homines literis & facundia clari: sic & occidit Beda venerabilis, perfunctis cum omni gratia, laude, & admiratione omnibus vitae officijs, plenus annis, agens annum nonagesimum, ex difficultate spirandi & tumore tibiæ, relictis Cantabrigiæ discipulis Mauritio, Chedwulfo, Oswaldo, et Cadoceo, hominibus doctis, et pietate nobilibus, sic ut propter virtutem et vitae integritatem, non solum dilexit, sed amauit plurimū, non

coleret tantum, sed veneraretur etiam Sanctus Edmun- S. Edmundus.
 dus orientalium Anglorum rex: quo factum ut multos
 sue religionis iuvenes ad discendas literas, et virtutem eò
 ablegauerat. Sed ecce, pacatiora illa aliquandiu tempora,
 grauior tandem in imperio publicarum rerum tumultus
 excepit: et cum pius ille princeps profuisset maximè, stu-
 dens iam paci et quieti pietatis et liberalitatis officia exer-
 cès, sceleratorum hominum Hinguaris et Hubba, (seu ut Hinguuar &
 alij Agneri et Hubonis Dacorum Ducum, at ut Tritemi- Hubba.
 us, Normannorum Ducum) insidijs interemptus est, anno
 ut Tritemius scribit. 872. et anno 5. postquam eorū classis
 in Angliā appulerat: quo tempore Tedfordia modò Thet-
 fordie celeberrimæ olim Norfolciæ urbis hyemauerunt. Sæ-
 uiebant hi, dijs hominibusq; inuisi, in reliquos etiam Bri-
 tannos, ferro, et igne, prædis atque spolijs omnia con-
 sumebant, adeò ut nec miseris Cantebrigienfibus, multis
 iam ante afflictis cladibus parcerent: omnis sexus, omnis- Euerfio s. per
 quæ ætatis homines, doctos pariter & indoctos, scholasticos Higuanarem &
 atque alios, immaniter trucidarent, infantesq; quos alio- Hubbam Nor-
 qui innocētia tueretur, summis hastis crudeliter exceptos, ces.
 tanquam per manus pilam, iacerent & exciperent, atq; ad
 postremum sacra profanâq; omnia funditus euerterent.
 Quam inhumanam crudelitatem, cum non sol, nō nubes,
 non cælum, non maria ferre potuerunt, ita tenebris, toni-
 truis, fulguribus, tempestatibus, & inundationibus, in-
 dignata hæc sunt, ita fremuerunt, terrueruntq; diris mo-
 dis omnia, ut hora diei qua hæc gerebantur, sexta, nec cō-
 spici quicquam posset, nec progredi quisquam, aut oculos
 attollere auderet. Hinc in Italiam profecta gens ista, pari
 modo in omnes Christianos sæuebat, anno salutis. 874.
 Quorum crudelitatis aditum est hoc signum de cælo, ut
 Brixia

Brixia Italiae urbis per triduum plueret sanguinem, referente Tritemio. Et quanquam impij sceleratijq; milites omnibus caesis atque deletis, studuerunt ut Cantabrigia nulli superessent, voluerunt tamen superi, ut sint qui Academiam, virtute olim & literis florentem, pristino honori nitoriq; restituerent. Quorum pietate effectum est, ut nunquam defecerint in Britannia viri eruditissimi, qui tanquam doctrinarum riui ab eo fonte Cantabrigia perpetuo decurrentes, non Britanniam modò, sed & Galliam, Italiam & Germaniam quoq; (ut in lib. de Antiq. diximus) suauissimo disciplinarum nectare perfuderunt. Itaque quemadmodum Daci ad annum unum Cantabrigia hyemarunt, postquam Rependuno recesserant, et noctu fugientes deuastauerunt urbem, authore Mariano & Houedeno, ita docti viri qui se conseruarunt, & optimus princeps Cædwallus, anno a Christo nato. 867. aut 876. ut Fabius Quæstor author est, scholas restituit, et multa priuilegia concessit: adiuuante etiam Aluredo postquam infestos sibi vicisset Danos: & Edwardo seniore mortuo Aluredo, qui per diploma suum Grantecestria scriptum anno salutis humanæ. 915. Frithstono tum rectore, omnia a maioribus vniuersitati concessa in priuilegia scholasticorum, & eorum famulorum confirmauit. Erant enim boni principes, quorum virtutes & res præclare gestas si pluribus vellem persequi, citius charta quàm scribendi materia deficeret. Satis est inter cætera pietatis argumenta huic loco pertinentia, illud commemorasse. Patri Edwardo successit Athelstanus, & huic filius Edmundus. Hos secuti sunt Eldredus, Ederinus, Edgarus, S. Edwardus, et Etheldredus, boni principes, quia sua ope, & fauore studiosos literarum profecuti sunt, ac donis indultisq; fouerunt, &

cum

Euerfio sexta.

Marianus.
Houedenus.
Fabius Quæstor.
Restitutio s.
Acad. per
Cædwallum
regem.

cum alij, nisi in morte sua largiuntur, hujus per indulgentiam omnia vini dederunt, nihil sibi ablatum existimantes, quod in scholasticos contulissent, synceriusque gaudium ex fundatione capturi, si insignia voluntatis suae vini in scholasticis conspexissent. Sed hos ideo lubens praetereo, quod eorum immensa beneficia immensum redderent librum, si ea sigillatim vellem persequi, contentus ea tantum attigisse tempora, quae insignes aliquas atque memorabiles Academiae mutationes attulerunt. Ab Athelstano igitur ad Etheldredi Anglorum regis usque tempora, nihil lego in monumentis literarum in Academia actum aut mutatum memorabile, nisi quod literarum principum gratia floruerunt maxime. Eius autem regni, anno. 31. quod erat annus Dom. 1009. Swaynus Dacorum Rex, qui ingenti classe Sandwici appulerat, in Anglos saeviens, & eo magis in Cantebriensis provinciae homines, quod acriter, strenueque oppugnarent, Cantebriam urbem victor incendit, & flamma consumpsit. Idem fecit alius Dacorum exercitus, qui Gipeswici (hodie Ipswich) insequenti anno. 1010. in die Ascensionis dom. appulerat: quiq. cedentibus Anglis, & multis interfectis, proditione Turkecilli ex patre Dani, contra eos venientibus, una cum Ethelstano Dacorum regis sororio, Oswino, Edwino, & Vulfero, consulibus, victoria insolentes, omnem orientalem Angliam, Cantebriam, & insulam Eliensem devastarunt, & obuia quaeque contriverunt. Idque ad tres menses egerunt equites. Interim praedas agere, villas cremare, homines & animalia trucidare, caede sanguine omnia complere. A quo tempore, pacata omnia permanserunt, ad Henr. tertij usque tempora, nulla insigni facta mutatione, quantum ex literarum monumentis scire licet. Nisi quod Rogerus Montigomeriensis, cum arma in

Euerfio 7. per
Suanum Da-
corum regem.

Euerfio 8. per
Dacorum ex-
ercitus.

Afflictio Mon-
tigomeriana.

Potestas Vice-
comitis ad op-
pidanos tran-
slata.

Traiectus Che-
steronienfis.

1099. 7. Octobris
- 10. mensis
- 10. mensis

1099. 7. Octobris
- 10. mensis
- 10. mensis

Euerfio 9. per
Barones.

Gulielmum Rufum suscepit, circiter an. Dom. 1088. Cā-
tebrigienfem agrum depopularetur, nulla re relicta inco-
lami, quæ ferro, aut igno deuastari poterat, nisi quod eam
interim potestatem, quam Regis autoritate, ad multos
annos Vicecomes Cantebriegienfis comitatus in Cantebri-
gienfe oppidum exercuerat, ad oppidanos Henr. I. translu-
lisset, anno regni sui secundo, & an. Dom. 1101. Translulis
autem ea lege, ut 101. marcas argenti, annuo tributo regi
impendant, quemadmodum ante eas vicecomes impendis-
set. Ita eo anno sui iuris facti oppidani sunt, burgenfesque
constituti: non dum tamen prætor, balliu, Aldermannique
fuerunt. Per huius etiam principis tempora, traiectus Che-
steronie inoleuit, quam nostra lingua fery, a transsere-
dis traiciendisq, cymba rebus & personis, vocitamus. Vn-
de breui quod Grenteburge, & Granteburge dicebatur,
id iam Grenteburgefery, quasi Grantæ pontis traiectū di-
ceres, nominabatur. Pons enim quorūdam Anglorum idi-
omate, burge: quorundam brige dicitur. Concessam autem
potestatem hanc Burgenfes Grenteburgefery ambinerunt,
ut penes se traiectus sit, utque cymba, & manucula omnes,
quæ ad varios Grantinæ ripæ sinus atque stationes vaga
appulerunt, ad unam Grenteburgefery tantum appelleret.
Hæc initia fuerunt potestatis Cantebriegienfium nostri tē-
poris, quæ non ita magni nominis, atq; antiquitatis sunt,
cum ab initio Academiæ potestatis fuit vniuersa ciuitas,
ac tandem Academiæ partim, partim vicecomitis Cante-
brigienfis comitatus. Gesta hæc sunt tranquillis diebus,
insecuta sunt grauiora tempora. Nam inter Iohannē An-
glorum regem, & Barones regni cum parum conueniret,
Barones an. Christi. 1215. equitatu suo Cantebriegia pronin-
ciam, & in ea Cantebriegiam ipsam deprædarunt, & in-
sequen-

sequenti anno Grantam Canteburgia castrum cum vigin-
 ti militibus in eo inuentis ceperunt. Adhuc Henr. tertij,
 anno 43. & an. a Christo nato. 1259. grauis contentio orta
 est inter scholasticos & burghenses quadrigesimali tempo-
 re de carcere a scholasticis effracto, et homine sublato, mor-
 tis reo, & in ecclesiam vt in Asylum, salutis causa per vim
 deducto. Sed hoc ferendum fuit, si illud eodem an. non fu-
 isset subsecutum. Etenim orta inter principem & magna-
 tes ciuili discordia, quod Rex non steterat decretis Oxoni-
 ensis consilij, de abligandis exterminandisque Pictonibus
 (quæ gens erat inter Aquitanos eius provinciae Gallia, qua
 hodie Latinis Pictonia, Italis Poictiers dicitur) qui ingen-
 ti numero anno precedenti in Britanniam confluxerant,
 quiq; non solum principibus regni viris propter insolenti-
 am inuisi sunt, sed etiam populo (qui iam tum fame labo-
 rabat) quod frumentum propter siccitates eo tempore an-
 gustius proueniret) multitudine graues, Henricus Hastin-
 gus Insulam Eliensem occupat. Cōscripto exercitu in Ha-
 stingum, rex venit Canteburgiam, & eam fossa (quæ ad
 hunc vsq; diem supere st, regiaq; ex authore dicitur) por-
 tisquæ munivit, muro etiam cincturus, si per tempus licu-
 isset. Interea Gilbertus Clarentiæ comes Londinum occu-
 pat. Quod cum rex intellexerat, Londinum reuertitur.
 Quo reuerso, Hastings iniquo milite irrupit, & misere
 spoliatam Canteburgiam incendit. Ita Polydorus & Lela-
 dus: at Iohannes de Swapham, qui historiam Barnewellen.
 scripsit, lib. 3. an. Henr. 3. 52. rem gestam dicit, & historiam
 ad hunc modum refert. Orta dissensio est inter Henricum
 regem, & barones regni, sic vt Simon de monte forti Co-
 mes Lecestriae conscripsit magnum exercitum, et multa lo-
 ca depopularetur & depredaretur. Quapropter Episcopus

Fossa regia

Polydor.
 Leland.
 Io. Swapham.

Eliensis ex praecepto. &c.

Anno item insequenti, nempe 1260. & anno regni regis Henr. tertij 44. mense Octobri, non levis dissensio nata est ex contumelijs quibusdam inter duos adolescentes, alterum Britannum meridionalem, alterum septentrionalem, concurrentibus in subsidium suæ cuiusq; gentis omnibus scholasticis, & grauius dimicantibus, non ad pugnos solum atque verbera, sed ad vulnera etiā. Ex qua re cognita (nequē enim silentio tanti motus incitari possunt) magna rerum omniū perturbatio insecuta est per omnem Academiam, atque oppidum, dum neglectis rebus suis, & relictis adibus, ad sedandos motus, omnes conuolarent. Vnde ex oppidanis quidam cum vacuas scholasticorum aedes aduertissent, ad spolia se conuertunt, omnia surripiunt, ἀγροί, περὶ τὰ πύργα. Quibus malis ut medeatur Cancellarius in auxilium oppidanos accersuit. Ex qua occasione nacta, qui se spolijs addixerunt, confidentius raperunt. Pacatis tandem rebus, res ad regem relata est, qui per delegatū suū Laurentiū Brooke, examinatis diligenter & cognitis maleficijs causis et authoribus, pro criminis ratione quosq; puniuit suspensis vno die sententia delegati sedecim oppidanis, cæteris tum scholasticis, tum oppidanis partim ad asyla confugientibus, partim carceri commissis. Post istas tamen discordias atque tempestates, post incendia & consumpta diplomata, tranquillitas insecuta est, et restituta principum beneficio & gratia diplomata sunt, nō longo post tempore damnum, magno & literarum & reipub. incommodo acceptum, eorum & aliorum bonorū virorum ope reparatum est. Intellexerūt enim sapientissimi principes, quibus studiū fuit reipublicæ, & qui in hoc insubuerunt, ut bonæ literæ, salus honorq; reipublicæ cōseru-

Incommoda
accepta repa-
rata.

nentur, perinde esse Academiæ de regno tollere, ac de mû-
 do solem, de capite oculos demerre: Sunt enim vniuersitates
 mundi lumina, principum, regumq; oculi. In horum prin-
 cipum numero 1. fuit idem rex Henr. 3. qui per diploma Henr. 3.
 suum Westmonasterij scriptum, 20. Iulij, anno regni sui, 53
 & an. Dom. 1264. ut ad sceleratos coercendos, & in car-
 cerem conjiciendos in promptu sit, vicecomiti Cantebri-
 ensis prouinciæ præcepit: atque ut Cancellario adiumen-
 to sit, cum eius opem postulauerit: utq; maleficos qui extra
 urbem erant, iubente Cancellario apprehendat: eodemq;
 rogante Cancellario per prouinciã edicat, ne ad quinque
 passuum millia, atturniamenta (ut vocant) seu hastiludia
 fiant. Prohibuit enim rex per literas suas datas Westm. 24
 Iulij, anno regni sui. 54. ut exercitamenta illa militaria
 cuiusmodi hastiludia, equitũ duella, & torniamenta sunt, H
singulis
H
singulis
 quæ Cantebriæ per Comites, Barones, & homines mili-
 tares transigi solebant, non amplius sint in vsu. Nam ex-
 ercitia ea, ut non leuis periculi, & non minoris damni &
 incommodi sunt, ita magnæ iactura temporis, literarũ ad
 spectaculum confluentibus esse solent. Imperant vitam vex-
 pratori Urbano, ut corrigendis facinorosis, exequendis pri-
 uilegijs, et conseruanda pace adsit Cancellario. Et quo con-
 tentiones graues atque lites, inter scholasticos et oppidanos
 excitatas componeret, an. Dom. 1273. mense Aprili consti-
 tuit, ut annis singulis, statim a festo S. Michaelis, electio fi-
 at quinque scholarium, hominum graniorum, et in uni-
 uersitate commorantium, ex quibuscunq; totius Angliæ co-
 mitatibus, tres Scotorum, duos Cambrorũ, et tres Hiber-
 nensium ex parte Academia: et decem Burgensium ex parte
 oppidanorum, ex quibus septem ex urbe essent, tres ex sub-
 urbio: qui omnium scholarium, et oppidanorum nomine,

Edward. 3.

iureiurando fidem suam sanctè astringerent, se non solum
 conseruatuos pacem & tranquillitatem studij, sed etiam
 pro viribus procuratuos. Post hunc etiam Edwardus eius
 nominis secundus Academia fauit, qui præterquam quod
 vniuersitati a Iohāne vicesimo secūdo Roman. Pontif. ob-
 tinuerat, vt diplomate eius Auinioni scripto s. Idus Iunij,
 anno pontificatus sui secundo, & an. Dom. 1318. vt confir-
 metur authoritas vetustæ Academia, etiam ipse priuilegia
 multa concessit, quæ tum referemus, cum de priuilegijs il-
 lustrissimi regis Richardi 2. qui ea omnia confirmauit, ser-
 monem faciemus. Interea dicam quemadmodum a princi-
 pio, per hac & superiora tempora, ades Urbanorum, scho-
 larium erant habitacula, vt hodiè Patanij, Bononiæ, Fer-
 rariæ, & Pisis sunt in Italia.

Hospitia Can-
tebrigiæ.

Istæ principio domus, hospitia, seu literarum diuerso-
 ria nominabant, hæc habitandi magna libertas vt est, ita
 fuit: licebat enim per leges atq; priuilegia Academia, quo-
 rumcumq; ciuium ades vacuas, pensione occupare. Quæ res
 cum inter scholares et urbanos discordiam peperit, illis æ-
 quo pretio conducendas, istis iniquo elocandas cupientibus
 ab Henr. 3. anno regni sui 50. die 7. Febr. an. Dom. 1265,
 constituti sunt, ex vniuersitate duo Ediles seu arbitri, qui
 æquitatis iudices sunt, et a taxandis æstimadisq; adibus et
 hospitij, taxatores dicerentur. Quorum post extructa col-
 legis officium, ad sanitatem, rerumq; salubrium curam
 translatum est, vt dicemus in sequentibus. Istis ad æqui-
 tatē iungebantur etiam duo burgenses. Virisq; coniunctis
 potestas taxandi fuit de quinquennio in quinquennium,
 vt ex eodem diplomate eiusdem principis scire licet. Solue-
 bant autē pensiones tribus anni temporibus, in festo omniū
 Sanctarum, Purificationis beatæ Mariæ, & Ascensionis
 Dom.

Dom. Iſtis hoſpitijs preſciebantur Praeſides, qui Principales dicebantur ſinguli ſingulis, quibus etiam licitum fuit, ad quae vellent Collegia (poſt extructa ea) pertinere, forſan quo illis patrocinentur in diſcordijs, ad eas componendas. Erant autem hoſpitia ſtatim ſcholasticarum poſtremo tempore decem & ſeptem, & ea per urbem ſparſa, praeter regularium hoſpitalia tria, quae principia dederunt collegijs duobus S. Petri, & S. Iohannis, ut in ſequentibus oſtendamus. Ordine proſequemur ſingula, exordio ſumpto à porta Trumpitonia, altero urbis extremo, ad Cantā, ſeu Rhenum ſtadium propter pontem maiorem alterum extremum, progrediendo, atq; inde ad fratres praedicatores, extra portam Barrovelinae reuerſendo.

Primum, ergo Divi Thomae, ſitum. Id erat ad portam Trumpitaniam, aule Penbrochiana ex parte auſtrali iunctum.

Divi Thomae hoſpitiū.

2. S. Botolphi hoſpitiū, inter aulam Penbrochianam & eccleſiam ſancti Botolphi poſitum, ſecundum erat, habens à meridie vicum qui vulgo peny farthing lane appellatur.

S. Botolphi hoſpitiū.

3. Tertium, Divi Bernardi, iunctū ab Orientali ſua parte Collegio corporis Chriſti, & beatæ Mariæ anteriori reſpiciens vicum maiorem.

Divi Bernardi hoſpitiū.

4. Quartum, Sancti Auguſtini, inter Collegium Regale, à parte eius ſeptentrionali, & Plotiflane, ſive Motelane.

S. Auguſtini hoſpitiū.

5. Quintū, beatæ Mariæ propter ſcholas publicas, ad portam Collegij Gonenilli & Caij meridionalem.

Beatæ Mariæ hoſpitiū.

6. Sextum, Divi Gerardi hoſpitiū, ad ripam poſitum, et collegio S. Michaelis iunctum ad meridiem.

Divi Gerardi hoſpitiū.

7. Septimum, Ovingi diaceſorium erat, utrumq; poſitum è regione portae poſticae collegij Gonenilli & Caij, quae ad

Ovingi diaceſorium.

cidentem solem spectat, sic ut illud, Aula S. Trinitatis propius accederet, hoc Collegio diui Michaelis, nunc S. Trinitatis, iunctum sit. Nomen habens a Iohanne Ouyngs Clerico, qui eum locum tum vacuum ex prima S. Radegūdi priorissa & conuentu duobus solidis conduxit, in festo Iohannis Baptiste, anno regni regis Edwardi, filij Edwardi regis decimo, & anno Dom. 1316. Positum erat in Henney in parochia S. Michaelis, ad locum per ea tempora vocatum, Flaxhythe, ut ex instrumento locationis eiusdem apud collegium S. Michaelis intelleximus.

Diui Gregorij
hospitium.

Octauum, Diui Gregorij est, nunc demolitum, et intra septa collegij sancta & indiuidua trinitatis comprehensū, ponē collegium diui Michaelis ad septentrionem constitutum, quo loco hodie cubiculum præfecti collegij, sancta trinitatis positum est, ad occidentem angiporti, propter riuulū, qui a vico foulelane ad profluentem protensus, diuidebat aulam Regis, & hospitium Phiswicke (quæ a dextra eius erant) a Collegio Diui Michaelis, quod a sinistra & in vetustis monumentis hospitij Phiswicke, venella clericarū domini regis, & le foulelane, hoc est cœnosus angiportus dicebatur, initium habuit ab eo loco, ubi nunc secunda, et maior porta est collegij S. Trinitatis, quæ aperit in vicum S. Michaelis, & se recta producebat ad internam portam, ubi lauacrū tam est. Vnde se declinabat ad leuam ad proximum riuulum.

Phiswici ho-
spitiū.

Nonum Phiswici, ex opposito lateri septentrionali collegij Goneuilli & Caij, via publica intercedente constitutum, pars hodiē Collegij S. Trinitatis, olim Collegij Goneuilli & Caij. Id conducticiū non fuit ut alia, sed proprium collegio Goneuilli & Caij, priuatæ olim ædes Guilielmi Fishwici (vnde nomen habuit) vniuersitatis Cantabrigiæ

gia accisi, seu bedelli, quas idem collegio prædicto testa-
mento reliquit, 4. Kalendas Aprilis, anno Domini. 1393.
Ex eo hospitium, seu pusillum Collegium postea constru-
ctum est a collegijs, in quod tanquam in coloniam iunen-
tutem suam exuberantem ablegarunt, & duos, quos
vocabat principales, gubernadi & liberalibus artibus in-
stituendi causa, illi præfecerunt, ut in annalibus eius Col-
legij, a Collegio condito, copiosius proposuimus. Floruit, ste-
titq; multos annos, multosq; egregios, & literatos viros e-
ducauit, erudititq; quorum alios postea, suo quosq; tempo-
re ad honores in Collegium selectos, collega reuocarunt, al-
ios Reipub. munera auocarunt. Id hospitium nunquam fuit
ut cætera desertum, & literarum studiosis destitutum. sed
in Collegij sanctæ & indiuiduæ trinitatis augmentum, a
serenissimo rege Henr. 8. anno Dominicæ incarnationis
1545. postremum assumptum, pensione trium librarum an-
nuatim persoluendum ex fisco regio, usque dum prorsum
& satisfactum est aliter a Maiestate regia, aut heredi-
bus suis.

10. A parte orientali Phishwici hospitij, hospitiam e-
rat S. Margareta, quod decimum est: ante tamen Phishwi-
ci hospitium longe constitutum.

S. Margareta
hospitium.

11. Ponè hospitiam Phishwici, quo loco hortus eius e-
rat, hospitium S. Katherinæ fuit, & haud procul ab eo re-
gulatum, seu regularij hospitium, vulgo the tylers, & ty-
led hostell vocabatur in differetiam credo cæterorum ho-
spitiorum, & ex possessore, & materia, possessore quod Io-
hannis Tyler olim id erat, materia quod per ea tempora a-
lia materia, quàm cætera hospitia, regula regebatur, ut ex
scriptis monumentis hospitij Phishwicke, & prioratus de
G. j. Tren-

S. Katharinæ
hospitium. 2.
Hospitium Re-
gulatum.

Trenbale, S. Iacobi in Stansted, Mouſſichet in Eſſexia, ſuper duobus tenementis eidem hoſpitiſ inſiſtis, certiffimè intelleximus. Et hæc vndecimum & duodecimum erant.

Pauli diuerſorium.

13. Pauli diuerſorium fuit, ab eccleſia S. Michaelis verſus ſeptentrionem haud longè poſitum, verſus forum reſpiciens.

Bordeni hoſpitiſ.

14. Huic finitimū fuit a parte ſeptentrionali Bordeni hoſpitiſ, quod olim ad aulam Clare pertinebat, numero & ordine decimum quartum, inter cætera hoſpitiſ memorable, plurima enormis magnitudinis claua, in aperto ad expeditionem huic inde pendula.

Harleſtoni diuerſorium.

15. Harleſtoni diuerſorium, ad finē angiportus Harleſtonici inferiorē, ex parte Orientali pontis maioris, haud procul ab eodem ad ripam poſitum.

S. Clementis hoſpitiſ.

16. S. Clementis, quod non longè ab eccleſia diui Clementis (a quo nomen habuit) ex parte eius meridionali, extructum fuit.

S. Trinitatis hoſpitiſ.

17. S. Trinitatis, è regione templi S. Trinitatis unde cognominabatur conſtitutum.

Domus Dei.

18. Domus Dei, in vicoprædicatorum ex oppoſito eccleſia S. Andrea poſitum, quo loco nunc eſt collegium Chriſti, ante noſtra tempora conuerſum in Collegium, ut tum dicemus, cum de Collegij Chriſti ædificatione verba faciemus.

S. Nicholai hoſpitiſ.

19. S. Nicholai, quod inter domum Dei, & cœnobium fratrum prædicatorum medium locum obtinebat, locus ut multi ſtudiij habitus, ita nocturnis ad contentiones excubijs multum notus.

Ruddi hoſpitiſ.

Viceſimum & poſtremū Ruddi fuit hoſpitiſ, paulo ultra eccleſiam fratrum prædicatorum ſed ex aduerſa parte vici

vici constitutum. Hæc omnia hospitia statua nostra memoria erant præter hospitium domus Dei, S. Katherina, & Tegularij. Fuerant & alia, ut S. Iohannis, S. Edwardi, & S. Edmundi, sed extra nostram memoriam, præter illa etiam quæ hodiè intra septa collegij Regalis continentur.

Istis si libet, iungas licet hospitium fratrum regularium S. Iohannis Euangelistæ, quod olim fuit, ubi nunc Collegium S. Iohannis: est hospitale etiam fratrum de penitentia Iesu Christi, & hospitale fratrum secularium S. Iohannis Euangelistæ, eò loci posita, ubi nunc Collegium Diui Petri situm est, qui præter religionem etiam bonas literas coluerunt, uti & hi qui in parochia S. Andrea, in hospitio Dei domo appellata erant, grammatices professione insignes extiterunt. Hinc in perpetuam eius professionis, & hospitij memoriam, Collegium Christi (quod ex eius fundamentis creuit) singulis diebus Veneris, a festo S. Michaelis ad quadragesimam, sermones quos vocant grammaticales ex statuto diligenter observant. Ultra hæc hospitia quatuor ordinum fratrum, quatuor erant cœnobija, qui quòd tam literis vacabant, quàm orationibus, ius illis erat in regentium domo, & quòd disputationes, & lectiones in scholis, ut cæteri scholastici frequentabant, et gradibus initiabatur more cæterorum scholasticorum, universitatis aliquam partem & fuisse, & censeri non iniuria possunt.

Præterea, an. Dom. 1257. erat Canteburgia domus, siue mansio Bethleemitarum, qui prædicatorum more vestiti, stellam rubeam in pectore quinque radijs crinitam habebant, in cuius medio rotunditas in verbo, siue umbelico, erat ærei coloris, propter stellam quæ nato Domino apparuit in Bethleem, ex Baleo. Fol. 314. Idem scribit Matth. Parisius

in historia maiori anno 1257. in hæc verba. Concessa est mansio fratribus Bethleemiticis in Canteburgia, in vico qui ducit versus Trumpton, quorum habitus similis est habitui prædicatorum. Signatur autem capa eorum in pectore quadam stella rubea, quinque radijs crinita, in cuius medio quadam rotunditas est, aerei coloris propter stellam, quæ apparuit in Bethleem nato domino, totq; iam apparuerunt ordines in Anglia, ut ordinum confusio videatur inordinata. Hactenus Parisius. Horum fratrum causa, magnæ turbæ excitata sunt hoc etiam an. 1257. Parisijs, his ibi se firmare volentibus, fratribus autem Lutetianis nolentibus, unde venerunt Oxonium, ubi cum se stabilire nequiverunt, excitatis & ibi magnis motibus, Canteburgiam concurrerunt, & recepti sunt, atq; huius rei causa rem gestam Canteburgia notat. Horum maxima pars nostra memoria, qui hoc an. Dom. 1573. non excedimus annum ætatis nostræ 63. superfuerant, literarum studiosis celeberrima, & frequentissima. Vetus enim uniuersitatis lex est & constitutio, ne quis scholaris alibi in oppido commoretur, quàm in Collegio, Aula, aut hospitio sub præfecto aut principali, neue alibi per omnem Angliam gradibus initietur, quàm Cateburgia aut Oxonij. In his prandere cenareq; in communi consueuerunt, ut quorum vitæ fortunarumq; communitas fuit: nunc autem deserta sunt omnia, & in possessionem oppidanorum renocata, præterquam diui Thomæ, quod in possessione est aulæ Penbrochiana, & diui Bernardi, beatæq; Mariæ, quæ collegij corporis Christi, & beata Mariæ, diui Augustini, quod Collegij regalis, Gerardi, Houingi, diui Gregorij, Phishwici, S. Margarete & Katherine, quæ in possessione Collegij sanctæ & indiuiduæ Trinitatis sunt: præterquam etiam domū Dei, quod

quod initium dedit collegio Christi, praterquam etiā hospitium fratrum S. Iohannis Evangelistae regulariū, quod Collegij diui Iohann. receptaculū est: et hospitia duo fratrum penitentiae Iesu Christi, et seculariū S. Iohann. Evangelistae quae fundamenta fuerunt collegij diui Petri. De cuius diui Petri collegio, & aliorum omnium Collegiorum origine, atq; institutione, sua cuiusq; tempore, & successione deinceps pertractabimus, sicut, ut cetera rectius intelligantur, illud obiter indicemus, habitationem scholarium nostro tempore (id autem erat intra 12. septembris, an. 1529. & 29. septembris 1545.) quatuor fuisse genera, vimirum: literarum diuersoria, hospitia, Aulas sine domus, & collegia. Literarum diuersoria infima erant: proximē hospitia, Oxonienses aulas vocāt, neutra ullis praedijs dotata. In his suo quisq; nō communi sumptu vixit. Ea qualia erant, & quot, quibusq; nominibus censebantur, iam ante paucis praelibauimus. Quamobrem non est cur ea repetendo longum faciamus. Aula autem Cantabrigienses sine domus (ut vocant) pusilla sunt Collegia, sed maiora diuersorijs, maiora & hospitij, at minora collegijs, habentes communes fundos seu possessiones unde viuant, ut est Aula Penbrochiae, aula diuæ Catherine, aula Clara, & aula S. Trinitatis, domus S. Petri, & domus S. Michaelis. Quāquam & hae possessionum accessione, & aedificij, creuerunt hodiē in Collegia, etsi Aulas atq; domus, antiquis nominibus vsus adhuc appellat. Collegia ceteris omnibus maiora sunt & ampliora, largioribus etiam fundis suos sustentia, & maiorem scholarium numerum continentia, ut collegium Corporis Christi, & beatae Mariae, Collegiū Gouenilli & Caij, collegium Regale, & collegium Reginale, Collegium Iesu, collegium Christi, collegium diui Iohannis, Collegium di-

De collegijs
Cantebr.

na Magdalena, et collegium S. Trinitatis. Collegium verò diuæ Magdalena, est hodiè omnibus nominibus omnium minimum, futurum maius cum bonis viris visum fuerit. Hoc etiam collegium solum transcantinum est, cætera ciscantina. Ciscantina voco, quæ citra Cantam fluium posita sunt versùs austrum. Transcantina, quæ ultra versùs septentrionem. Diuido enim urbem in duas partes, transcantinam, & ciscantinam, hæc præfatus, superest ut de horum omnium fundatione & origine paucis perscribamus. Incepimus ab hospitij.

Domus S.
Petri.

Hactenus igitur, hoc est ad tempora Henrici tertij, & annū do. 1259. collegia nulla erant. Primi verò auctor erat integerrimæ vitæ pater, Reuerendus Hugo de Balsbam Episcopus Eliensis. Is enim post aliquot annos quàm fratres seculares, ordinis S. Iohannis Euangelista, ab eiusdem ordinis regularibus (quòd inter eos parum cõueniebat) separasset, atq; à communi suo hospitali in Iudaismo (sic enim vocabatur locus quem Iudæi habitarunt) medio loco, inter Templum sancti Sepulchri rotundum (quod templū fuit Iudæorum) & omnium sanctorum constituto, ad diuum Petrum extra portam Trumpetoniam, locum satis distantem, transtulisset, ex eorum, & fratrum de pœnitentia Iesu Christi hospitio, quod in proximo fuit, domum siue Collegium scholarium, quod Diui Petri nomen refert, secundo calendas Aprilis, anno dom. 1280. constituit, concedentibus de iure suo fratribus, non in his tantū duobus suis hospitij, cæmeterio S. Petri adiacentibus, sed in ecclesia etiam diuæ Mariæ extra Trumpinton gates, cæterisq; suis, tertio nonas Octobris, anno dom. 1280. non sine potestate facta à serenissimo Rege Edwardo primo. 27. Septembris, anno Regni sui nono, uno anno ante Balliolense

se Collegium Oxonij, cuius fundatio, regia authoritate erat 12. Octobris, anno 1283. Et si Collegium ipsum Iohannis Ballioli Scotorum Regis testamento construendum per Iohannem filium et Dani Guillani non ante annum dom. 1288. extructum fuit, ut ex eo collegio didici. Martonense collegium fundatum fuit. 1285. ut Polyd. refert. Sed illud ignorare non oportet, ante hæc tempora communi vobis fuisse hospitio scholares Reuerendi Hugonis, & fratres sancti Iohannis, communibusq; impensis et fratrum, & Hugonis episcopi victitasse, nominatumq; id fuisse domum sancti Petri primò, et si postea Aula sanctæ Mariæ de gratia nuncupata sit, posteaq; ex discordiarum occasionibus seiunctos fratres, auctumq; hospitium accessione hospitalis fratrum penitentiae Iesu Christi (quod à meridionali eius parte fuit) 15. Maij, anno Regni Edwardi primi secundo, & anno dom. 1273. Post annos autem alterum & quadragessimum quàm mortuus est Hugo de Balsham (qui obiit diem extremum, 17. calendas Iulij, anno dom. 1286.) peculiaris quædam statuta, Simon de Monte acuto Eliensis episcopus, Hugonis scholaribus præscripsit, magna ex parte ad formam statutorum collegij de Merton Oxonij, hijs hodie parèt, hijs præcipuè gubernatur. Cuius domus facultates et prædia non nihil amplificata fuerunt, beneficentia & liberalitate Simonis Langham vicesimi, & Iohannis Fordham vicesimi terciij Episcopi Eliensis, deinde Magistrorum Tho. de Castro Barnardi, Io. Holbroke, Tho. Lane, Iohannis Warkeworthe, Tho. Denman, Henrici Horneby & Gulielmi Burgoyne, præfeetorum: & M. Lownde, M. Io. Whitegift, sacre Theologiæ professorum, & M. Marten, dicti Collegij sociorum & aliorum, nempe M. Gilbert præbyteri, M. Hanson, sacre Theologiæ professoris, Roberti Shir-

ton magistri aula Pēbrochianæ, M. Skelton, vidua Wolfe, Thomas Smyth aurifabri Londinensis, & illustris Baronis, Edwardi North. Ita sustentantur in hoc Collegio unus magister, 15. socij, 5. bibliorum lectores, 8. indigentiores scholares, & 7. ministri inferiores, alij qui suis student sumptibus pensionarij dicuntur, & sunt numero 60. Totus numerus. 96.

Sunt qui falso opinantur, non istud fuisse primum collegium, sed Martonensem aulam, eo quod statuta quibus regitur hodiè domus divi Petri, à statutis aula de Marton depromantur. At qui constat certissimis testimonijs, ex analibus ecclesiæ Eliensis, Simonem de monte acuto, primum conditorem eorundem statutorum, fuisse 7. Episcopum Eliensem, post Hugonem de Balsham 10. Episcopum illius ecclesiæ, ita quod quinq; & 40. anni præterfluxerunt, post ipsius domus divi Petri constructionem & perfectionem, antequam supra nominata statuta a prædicto Simone fuerunt conscripta. Quapropter primum statuamus collegium dino Petro nuncupatum.

Magistri Collegii Petri.

{	{	Iohannes Warkeworthe.
		Thomas Denman.
		Henricus Horneby.
		Gulielmus Burgoyne.
{	{	Iohannes Edmundes.
		Radulphus Ainsworth.
		Andreas Pearne.
{	{	Thomas de Castro.
		Iohannes Holbroke.
		Thomas Lane.

Collegium S.
Michaelis.

Post id secundum tempore fuit Collegiū S. Michaelis Archangeli propter hospitium divi Gerardi & Onyngi, collegi-

giumq; Goueuilli, et Caij positum, & ab Henrico vel Her-
neo de Stanton Canonico Eborum et Wellensi, ut ex eius te-
stamento dato 6. Augusti 1227. edito Eborum didici, sed in
approbatione eiusdem testamenti episcopali, lego Heruici,
an. dom. 1324. institutum, & domus siue Aula sancti Mi-
chaelis nominatum. Eam Iohannes Iluey multis possessio-
nibus auxit.

Tertium Aula Clare est, cuius principia posuit Richar-
dus Badew, Academiae tum temporis cancellarius. Ex du-
obus edificijs, quæ abs Nigello Thornton medico in vico
molendinario vniuersitati emerat, eam constituit, an. do.
1326. & regni Regis Edwardi secundi. 19. Id ædificium
vniuersitatis Aulam appellauit. In ea principalem consti-
tuit qui scholaribus pensionarijs præfuit, qui ad annos sex-
decim sine fundis suis impensis vixerunt. Inter quos v-
nus erat, qui Dominæ Elizabethæ de Burgo, Comitissæ de
Clare, in gratia existens, suasisit, ut vniuersitatis Aulæ
iam igne consumptæ opem ferret. Ea ad pietatem prona,
an. Dom. 1340. & regni regis Edwardi 3. 12. resignante
principali tum Gualtero Thaxted, et consentiente Richar-
do Badew primo fundatore, de integro habita potestate ab
Edwardo 3. Aulam condidit, fundos in scholasticorum cõ-
uictũ contulit, & aulam Clare nominauit, hæc facta non-
nulli scribunt ab Elizabetha filia ducis Glocestria, an. Edw.
3. 36. quod aula tum igne consumpta fuit. A quo tempore,
multi boni viri opẽ ferebāt ad Aulæ perfectionẽ, neq; enim
inchoata simul et perfectæ ea fuit, ut nec cæteræ Aulæ. Sed
ecce eius iam perfectæ bonam partẽ, (ut Præfectori cubicu-
lum, & ærarium) infortunio quodam ignis absumpsit, po-
stridiẽ S. Dionisij, an. a Christo nato. 1525. Refectæ tamen
ea pars est, & absoluta, additũq; præterea sacellum in Au-

Aula Clare.
Hæc Aula vo-
cabatur the
Soller hall, the
Scholler hall,
vt in fabula
Chauceri de
Reue.

de cōplementū, an. Dom. 1535 Alij etiā nonnulli in bonarū
 literarum studiosos benefici, aliquid ex sua liberalitate po-
 stea in huius Collegij patrimoniū cōtulerunt, utpote, Tho-
 mas Stoelus, Edmundus Naturefus, collegij magistri, Ri-
 chardus Thackstonus, Editha Grene, Thomas Pomelus,
 Gulielmus Dakettus, Henricus Hornebeus sacre Theolo-
 giæ professor, Gualterus Worligens, & Edwardus Leedes,
 legum doctor, nuper Collegij magister. Quorum omnium
 coniuncta munificentia aluntur magister unus, 12. socij,
 40. scholares, præter ministros 4. Deinde pensionarij 60.
 cum socijs & scholaribus proprijs sumptibus conuersan-
 tur. Et ex his quæ post horum omnium refectiōes super-
 sunt 12. pauperes scholares, tanquam ex communi omniū
 liberalitate sublevantur. Totus numerus. 129.

Magistri Aulæ de Clare.

Gualterus Thaxted.	Richard. Stubbes.
Radulphus Kerdington.	Gabriel Siluester.
Iohannes Dunwiche.	Guliel. Woodrose.
Iohannes Chateresse.	Edmund. Naturesse.
Guliel. Radewinter.	Iohan. Craiford.
Guliel. Wymble.	Rowland. Swynborn.
Guliel. Gull.	Iohan. Madew.
Guliel. Wilflete.	Thom. Baily.
Iohan. Millington.	Edward. Leedes.
Thomas Stoite.	Thomas Bynge.

Quartū domina Maria de Valentia, filia Guidonis de
 sancto Paulo, mulier de natione Gallica, vxor domini A-
 domari Comitis Penbrochiæ, & consanguinia regis Edw.
 3. eodem die, virgo, coniunx, & vidua, marito nuptiarum
 die hastiludio interempto, orbata iam marito extruxit,
 an.

an. Edw. 3. 21. circiter annum a Christo nato, 1347. Eam Mariæ de Valencijs, seu Penbrochiæ Aulam, a suo & mariti nomine appellandam statuit, unde diu appellatam Aulam Valentia Mariæ legimus. Ex hoc manarunt olim, inter cæteros, Edwardus North Baro vir eximiæ pietatis, & prudentiæ, & Thomas Lupsetus Londinensis, singularis eruditionis, & magni nominis vir qui diui Iohannis Chrysostomi homeliæ (cuius argumentum est, quod nemo laeditur nisi a seipso) eleganter transtulit, & Thixill, homo singularis eruditionis nostra memoria.

Præter primæ Patronæ beneficium, accessere & aliorum largitiones ut reuerendissimi in Christo Patris Edmundi Eboracensis Archiepiscopi, Thomæ Wattes sacre Theologiæ professoris, & magistri Buckelande ciuis Londinensis. Ita in hoc Collegio in studijs aluntur, unus magister, maiores (ut vocant socij) 24. minores verò, 6. præter inferiores ministros 7. Pensionarij verò 36. indigentiores scholares, 13. qui omnes connumerati faciunt. 87.

Magistri Aulæ Penbrochianæ.

Iohannes Langhton.	Fobery.
Laurentius Boothe.	Nich. Ridley.
Thom. Rotheram.	Iohan. Yong.
Rogerus Laborne.	Edmund. Grindall.
Richard. Foxe.	Matthæus Hutton.
Thom. Langhton.	Iohan. Whitegift.
Rob. Sthurton.	Iohan. Yong.
Rowland. Swineborne.	

Quintum Collegium, quod vulgariter Benedicti collegium, ob templi adiuncti vicinitatem appellatur, a fratribus

bus Gildæ siue societatis corporis Christi, anno dom. 1342. regniq. Edward. 3. 16 inchoatum est, & biennio post cum alterius societatis, siue Gildæ nempe S. Mariæ fratres operam etiam suam, sumptusq. unâ contulissent, absolutū. Illæ duæ societates, cum aperis coniunctis, hoc Collegium extruxissent, corporis Christi, & beatæ Mariæ Virginis, Collegij nomine illud designarunt, statutaq. de eius regimine condiderunt, & Thomam de Eltisley clericum, in legibus bacchalarium, Lamethæ Rectorem, Iohan. Stratford Cantuar. Archiepisc. Sacellanum, primū eiusdē collegij custodem, seu magistrum creauerunt. Hic Thomas a Thoma de Lyle. 18. Eliensi Episcopo statutorum a fundatoribus conditorum confirmationem impetrauit, anno suæ consecrationis 1. Posteaq. rursus videlicet, an. dom. 1352. eadem statuta ab eodem Episcopo iterum confirmata sunt. In his statutis certus sociorum, aut scholarium numerus positus non est, sed ex collegij redditibus atque facultatibus arbitrarius. Sed anno sequenti, qui fuit annus dom. 1353. custos prædictus atq. socj, Henricum Derbiæ & Lancastriæ comitem, qui postea primus Lancastriæ Dux, ab Edwardo rege 3. in festo Pentecostes, anno regni sui 28. creatus est, patronum suum, ad obtinendam manus mortuæ, ut vocant, facultatem elegerunt. Tum etiam ab illius corporis Christi fratribus societatis seu Gildæ suæ, Senior, quē Aldermannum vocarunt, constitutus est. Itaq. eius patrocinio, multa urbana prædia seu tenementa, in oppido Cantabrigiensi in perpetuum huic Collegio comparata sunt. Ab eodem etiam prædicta statuta, recognita atq. confirmata fuerunt Aldermanni, seu senioris illius societatis v'sitato sigillo, quibus etiam, tam ipsius Gildæ, seu societatis, quàm episcopi & capituli Eliensis sigilla sunt apposta. Ita in pri-

ma huius Collegij institutione, Custos seu magister, duo socij, unus promus, qui etiam bibliorum erat lector, unusq; coquus tantum fuerunt. Sed postea accessit aliorum etiam patronorum liberalitas, quæ tam sociorum quàm scholarium ibidem numerum auxit. Illustis femina Elizabeth, Norfolkæ Ducis coniunx, unius socij, & unius scholaris stipendium adiecit. Tum Iohannes Cantebrigiensis miles, eiusq; filius Thomas, Collegij illius socij lapideam Aulam quam Stone house, vulgariter nuncupant, concesserunt. Richardus Brochisus sacræ Theologiæ Bacchalaureus, ac eiusdem Collegij aliquando etiam socius, alium Bibliorum lectorem, cum annua perpetuo stipendio instituit. Ac post hunc Iohannes Sanctuarius, & Iacobus Carsonus similiter socij communibus sumptibus prouiderunt bibliorū lectori salarium. Iohannes Mearus in artibus magister, vniuersitatis Cantebrigiensis Bedellus, seu viator, armiger, necnon Registrarius ibidem, scholarem unum cum perpetuo stipendio ordinauit. Vltimus hic patronus, quemq; hoc Collegium procreauit, est Matthæus Cantuariensis Archiepiscopus, qui summa affectus in bonas literas beneuolentia, & in hoc collegium in quo eas hausit gratitudine, prædia duobus socijs, & quinq; scholaribus in perpetuum alendis, suis sumptibus comparauit. Tum ex hospitali de Eastbridge Cantuariæ, & ex redditibus quorundam tenementorum Westmonasterij pensionem annuam, quinq; alijs sustentandis scholaribus pendi procurauit. Atq; præter patronorum prædictorum munificentias, auctis Collegij vectigalibus, 4. socijs, & 6. scholaribus, decreta ibi sūt annua perpetua salaria. His modis iam tandem magister, 12. socij, 17. scholares, 3. bibliorum lectores, in literarum studijs, ex Collegij facultatibus sustentantur, præter 6. in-

feriores ministros. Suis etiam & amicorum sumptibus, in eodem Collegio student. 54. 'qui numerus coniunctus cum superiori efficit 93.

Magistri Collegii corporis Christi.

Tho. Eltisley.
Rich. Treton.
Iohan. Kynne.
Iohan. Neketon.
Rich. Billingsford.
Iohan. Titeshall.
Iohan. Botewright.
Gualterus Smith.
Simon Grene.

Tho. Cofin.
Iohan. Ediman.
Petrus Nobis.
Guliel. Sewood.
Matthæus Parker.
Laurentius Maptid.
Iohan. Pory.
Tho. Aldriche.
Robertus Norgate.

*Sextum Collegiū est Aula quæ dicitur Trinitatis, quod sanè antiquitus studentium, sed proprijs sumptibus vine-
tium fuit hospitium. Et cum Elienses monachi, ex illa so-
litudine, atq; otio, ad literarum negotium, eiusq; causa, ad
Cantebr. Acad. aliquando accessissent, Iohannis Cranden-
sis, Eliensis tum cenobij prior, monachorum suorum studi-
is deditorum causa, illud comparavit, Edw. 3. Angliæ rege
tum regnante, & Simone de monte acuto 17. Episcopo E-
liensi. Postea verò Gulielmus Bateman Norwicensis Episc.
a Priore & monachis Eliensibus rectoriarum quarundam
permutatione accepit id hospitium, illudq; in Collegium S.
Trinitati Norwicensi dedicatum commutavit, anno dom.
1347. regniq; Edw 3. 21. Tum ad perpetua studentium a-
limenta, collegium suum, his rectorijs locupletavit, Brysio,
Kymberley, Brimmingham, Woodalling, Cowling, et Stal-
ling, quæ omnes in sua Norwicēsi Diocēsi sitæ erant. Sum-
mo hic Norwicensis pater huius Collegij augendi, doctisq;*

viris illustrandi studio deditus, statuit ut magister, 20. socij, & 3. scholares, perpetuis suis sumptibus, in hoc suo collegio, Iuri civili & canonico, quorum ipse peritissimus fuit operam darent. Sed mors illum immatura ab instituto abstulit. Ita res improuisa morte impedita, nedum quidē propositi & consilij huius primi patroni exitum sortita est. Is enim cum quæ agere libens voluit, fato auocatus, perficere nequiuit, magistrum tantum cum tribus socijs, totidemq; scholaribus reliquit. Verum ut in opere pio, & feliciter auspicato, diuinitus solet, alienum deinceps patronorū benignitate aliquantulum aucta res est, non ad eum quidem quem fundator præscripsit modum, sed tamen supra medium. Nempè ut 10. socij, totidemq; scholares, præter inferiores quinq; ministros assiduis suis sumptibus, ibidem essent assidui. Patronorum autem a primo hoc nostro fundatore sequentium, hæc sunt acta, atq; nomina. Simō Dauling huius Collegij magister, 2. socios, & unum scholarē. Gualterus Hukus item ibidem magister, unum socium. Rob. Goodknapcus ibidem socius, unū socium. Richardus Nicksus Noruicensis haud ita pridem Episcopus, tres socios, duosq; scholares. Laurentius Maptid. socium. Gabriell Dunus, ecclesiæ Paulinæ Londinensis canonicus, scholarē. Henricus Harueus modernus ibidem magister scholarē, ac reuerendissimus Matthæus Cantuar. Arch. in plura collegia beneficus, scholarē etiam unum adiecit. Præterea Henricus Harueus magister huius Collegij antè fatus dilatauit istic ædificia, eaq; multò ornatiōra et ampliora perfecit. Alantur iam in Iuris hic studio, magister, 10. socij, nouemq; scholares, præter 5. ministros, nempè coquū, promum, Senescallum, lixam, atq; Ianitorem. Sunt etiam Iuri operam dantes, cum socijs & scholaribus, sed proprijs suis sumptibus.

sumptibus permisti 33. Totus verò numerus. 68.

Magistri Aulæ Trinitatis.

{ Simon Dalling. Simon Thornton. Guliel. Dalling. Edward. Sholdam. Iohan. Wright.	{ Gualterus Huke. Rob. Larke. Steph. Gardiner. Henricus Haruy.
---	---

Collegium
Goneuilli &
Caij.

Septimum, quod hodiè Goneuilli & Caij collegium dicitur, unam partem, venerandus vir Edmūdus Goneuill, rector ecclesiæ de Terrington, in Com. Norff. posuit, die Iouis, in septimana Pentecostes, an. Dom. 1348. inter Lughburni vicum, cæmeterium S. Botolphi, & collegium corporis Christi, & beatæ Mariæ, quo loco nunc est hortus eiusdem collegij. Eam Aulam Goneuilli appellauit & Annunciationi beatæ Mariæ dedicauit. In ea unum præfectū, & quatuor socios scholasticos, pecuniario subsidio, ante mortem instituit, atq; aluit. Hanc duobus Collegij corporis Christi, et beatæ Mariæ ædificijs, altero Iohannis de Cantabridge, equestris ordinis viri, appellato the stone house, & altero Iohannis Goldcorne, cum scholis, shops & gardins (ut chartæ Gulielmi Gunneuilli utar verbis) in henney permutatam, & eò unà cum præfecto, & socijs translatam, confirmauit Reuerendus Pater, Gulielmus Batemā, Episcopus Norwicensis, executor testamenti eiusdem Edmūdi, an. Dom. 1353. Ex illis duobus ædificijs transformatis (in quorum altero, olim fuisse scholas philosophiæ et officinas mercatorias, ut vetera monumenta seu euidentia eiusdem Collegij testantur constructa est in henney, in parochia S. Michaelis hand procul a templo S. Iohannis Bap.

Baptistæ, quod eò loci erat ubi nunc est Aula regalis Collegij) Aula de Goneuill, quarta tantum pars septentrionalis præsentis Collegij, & vetustate, & tabulatu, & caminorum forma, humilitate, & latitudine, & cætera fabrica, reliquis collegij partibus longè est diuersa. Partes occidentales, & meridionales tantum quantum ad sacellum pertinet, ædificauit Thomas at Woode, eiusdem Collegij olim præpositus, Iohannes Warrok, & Iohannes Preston, ciues Noruicenses, et alij boni viri: meridionalis reliquum, nempe sacellum Gulielmus Rongham medicus, eius Collegij præfectus secundus, longè ante posuit. At orientalem, non dū exactis septuaginta annis Elizabeth Clere, Iohannis Clere Armigeri Norfolciensis deuotissima vidua ædificauit. Talibus initijs, in quadratum collegium tempore excreuit. Deinde aucta sunt ab alijs patronis huius Collegij vectigalia, a domina Margareta Pakenham, Iohāne Bailiua sacra theologiae professore, Stephano Smyth, Domina Anna Scrope, Gulielmo Willoso, Thoma Wendy in medicina doctore, Gulielmo Sigito, Thoma Alkinso, Gulielmo Galo, Petro Huetto, Galfrido Knito, & Iohanne Whitacre. Ad extremum, illustrissima regina Elizabetha regnum capescente Matthæus Parkerus Cantuar. Archiep. salarium annuum uni sustentando scholari concessit. Atq; ita hoc Collegium ad Philippi Mariæq; tempora, Angliæ principum vsq; Aula Goneuilli nomen retinuit. Anno autem gratiæ 1557. 4. Septembris, & regni sui 3. & 4. iidem, quia collata in id collegium prædia quedam sunt, ad socios tres, & scholasticos indigos 20. alendos, a Iohanne Caio medico, & aliud à fundamentis iunctum Collegio, a primo & postremo conditore, Aulæ deletò nomine, Goneuilli & Caij Collegium Principes appellarunt. In quo vnus magister, 10.

I. i. socij,

socij, 10. scholares, 5. ministri, & 3. pauperes aluntur. Pensionarij verò in eodem student, & suis proprijs sumptibus viuunt. 33. qui omnes in vnâ summam coacti faciunt. 62.

Magistri Collegii Goneuilli & Caii.

Iohannes Colton.
Gulielmus Rougham.
Rich. Pulham.
Guliel. Somersham.
Iohannes Rykinghale.
Thomas Cotwood.
Thomas Bullayne.
Edmundus Shriffe.
Henr. Costesey.

Iohannes Barlyre.
Edmundus Stubbes.
Guliel. Bokenham.
Iohan. Skippe.
Iohan. Stirmin.
Thomas Bacon.
Iohan. Caius.
Thomas Legge.

Aula Regia.

Octauum, nobilissimus princeps, Edw. 3. Edwardus de Carnaruan appellatus, an. Dom. 1376. & regni sui 51. edificauit, & possessionibus auxit, vestemq; quam litercam dicunt, ex sua garderoba concessit, Aulamq; regis nominauit. Integram (ut nostro tempore erat) non extruxit, nam magna ex parte inhabitantium diligentia auxit, Henr. 4. tempore. Magistro & socijs eiusdem statuta viuendi Rex Richardus 2. præscripsit, & Henr. 4. auxit. Qui quoniam lautius victitasse dicebantur, contendebant ab eodẽ Henr. 4. ut com meatus singulorum per singulas septimanas, non excederet summam 18. denariorum, aut ad summum 20. idq; ratione caritatis, aut festorum solemnitatis. Hi maiori ex parte, erant etate prouectiores, tanta grauitate, tantoque consilio pollentes, ut maximo semper fuerant Academia ornamento.

In ea Aula regia adificia erant regi excipiendo satis ampla, cubicula in sto satis numero, conclauē, cella vinaria,
&

et culina, in Parliamētum per ea tempora Cantebrigia futurum, de nouo extructa, omnia seorsum, & priuata Regi nullo Collegij incommodo, nisi ingressu ad culinam. Quā obrem egerunt cum magistro & fratribus domus S. Iohānis, quæ per ea tempora non scholasticorum Collegium sed religiosorum studentium cenobium fuit, ut via, ad eam per suum fundum lata pedes 7. longa 15. annuo redditu cōcederetur. Eam conuertit Henr. 8. ex Aula rectorum eccles. in collegium studiosorum literarum, uti suo loco proponemus, rectius tamen fecisset, si tria illa quæ in unum coegit suæ naturæ reliquisset, & unum suum constituisset.

Nonū, Henricus eius nominis sextus, integerrima vi- Collegium
ta princeps, de vno rectore, & 12. scholaribus stabilivit, Regale.
12. Febr. anno salutis humanæ 1441. & regni sui 19. sed
anno Dom. 1443. 10. die Iulij, de vno præposito et 70. scho-
laribus, id collegium regale beatæ Mariæ, & S. Nicholai de
Cantebrigia nominandum voluit, hodie tamen regia ap-
pellatione, Regale collegium nuncupatur. Produxit idem
Henricus, 16. Aprilis, anno regni sui 26. & an. Dom. 1448
Collegij sui Regalis fines, hospitio seu collegiolo, & hortis
tribus domus Dei, quod Gulielmus Binghā rector ecclesiæ
S. Iohannis Zachariæ Londini, propter Grammaticorum
paucitatem prope Aulam de Clare, vni procuratori, & 25.
scholaribus grammaticæ studiosis ædificauit, 9. Februarij,
anno regni eiusdem regis 20. & anno gratiæ 1442. Auxit
etiam accessione templi, & cœmiterij S. Iohannis Zacha-
riæ, quod oppositum fuit, ad meridiem, horto occidentali
Collegij G. & C. via regia intercedente tantum. Quo loco
vetus iam, et unica Aula eiusdē collegij Regalis est. Et eius
loco templum. S. Edwardi Aula sanctæ Trinitatis (cuius
I. ij. alte-

alterum illud templum fuit) contulit. Sed hoc collegium vetus illud est, in quo hodie habitatio est quod quia non magnæ capacitatis est, aliud nouum, & augustum ab eodem est inchoatum neq; tamen vlla ex parte præter sacellum est absolutum. Auçta quoq; est accessione partis vici molendinarij, quem milstrete, & vici scholarium, quem schole lanes, et vicorum integrorum, qui nomina a piro et stramine accepere, et pironlane, ac strawlane, vulgaribus nominibus appellabantur. Receptus quoque salinaris, qui saltbithe, commune solum iuxta Aulam Claræ, et nonnihil fundi Prioris S. Edmundi Cantabrigiæ collegio Regali concesserunt, vt et hospitia supra memorata inter hospitia S. Iohannis, S. Edwardi, S. Edmundi, et S. Michaelis partim autoritate parliamēti, 7. Febr. an. Henr. 6. 24. habiti; et partim parliamēti 30. Maij, an. Henr. 6. 27. Regio collegio cōcessa, in ampliationē loci sui, collegium ab optimo illo principe, ex quadrato saxo inchoatū, atq; ad altitudinē 4. pedum, ex fundamentis productum amplius, & magnificentius, vtinam pius aliquis Angliæ Princeps tandē consummaret. Habuit id collegium in annos, ex annuo prouentu, magnam pecuniam ex prædijs illi, quæ magnus ille Princeps contulit. Sed eius magnam partem Edwardus 4. (qui eum regno secutus est) homo literis parum propitius, & qui minorem gratiæ, quàm utilitatis vitæ respectum habuit, sustulit. Inter quæ erant feodi firma Cantabrigiæ, & Chestertonæ, & redditum annuum Aula Martonen-sis, quam Pithagora ædes nominant. Vnde factum est, vt vno die ex socijs, & scholaribus exclusi sint. 40. præter cōductos clericos, choristas, & eos, qui collegio in aliquo officio inserviebant. Quod Piaculum certè fuit. Intra eius Collegij septa magnificentissimum etiam, & Regale templum,

plum, cum pedamentis, ex quadrato lapide, idem Henricus sextus ex fundamentis posuit, homo ad omnem pietatē natus, & ad magnam perfectionis partem, id est, a summo altare, ad dimidiam longitudinem perduxit. Sed cum aduersa in exitu fortuna fuit, quod reliquum erat absoluit, perpetua memoria dignus Henr. 7. & operam suam, ut ex asperitate contigui muri adhuc extantis, partem omnem, Angliæ insignibus decorauit, & a cætera parte distinxit. Post quem fenestris clausit, intercepto diuisit, pauamento marmorato magna ex parte strauit, & portis clausit, eius filius & rex noster, Henricus felicissimæ memoriæ octauus, ut sit ad orationes receptus, cum vetus sacellum humilè & angustum, quod paulò ultra portam minorem veteris Collegij positum fuit, ut ex eius reliquijs adhuc extantibus scire licet, corruerat, nullo prorsus laeso, etsi statim à vespere eius diei casus ille fuerit. Atq; hac de præposito, socijs & scholaribus dicta. Sunt præterea clerici ad quotidianum in diuinis cantum conducti nouem, choristæ 16. ministri & seruuli 20. indigentiores scholares quæ ex residuis dapibus reficiuntur 13. pensionarij item 13. Omnes vna connumerati faciunt. 140.

Magistri Collegii Regalis.

Guliel. Millington.	Edward. Foxe.
Iohan. Chedworth.	Georg. Day.
Rob. Woodlarke.	Iohan. Cheke.
Gualterus Field.	D. Atkinson.
Iohannes Dogget.	D. Bracy.
D. Argentine.	D. Baker.
Rich. Hatton.	Roger Goode.
Rob. Hackcomblane.	

Collegium
Reginale.

Decimum, Margareta regina Angliæ consors serenissi-
mi Regis Henr. 6. filia Regis Ciciiliæ, & Hierusalem, et du-
cis Andigauia, vt habet genealogicus, ad honorem omni-
potentis Dei, atq; incrementum literarum & virtutum,
authoritate regia fundauit, sed Reginale collegium nomi-
nandum censuit, & diuæ Margareta, & Bernardo dedi-
cauit. Huius primus lapis positus fuit in fine orientali sa-
celli, versus austrum, Regina Margareta nomine, per ve-
nerandum virum Iohannem Wenloke equitem, 15. Aprilis
anno regni regis Henr. 6. 26. & an. Dom. 1448. Illi lapidi
hæc inest inscriptio. Erit domina nostra Regina Marga-
reta dominus in refugium, & lapis iste in signum. Verum
cum aduersante fortuna, Regina dignitate cessit, nec quod
inceperat cõsummare quiret, Elizabetha Edw. 4. illustris-
simi regis vxor, quod a pia Margareta inceptum fuit, nec
dum completum, ad finem produxit, pluraq; eidem priuile-
gia a Rege impetrauit, & statuta condidit, procurante pri-
mo presidente (quem Regina Margareta instituerat) An-
drea Ducket, probo, & prudenti viro, & ecclesiæ S. Botul-
phi Cantabrigiæ rectore, cuius precibus vt creditur, Mar-
gareta illa plurima fecit. Ad operis autem perfectionẽ por-
rexit opem reuerendus Marmaducus Lumley, episcopus
Lincolniensis, & olim vniuersitatis Cancellarius, qui præ-
ter libros, etiã libras ducẽtis dedit. Andreas autem cū an.
40. præfuiisset, 6. Nouemb. an. dom. 1484. mortem obiit. Cu-
ius opera in edificando collegio, & procuranda pecunia tā-
ta fuit, vt sint qui putent, id collegium eius solius luculen-
tissimum opus extitisse. Hūc sequutus Richardus dux Glo-
cestriæ, protector regni, & postea rex tertius, aliquot præ-
byteros atq; socios in eo posuit, & possessionibus aluit, præ-
terquam quod vniuersitati toti multa contulit per Thomā

Barow, an. Dom. 1483. Post hos & alios patronos, hoc Collegium nactum est. Ex mulieribus dominam Margaretam de la Rose, Iohannis Rose militis uxorem, dominam Iohannam Engleſtorp, uxorem Edmundi Engleſtorp militis, dominā Aliciā Wickam, Hugonis Wickami militis uxorem, dominam Iohannam Bourough, Iohannis Bourough militis uxorem, magistrum Iohannem Druellum ecclesiae Paulinae Londinensis canonicum, magistrum Iohannem Colinson, Archidiaconum Northamptonensem, magistrū Iohannem Barby, magistrum Iohannem Alfray, magistrū Iohannem Mercum ciuem Londinensem, magistrum Iohannem Grenum armigerum, magistrum Gulielmum Sydeum Medicum, magistrum Hugonem Trotterum Eboracensis ecclesiae Thesaurarium, magistrum Iohannē Rabenum, magistrum Richardum Spicerum, seu Andreā municipem Cantabrigiensem, cum multis alijs et nobilibus et illustribus viris plus quam 147. quorum nomina nisi longum esset hic adscripsissem. A quibus singulis, singula adiecta dona Collegij facultates ita auxerunt, ut iam unus magister, 19. socij, 8. bibliorum lectores, 17. scholares ibidem alantur. Pensionarij prater ea sunt 77. Totus denique omnium numerus, 122.

Magistri Collegii Reginalis.

Andreas Ducket.	Simon Heynes.
Thomas Wilkinſon.	Guliel. May.
Iohan. Fisher.	Guliel. Glin.
Rob. Bekinsaw.	Thomas Pecocke.
Iohannes Ienin.	Guliel. May reſtitutus
Thom. Forman.	Iohannes Stokes.
Guliel. Franckling.	Guliel. Chaderton.

Aula Katha-
rinæ.

Vndecimum, Robertus Woodlarke, venerandus Theologus, Præpositus olim collegij Regalis, beatæ Mariæ, & S. Nicholai, ex opposito Carmelitarum cœnobio, haud procul à Reginali collegio stabilivit, anno à Christo nato, 1473. et Aulam diuæ Katherina (cui dicata est) nominavit. Post hunc Isabella Canturburia, soror eiusdem fundatoris, Guilielmus Taylor armiger, Katherina Milesia, Hugo Garrettus, Rob. Simptonus, Hugo Pembertonus, Iohan. Chesterus. Domina Elizabetha Barmstona, Iohannes Leacheus, Rich. Nelsonus, domini Grenus, Shertonus, Thimblebeius, Middletonus doctores, aliæq; beneficæ personæ, varijs donis, & prædijs, hoc Collegium affecerunt, adeò ut ad unum magistrum, 6. socios, unum bibliorum lectorem, & 3. inferiores ministros iam suffecerit. Pensionsarii ibidem sunt 21. Totus verò eorum numerus. 32.

Magistri Aulæ Katherinæ.

{ D. Roche.
M. Tapton.
M. Wardall.
D. Grene.
M. Balcrston.

{ M. Baynebridge.
D. Sandes.
M. Cofin.
D. May.

Collegium
Iesu.

Duodecimum, Iohannes Alcocke episcopus Eliensis, homo sanctitate & virtute insignis, ex cœnobio nigrarum monacharum professionis S. Radegundæ, in vico Ihesuano, an. Dom. 1502. fabricavit, quod Collegium Iesu, & S. Radegundæ appellari instituit. Consuetudo tamen inualuit, ut sola Collegij Iesu appellatione citetur. Huius primi Patroni beneficentiam, & alij sequuti sunt, Standleius episcopus Eliensis, magistri Andreas, Robertus & Thorneus, Robertus item

item Read miles, D. Roistonus sacrae Theologiae professor, D. Fullerus legum doctor, qui duo postremi magistri eiusdem Collegij fuerunt. D. Thurlbeius etiam episcopus nuper Eliensis aduocationes sex vicariarum Collegio concessit. Ita iam, magister, 10. socij, 17. scholares, aliq. ministri, victum & salaria ibidem capiunt. Pensionarij sunt praeterea 90. Totus numerus. 118.

Magistri Collegii Iesu.

{	D. Capon.	}	D. Fuller.
{	D. Roiston.	}	M. Redman.
{	M. Perepoint.	}	M. Lakin.
			D. It hell.

13. Ex 1. praefecto, 12. scholaribus socijs, & 47. scholaribus discipulis, Margareta nobilissima princeps Rich. Collegium Christi.
mondia & Darbie vidua, & illustrissimi principis Henrici 7. mater, ex hospitio domus dei, in vico praedicatorum, ex opposito ecclesiae S. Andreae extra portam Barnewellinam, adhuc viua ex structura cementitia constituit, & statuta praescripsit, primo Maij, anno regni regis Henr. 7. 20. et anno salutis humanae. 1505 hospitium dico id, quod loco iam commemorato, christianissimus Rex Henr. 6. ex quatuor aedificijs, cum hortis adiacentibus, quondam monasteriorum de Tylney, & Denney constructum, Gulielmo Bingham rectori ecclesiae S. Iohannis Zachariae Londini, et procuratori & scholaribus eiusdem hospitij, loco collegioli sui sine hospitij domus dei, quo propè Aulam Clare constituto collegij sui regalis limites eum propagasse atq. ampliasse, iam tum ante diximus, cum de origine Collegij regalis, sermonem institutum, 16. Aprilis, anno regni sui 26. & anno dom. 1448. reposuit. Quod iam effecit domina Margareta, ante eam
K. j. effe-

effecisse cōstitutum fuit optimo Principi Henr. 6. si per fortunam, atq; mortem licuisset, ut ex testamento eiusdē domine Margareta intelleximus, eo quod ab initio, in domo Dei, plures nunquā fuerunt scholares socij, q̄ quatuor, quē numerum ad sexagenarium auxisset ex decreuit. Ex hoc collegio Iohānes Maior Scotus, scriptor historicus prognatus est, qui per sua tempora scribit scholasticos Cantebrigienses publico vsu gestasse arcus, atq; enses, quæ res (nisi is scripsisset) parum mihi probaretur, nisi per similitates & discordias oppidanorum. Hoc etiam collegium plurimum patronorum liberalitate post primā foundationem auctū est, Edwardi regis Anglia. D. Gualteri Mildmay regij consiliarij atq; militis, M. Risley, Doct. Patensoni, M. Philippi Raulini, M. Culverwelli ciuis Londinensis, M. Rob. Isam. Collegij facultates in literarum studijs exhibet, magistrū, 13. socios scholares 53. Præter hos sunt Pensionarij etiam 51. & s̄satores ut vocant. 39. qui ex dapium reliquorum studentium fragmentis aluntur, præter ministros, qui omnes unā numerati efficiunt. 157.

Magistri Collegii Christi.

{	Iohan. Sickling.	{	Henr. Lockwood.
	Rich. Wyat.		Rich. Wilkes.
	Tho. Thomson.		Cutbertus Scot.
	Tho. Watson.		Guliel. Taylor.
			Guliel. Hawford.

Collegium
S. Iohannis.

14. Eadem Margareta ex hospitali fratrum regularium S. Iohannis Euangelistæ in Iudaico, iam ante decimo Martij, an. dom. 1508. dissoluto, & in parochijs S. Sepulchri, & omnium sanctorum constituto (cuius monumenta

menta quaedam adhuc supersunt integra) an. Dominicae incarnationis, 1509. mortua iam, ex testamento 6. Iulij, an. 1508. condito, per Iohannem Fisher episcopum Roffensem postea, testamenti sui executorem, & Rob. Shirton, operis praefectum, ex opere lateritio condidit, & diuo Iohanni Euangelistae dedicauit. Hinc collegium diui Ioan. vulgo nominari consuevit. Amplissimis id praedijs eadem donauit, & 3. Kalendas Iulij, an. 1509. fatis concessit. Exiguam autem fuisse ex fundis fratrum S. Iohannis accessionem, vel ex hoc conijcimus, quod Edwardus primus, propolarum iure damnatorum victualia, hospitali Sancti Iohannis assignauit. Primus eius collegij praefectus fuit Alanus Percy, Northumbriae comitis frater: secundus, Rob. Shirton, 3. Nicholaus Medcalfe, qui eius Collegij annum censum auxit, quadringentis (ut aiunt) argenti marcis sua quidem diligentia, & procuratore, sed aliorum hominum bonorum pia liberalitate, quo nomine nostra tempestate fuit clarissimus. Is ut erat homo non indoctus, ita diligebat viros doctri- & probitate claros mirum in modum, & literarum studiosos promouebat. Sed ecce, ita quod dici solet, in laboris premium, pro thesauro carbones, exacta aetate hoc fructu pro labore, ab ijs tulit odium: aetate enim ingrauescentem collega expulerunt, hoc enim est luporum, aut canum catulas alere: ad exemplum puto ingrati & inhumani populi Cantiani, qui reuerendum senem Simonem Sudbury Cantuariensem Archiepiscopum, postquam Cantianos multis beneficijs, officijsq; affecisset, Cantuariamq; urbis muros bona ex parte omnes, portasq; extraxisset, Lodini in Holburni vico, in seditione Cantiana trucidarunt, quem conseruare debuerunt: quo nihil fuit inhumanius, nam is filios enutruit, & exalauit, ipsi vero spreuerunt eum. Verum ob-

seruatum id est postea, omnes qui Metcalfi excludendi a-
thores existere, multis adversis fortune procellis, siue dini-
na ultione, siue fato suo, per vitam iactatos, & de gradu
deiectos, & deturbatos inglorios mortem obisse, memora-
bili exemplo.

Hoc Collegium a multis patronis, multa impetravit mu-
nera, a Iohanne Morton Cantuariensi Archiepiscopo, qua-
tuor discipulos: a Domina Anna Rokesbie vidua socium:
a Guliel. Fell, sacre Theologie doctore, & Archidiacono
de Nottingham, socium unum, discipulos duos, & sublecto-
res duos. A Iohanne Keyton Theologie doctore & ecclesie
Sarum Canonico, duos socios, totidemq; discipulos. Ab Hu-
gone Ashton Archidiacono Eboracensi, & vno executorum
prime fundatricis, ultra liberales quosdam sumptus, in
magistrum, socios, & discipulos, vnoquoque anno in per-
petuum erogandos, socios quatuor, quatuorq; discipulos. A
Rogerio Laxton, decretalium doctore, & Præposito beate
Mariæ de Eton, duos socios, & 8. discipulos. A Tho. Thim-
bleby, decretalium similiter doctore, unum socium, & dis-
cipulum unum. A Iohan. Downa, vtriusq; Iuris doctore, &
Archidiacono Suff. discipulos 5 præter alios 9. quos sisato-
res vocant. A Marmaduco Constable milite, unum socium. A
Iohanne Constable decano ecclesie cathedralis de Lyncoln,
quatuor discipulos. A Rob. Dacket clerico, duos discipulos.
A Roberto Symson clerico, socium unum. Ab Edw. Grig-
son clerico, socios duos & unum discipulum. A Iacobo Bar-
ford clerico, & ecclesie Lichfieldensis canonico, duos socios
totidemq; discipulos. A Rob. Halitrihelme clerico 2. discipu-
los. A Thoma Dinacro Medicina doctore, et serenissimi re-
gis Henr. 8. medico perpetuam medicina lectionem praecla-
rissime fundatam. A Iohanne Baylie unum socium. A

Tho-

Thoma Thomson sacrae Theologiae doctore, annuam quādam pensionem inter duos pauperrimos Collegij concionatores distribuendam. A Gualtero Sawkins Londinensi aliam pensionem, ad unum in sacrarum literarum studijs alendum. Postremo à Katherina clarissima Duce Suffolcia, in perpetuam suorum memoriam, Henr. & Caroli Ducum Suff. qui nuper in eodem Collegio clarissimi musarum alumni extiterūt, annuum salarium, 6 librarum, 13 solidorum, & 4 denariorum, impetrauit. Sicq; in hoc collegio commemoratorum patronorum beneficijs aluntur hodie, magister, socij 51. scholares 78. & ministri 6. Suis verò sumptibus pensionarij 89. et ex eorum omnium dapibus residuis, sisatores ut vocant. 46. Atq; ita omnium numerus, 271.

Magistri Collegii S. Iohannis.

D. Percy.
D. Fisher.
D. Medcalfe.
D. Day.
D. Taylor.
D. Bill.
D. Leauer.

D. Watson.
D. Bullocke.
D. Pilkington.
M. Pilkington.
D. Longworth.
M. Shepherd.

15. Et postremum Collegium diuæ Magdalene est Collegium quod in transcantino urbis parte, ad Cantæ ripam diximus esse constitutam. Ei ante paucos annos, nullis datis possessionibus, ex opere lateritio initium dedit, Henr. Buckinghamia dux, unde Buckinghamia Collegij nomen adinuenit, incrementum monachi, dum aliam partem alij ædificarunt. Nam Eliense monasterium unum cubiculum, alium Waldense, 3. Ramisense monasterium fabricarunt.

K. iij.

Mo.

Monachi enim per nostra tempora locum occupabant, qui ex varijs Angliæ monasterijs disciplinæ gratia huc conue-
nerant. Postea verò Thomas Audeley, dominus de Walden
Angliæ Cancellarius, datis aliquot possessionibus, mutatoq;
nomine, Collegium S. Mariæ Magdalene nominavit, &
authoritate regia, ac plebisciti stabilivit, an. Dom. 1542. 3.
Aprilis, & an. regni regis Henr. 8. 33. Fundatio admittit
vnum magistrum, & 8. socios, sed ex prædiolo, ne sufficit
quidem, quod alat quinq;, poterit tamen cum placuerit bo-
nis viris. Habet etiam hoc Collegiū, ministros 3. sed ne ijs
quidem suppeditantur a collegio victus, & stipendia, sed
viritim ex socijs & Pensionarijs collecta tribuuntur. Pen-
sionarij verò sunt 23. sifatores 17. & omniū numerus. 49.

Magistri Collegii beatae Magdalene.

M. Euans.

M. Carre.

D. Glin.

D. Kelke.

Atq; ita recensuimus, quot olim nostro tempore Collegia
erant, iam verò vnum maius numero est, sed re non item,
compositis duobus, S. Michaelis videlicet, & Aula regia,
per serenissimum regem Henr. 8. in vnum sanctæ & indi-
uiduæ Trinitatis Collegium, auctum Phishwici etiam (ut
dixi) hospitio, possessionum accessione, & scholarium nu-
mero, 19. Decembris, anno regni sui 38. & anno ab incar-
natione Dom. 1546. Ex quo fit ut Collegia quatuordecim
tantum hodiè sint, & Collegium sanctæ & indiuiduæ Tri-
nitatis 14. numeretur. Cui etsi possessiones amplas partim
veteres, partim novas idem rex reliquit, id auxit tamen
se-

serenissima Princeps Maria, eius filia, ex Katherina Caroli 5. Imperatoris amita, Angliæ Regina nobilissima, alijs prædijs annui census. 376. librarum 10. sol. 5. denariorum, & unius obuli, an. Dom. 1554. & anno regni sui primo, tum ad alios usus, tum ad ædificationem sacelli, alendosq; in eo sacellanos, musicos, & choristas, ad officia diuina honorificentius celebranda. Sicq; in eodem collegio hodiè sustentantur, magister unus, socij maiores 57. minores 5. scholares 71. serui magistri 5. ministri collegij 14. præter Pensionsarios 138. & sisatores, & subsisatores. 110. qui omnes in unum coniuncti faciunt numerum. 359.

Magistri Collegii S. Trinitatis.

{ D. Buckmaster.	}	{ D. Bill.
{ D. Redman.		{ D. Beaumont.
{ D. Christoferfon.		{ D. Whitegift.

Explicato iam, quo tempore, & per quos extructa sunt collegia, alienum non erit, scholarum, ædisq; sacræ diuæ virginis, quod templum beatæ Mariæ maioris, & vniuersitatis ecclesia dicitur, ædificationem vnà explicare. Incipiã a scholis, hæc ante scholas nouas conditas vagæ erant, & conductitiæ domus urbanorum per multos annos, ut erant scholæ quas vocant artistarum Patauij nostra memoria apud S. Blasium, sed quas tamen per priuatam legem vniuersitatis per decennium et amplius conducere alij nemini phas erat, ac ne domino quidem resumere, nisi in proprium et necessarium usum. Verba autem priuata legis hæc sunt. Domus quibus scholæ esse consueuerant, a decennio et ultra, nullus ad inhabitandum conducatur, seu ad alium usum conuertatur, quàm diu regentes iuxta numerum eorundem

De scholarum ædificatione.

in

in principio anni, vel nouiter incepturi in initijs terminorum scholas sibi elegerint in eisdem, nisi domini earundem necessitate ducti, sine fraude personaliter ibidem inhabitare voluerint. Tandem tamen scholas proprias, eò loci ubi nunc scholæ nouæ sunt, Academia acquisiuit, quas scholas philosophiæ, et iuris Ciuilis nominarunt: sed rudes illas quidem atq; simplices, quales urbanorum ædes erant, quales Patauij apud S. Blasium artistarum scholas fuisse diximus, qualesq; Venetijs ad campanile S. Marci constitutæ sunt, in quibus Baptista Egnatius (cum nos Patanijs studeremus), scientias liberales proficiebatur. His scholis etsi rudioribus, ad multos tamen annos satisfactum est, utcunque studijs literarum sed non sine multis incommoditatibus. Quo factum est ut nouæ splendidaq; scholæ, ex abrupto, coctog lapide, in quadratam formam ponerentur, eodẽ quidem loco, sed diuersis temporibus, quarum prima pars, occidentalis est veteribus scholis contigua, et vniuersitatis sumptibus (ut creditur) extructa magnificentius. Eas philosophiæ scholas, iurisq; canonici appellarunt, et cum legendum esset ordinariè, aut cursoriè (ut scholastico verbo vtar) quod perinde est ac perfunctoriè, eas lecturi conducebant, et quid ni? iure locare potes quod ipse prius conducebas. Ac legimus in antiquis Academia monumentis, solum magistro Botwrite magistro collegij corporis Christi, et beatæ Mariæ pro firma fundi nuper scholarum iuris ciuilis 2. sol. In his superioribus nostro tempore, professio erat humaniorũ literarum, inferioribus dialecticæ. Hæ, ut est verisimile, post Henr. 1. tempora, et an. Dom. 1136. extructæ sunt. Nam ante eius tempora, et eo regnante, scholæ incertæ erant, et conductitiæ domus urbanorum, ut iam ante diximus, et ex vetustis vniuersitatis monumentis cõpre-

prehendimus. Occidentali parti iam extructa, septentrionalē iunxit Guliel. Thorpe Lincoln. eques, an. dom. 1400. Hac continentur scholæ Theologorum, & sacellum consiliorum, id est, conuentus regentium & non regentium, quod etsi iam vetustum est, nouum tamen vsque dicitur. Meridionalem scholarum partem, ex ruinis primarum & antiquarum scholarum creuisse legimus, anno Dom. 1458. regnante Henr. 6. sed vniuersitatis sumptibus, ex locatis cathedris iuris ciuilis, et canonici, ex his qui in sumendis gradibus fidem sefellerunt, et ex religiosis, alijsq; non conuiuantibus collectis: decreto ædito (Laurent. Dunelm. episcopo cancellario) vt religiosus quiuis proprietarius, 10 marcas argenti in eos vsus persoluat, religiosus ex mendicantium ordine, 8. marcas argenti, sacerdos cui opimum esset sacerdotium, tertiam partem sacerdotij sui: episcopus seu prælatus, pro iudicio suo conferat. In hac scholarum parte, professio est hodiè inferius philosophiæ, vt prius, superius professionis Theologia, linguæ Græcæ, & medicinæ foundationis regiæ, cum tamen nostro tempore superior eius pars, bibliotheca communis erat, nec in ea vlla scientiarum professio fuit. Quartam & orientalem partem, quæ ultimò constructa est, & magnifica operosaq; porta, (iam nuper hoc anno reparata & rursus depicta) omnibus literarum studiosis patet, reuerendus pater Thomas Rotherā, olim Collegij regalis socius, episcopus Roff. deinde Lincoln. postea Eborac. totius Angliæ, & olim etiam Cantebrigie Cancellarius, Angliæ primas, suis sumptibus fabricauit, an. 1475. cuius summa pars bibliotheca est, ima quondam questionistarum scholæ, procerumq; statio, ad disputationes Theologicas audiendas confluentium, iam autem tribunal est Procancellarij, cum subsellijs aptis & fabrica-

tis pro eius assessoribus. Ad absoluendam eam, & ornandā
 olim dedit 10. libras, Iohannes Herrys, ciuis Londinensis,
 & prætor oppidanus Cantēbrigia, qui etiam silice strauit
 magnam partem veterum vicorum scholarum, raro ex-
 emplo oppidanorum, qui hodiē omnia literatis malunt tol-
 lere, quā quicquam adijcere, etiamsi ex his, omnis eorum
 vita, et fœlicitas pendeat. Eam Bybliothecam, heredes po-
 stea Rothorami ex eius testamento, circa an. Dom. 1529.
 & literatissimus Cuthber. Tunstallus, episcopus tum tem-
 poris Londinēsis, postea Dunelmēsis, nostra ætate optimis
 quibusq; literis, Græcis, Hæbraicis, & Latinis, tum scrip-
 tis, tum impressis instruxerunt. Quorum magna pars ad-
 huc superest, magna perijt suffurantium vitio. Quod eti-
 am Oxoniensibus accidisse audio, de quorum Bibliotheca
 scholisq; Theologicis pauca dicam, ut intelligant me, dum
 in nostra historia potissimū elaborauī, nonnulla etiā quæ
 ad eos pertinent accepisse, simul etiam vitio vtriq; nostrū
 communi, similiter acceptorum beneficiorum obliuioni,
 magnæ sanè ingratitudini pariter mederi velle. Nam-
 quē schola illa Theologica Oxoniensis nec ab vno authore
 incepta et absoluta, nec ab Hūfredo Claudiocestriæ duce,
 ut quidā autumant, condita est. Iactis enim fundamentis,
 parietibusq; aliquantulum erectis circa annū Dom. 1390.
 sexaginta ferē annis intermissum opus fuit, donec Richar-
 dus quidam Mey in artibus magister, in summa sua sene-
 ctute locuples, grato in vniuersitatem a qua profectus fuit
 animo, ad scholas perficiendas copiose largitus est pecuni-
 as. Opereq; iterum suscepto exortus est mox alius eiusdem
 vniuersitatis alumnus, Thomas Kempe Lond. Episcopus,
 an. Dom. 1470. regnante Edw. 4. Is enim Oxoniensium li-
 teris sollicitatus eas scholas fornicibus subterraneis, & ca-
 uer-

neris, quas voltas nuncupant, fundavit, parietes qui rupti, nudique, neglecti sexaginta fere annis stetissent, quadrato et polito lapide, valuis, turriculis, tectoq; absolvit, et doctoris Cathedra artificiose depictam ad naturalis cœli imaginem statuit. Cuius facinus præclarum haud æquum est ut authori detrahatur & ascribatur alteri. Præsidebat tunc Wintoniensi sedi Gulielmus Wainfletus, cui verum cognomen fuit Gul. Paten: Wainfletus enim a loco in quo natus est appellabatur. Is celeberrimum Magdalenense Collegiū extruxerat, & Edwardus rex egregia ædificia in Windso-rino Castro molitus, latomos tam sedulo conquisiuit, ut eos quos Wintoniensis episcopus ad suum collegiū, & Oxonienses ad scholas Theologicas paravissent, auocaret. Sed Wintoniensis pro suis facile impetravit. Oxonienses haud ita, saltem a rege obtinuerunt, ut quia verendum esset, ne si auocandis latomis opus iterum intermitteretur, ac morirentur Patroni, non esset deinceps perficiendi spes, ut si Wintoniensis potestatem sibi faciat impetratis utendi latomis, ne hi abstraherentur. Deinde Wintoniensem tam de latomis quàm de machinis & instrumentis suis ædificatorijs sibi ad scholas absolundas commodandis obsecrant, opusq; tam insigne perficiunt. Et tamen ne optimè de literis meritis Patronus Dominus Humfredus debita laude careat, breuiter explicabo quid beneficii in Oxonienses contulerit. In Academia Oxoniensi copiosè Bibliothecam instruxit omnium artium & linguarum libris. In eadē paulò post Iohānes quidam Abbas de Phano S. Albani, aliam alijsq; libris refertam seorsim condidit, illamq; ducis Granarium, suam verò Propinariū vocavit. Quas Bibliothecas ita colligatas scribunt Oxonienses, ut una semper altera, ut cibus potu indigeret, priorq; secundam appeteret.

Verum post istos nobilis Baro Iohannes Tibetost, Comes Wigornia & deputatus in Hybernia D. Georgij Ducis Clarencie, anno regni regis Edwardi 4 septimo, cum esset adolescens Oxoni institutus, cum honoribus auctus esset Patanum profectus est. Inde ad Oxonienses scripsit de his libris quos in eorum gratiam comparauerat, quorumq; indices tantum miserat. Sed cum inter Edw. 4. & Henr. 6. de regno esset contentio, ab hoc ob lasæ maiestatis suspitionem securi percussus est, an. 1469. & sepelitur apud fratres predicatorum Londini. Itaq; Oxonienses Georgium Neuil Ebor. Archiep. regni Cancellariū pro huius libris quos ad 500. ferè marcas æstimant interpellant. Ille plerosq; cōquisiuit, & per literas suas de reliquis spē facit, præterquā de his qui fuerant in Hibernia. Ita utraq; Oxoniensiu Bibliotheca cum alijs perquisitis in illas scholas Theologicas translata, a nobilibus viris ornata quōdam fuit. Quæ iam vereor ne una cum Patronorum memoria deleta pene atque consumpta sit. Tam paucis annis gratitudinem extinguit negligetia, & benemeritorū obliuionē parit. Proinde admonendi sunt utriusque vniuersitatis studentes, ut diligenter conseruandis his quibus affecti sunt beneficijs, colendaq; frequenter Patronorū memoria a supina illa negligentia se prorsus vindicent atque seiungant. Eo enim modo Patronos novos indies conciliabunt, & quæ profutura sibi sunt, acquirant. Mirum enim in modum hominum studia & liberalitates accenduntur, cum & prodesse sentiunt ea quæ conferunt, & grata sui memoria a posteritate conseruari. Cum incuria rursus & ingrata beneficiorum obliuio, eorum qui alioquin valde ad benefaciendum propensi sunt, animos auertat, studiaq; extinguat. Hi autē veteres libri in Cantabrigiensi Bibliotheca iam supersunt.

Gram-

Grammatica:

{ Epistolæ familiares
Ciceronis. }*Poetica.***T**hesaurus Cornucopiæ
& horti Adonidis
Græcè.Thesaurus dictionum
Græcar. Græcè.

Homerus Græcè.

Homeri interpres perue-
tustus Græcè.

Quintil. cum commentar.

Etymologicum Græcum.

Vocabulariū Gr. & Heb.

Theodori introductiæ

Grammatices Græcè.

Apolonius Rodius Græcè.

Tabula diuersorū authorū

Alphabeticum Nicholai.

Dictionarium.

Terentius.

Catholicon.

Dialectica, Phi-
losophica.Commentar. Ioh. Gram-
mar. in posteriora Ari-
sto. Græcè.Porphirius Ammonius
Græcè.

Zottus Græcè scriptus.

De vniuerso mundo.

Liber Physicorū Aristotel.

Bartholomeus de proprie-
tatibus rerum

Tractatus de 1. principio.

Plutarchi 2. volumina.

Epist. Senec.

Liber de anima.

Compendium morale.

De somnio Scipionis.

*Hæc in pergam.
script.*

Valerius maximus.

Plautus.

Priscianus in minore.

Priscianus magnus.

Aulus Gellius.

Titus Liuius de secundo
bello Punico.

Pars Titi Liuij.

Titus Liuius de bello
Macedonico.

Thucydides.

Liber de diuersis rebus.

Lucanus.

Statius in Thebaid.

*Hæc in pergam.
script.*Summa Philosophiæ per
magistrum Grossetest.Burleus super politica
Aristotelis.

Hermes Trimegistus.

Textus Aristotelis.

Boetius de cōsolatione bis

Cicero de officijs.

Rhetorica, Hi-
storica.

{ Demosth. orationes Græcè }

{ Vlpiani Commentaria }

Lijj

in

{ in Olinthiacas Philippi-
casq;. }
{ Cicero de oratore in per-
gam. script. }

{ Tabula authoritatum &
sententiarum Bibliæ. }

*In pergameno
script.*

Arithmetica, Ge-
ometria, Astro-
nomia.

*In pergameno
script.*

{ Ars metrica Boetij. }
{ De arte supputandi per }
Cutbertum Tunstallum. }
{ Organum Aristotelis. }

Cosmographia,
Musica.

{ Dionisius de situ orbis }
Græcè. }
{ Quadripartitū Tholomei. }
{ Geographia Strabonis. }

Biblica: Do-
ctores.

*In pergameno
script.*

{ Biblia tota. }
{ Bibliæ pars. }
{ De concordia Euangelica. }
{ Vetus testamētum multi- }
plicilingua impres. 2. vol. }
{ Nouum testamentum Gr. }
& Latine. }

{ Augustinus in Romanos.
Augustini originalia.
Augustini diuersa opera.
August. de videndo Deo.
August. de Concordia.
August. retractiones.
August. contra perfidiam
Arrianorum.
August. de quæstionibus.
Augustini sermones.
August. Epistolæ.
August. Confessiones.
Origines super epistolam
ad Romanos.
Origines in Numerum.
Hieronimus de quæst.
Hæbraicis.
Hieronymi opera quædā.
Hieronymi Epist.
Athanasius de miraculis.
Gregorij Epist.
Gregorij miracula.
Gregorius in Ezech. bis.
Lactantius.
Beda in Lucam.
Beda in Epistolas canon.
Beda super Cantica.
Lataber super Threni. }

Theologica.

In perg. script.

{ Rabban' super libros reg. }
Rabba- }

Rabbani 1. & 2. pars.
 Rabbanus super Euangelia.
 Odo super 5. lib. Moyfis.
 Homil. in libros Moyfis.
 Radulphus super Leuit.
 Comment. in Psalmos.
 Communes loci super epi-
 stolas Pauli.

Steph. Cantuar. super Ec-
 clesiasten.

Postilla fratris Philippi.
 Ioh. de Abbat super Euág.

Hugo super sapientiales.

Hugo in Apocalypsim.

Holcot.

Holcoti sermones.

Scoti. 4. volumina.

Thomæ Summa.

Thomas bis.

Petrus de Areolis.

Franciscus super 4.

De cordis occupatione.

Lincoln. de lingua.

Lincoln. de iustitia.

Idem de cessione legalium

Tractatus de virtute.

De diuinis institutionibus.

Tambacus de cōsolatione

Isidorus de sūmo bono.

Kilwardeby liber.

Petri Rauenatis sermones.

Sermones de sacramentis.

Tharentagius super Epist.

Dialogus de Vitijs dictis
 & factis.

Commentar. in Mattheum

Magister sententiarum.

Thomæ Postilla.

Quodlibetum Doctoris.

Rich. in suo Benjamin.

Liber Theologicus.

Repeticiones Lanfranci.
 Raineri. 2. vol. impress.
 Leonardi sermones impr.
 De bono perseuerantiæ.

Legalia.

Baldi. 2. volumina.

Bartholi 7. vol.

Bartholi tractatus.

Barbatus de officio
 delegati.

Bartholomæi liber.

Decretorum liber.

Dominicus in decreta.

Io. Acon super constitut.

Holstiensis super 4. decret.

Iustiniani codex.

Abbas Siculus 6. vol.

Institutiones imperiales.

Apparatus ff. veter.

Pars ff. in perga.

Ludus scaccorum
 moralizatus.

*Hæc in pergam.
 script.*

Decretales 3. vol.

Iuonis Carnot. epist.

Cynnus super codicem.

Originalium liber.

Pars iuris ciuilis in 5. vol.

Pars iuris canonici.

Lincolij dicta.

Distinctionum liber.

Rogerus de nobilitate.

Elementarium papie.

Memor. quod in Acad. Cant. cistis reposita sunt nonnulla a regibus indulta priuilegia, quorum hic numerū tantum posuimus, cum ipsa alibi habeantur fusius, viz. Henrici 3. quinque chartæ, Edwardi primi. 5. Edw. 2. 10. Edw. 3. 15. Rich. 2. 31. Henr. 4. 5. Henrici 5. 7. Henrici. 6. 3. Edw. 4. 2. Henrici. 7. 2. Henrici octau. 5. Edwardi 6. 2. Maria. 2.

Itē, Elizabetha regina per chartā suā renouauit omnia priuilegia antedicta, cū additionibus nouorū priuilegiorū.

Et in parliamentis Eliz. Reginae utraq. Acad. incorporata est, & omnia utriusque priuilegia tempore eiusdem reginae per Parliamenta confirmata sunt. Item plura particularia scripta & munimenta Acad. Cant. cum veteri historia eiusdem. Item quædā arma bellica, & vasa aenea, & mensuræ cū pluribus pōderibus æneis, trutinis, sigillis, &c. Itē plures libri de diuersis memorabilibus Acad. qui seruātur et habētur in custodia registrarij pertinētes Acad. Cāt.

Neque hoc omittendum est quod D. Regina Eliz. venit Canteb. 5. Augusti an. 1564. ibiq. 5. dies permāsit, in quibus scholasticis lectionibus disputationibusq. sæpe interfuit, ac inde discedens corā tota Acad. elegantem Latinā orationē habuit, illamq. comitantes nobiles, consiliarij, atque aulici in numerū magistrorum in artibus sunt ascripti, viz.)

- Thomas Hovvard Dux Norfolciæ.
- Edwardus Veer Comes Oxoni.
- Ambrosius Dudley Comes Varnici.
- Edmundus Manners Comes Rutlandiæ.
- Thomas Ratclyf Comes Suffexiæ.
- Robertus Dudley Comes Leycestriæ.
- Edmundus Clinton summus Ang. Admtrallius.
- Gulielmus Hovvard Camerarius.
- Henr. Carev D. Hunsden.
- Gul. Cecilius Miles Secretarius.
- Francisc. Knolles Miles Vicecamerarius.

• Thom. Heneage. • Ioh. Ashley. • Rich. Bartue. • Gul. Cooke. • Edmundus Cooke.	}	Armigeri.

Cum duæ bibliothecæ erant, altera priuata seu noua, altera publica seu vetus dicebatur. In illa optimi quique, in hac omnis generis ex peiori numero ponebantur. Illa paucis, ista omnibus patebat.

Ex his quatuor scholarum partibus, in formâ quadratam coniunctis cum area eius interiori, sumptibus Iohannis Sentwary nuper Collegij corporis Christi socij, perpulchrè pauimentata, extant hodie magnifica scholæ, et magnæ capacitatis, non leue ornamentum vniuersitati futura, si interpositæ urbanorum casæ, de via, aspectum nō præriperent. Cum tamen, singulari nuper beneficio Reuerendissimi patris Matthæi Cantuariensis Archiepiscopi, multo elegantior quàm antea pateat illac transeuntibus earum aspectus. Is enim nouam plateam, quæ vniuersitatis platea nuncupatur, quæq; diuersorum antè collegiorum erat propria acquisiuit, deinde pauimentis (ut nunc cernimus) egregijs strauit, posteaq; eandem, quo illustrior scholarum aspectus videretur, vniuersitati donauit, ut patet ex chirographo suo de ea donatione confecto. Lateritios præterea utrinq; muros extruxit, eosdemq; & pro scholis, & utrinque in viæ anfractu, usq; ad mediam plateam, lapide quadrato in fastigio firmavit.

A scholis transitus est ad templum diuæ virginis, quod quia vniuersitatis sumptibus, operaq; extructum est, vniuersitatis templum & est, & iure dicitur, in ea enim olim fuit sacellum corpori Christi, & alterum diuæ Virgini dicatum. Positum id est ad vicum maiorem, ex aduerso scholis. Extructum autem id fuit non nisi annis 41. Inchoatum erat nouum istud ædificium, an. dom. 1478. atq; Regis Edw. 4. 17. Gulielmus Gadgeus Canteburgi artiū doctor, & Collegij diui Petri socius, an. 1491. refert primum

De templi be-
atæ Mariæ ma-
ioris ædifica-
tione.

quadratum lapidem campanilis ecclesiæ beatæ Mariæ iuxta forum fuisse positum, 16. Maij, hora 6. minutis 45. post meridiem, & absolutum non nisi an. Dom. 1519. & anno regni regis Henr. 8. 11. imperfecto adhuc campanili, quod utinam bonus aliquis absolueret. In eo ædificando impendit Academia aliorum beneficio libras 795. 2. sol. & denarium. Inter quos præcipuus erat Richardus 3. dux Glocest. Claudij urbis (quam Claudiocestriam, et Gloucester vulgus scriptorum nominat) Protector regni, & postea rex, qui etiam ob multiplicia beneficia, & insignia sua scholarum portis erecta, eam scholarum portam struxisse crederetur, nisi certum eius rei authorem Thomam Rotheram haberemus. Secundus inter benefactores templi Thomas Barow est, iuris ciuili doctor, Archidiaconus Colcestria, aulae regiae olim socius, Rotulorum regionum Rich. 3. custos, & familiaris sua Cancellarius, qui libras 240. contulit. His ecclesiæ tectum, & fenestra confecta sunt, prætereaq; emptæ uniuersitati possessiones annui proventus 4. librarum in certos uniuersitatis usus, per bibliothecæ custodem, & uniuersitatis sacellanum, annuatim expēdendarum. Subsequuntur alij multi Episcopi, procures, & Abbates quos nominatim recensere liceret benefactores, & quid quisque contribuerit, nisi longum id esset. Operi præfuerunt, Andreas Mansfeld, & Richardus Wiat, hic Theologus, ille medicina doctor: Iohannes Hodgekins, Simon Grene, Rob. Riplingham, Hugo Trotter, Iohan. Saintwary, & Petrus Pickrelle, artium magistri. Quibus accessit suo tempore (non enim omnes eodem tempore præfuerunt) Robertus Hobbes præco. seu bedellus. In hoc extructo sunt cōciones ad clerum Latine, ad populum Anglice, pro uniuersitatis statuto, aut arbitrio, & præterea comilia æstina-

lia, ut deinceps secundo libro exponemus. Hoc ut extruxit Academia, ita suis sumptibus conseruat, statuto adito, ut quisq; bacchalauius in prima creatione sua, reficiendo seu reparando templo, 4. denarios conferat.

Atq; ita de Collegiorum, scholarum, & templi diuæ virginis structura diximus. Ex quibus Collegia nostra certè memoria exculta doctrina, & candida urbanitate fuere florentissima, studiosis literarum refertissima, & grauib; viris, comatis senibus spectabilissima, quorum tanta erat vultus reuerentia, tanta grauitas, tanta dignitatis maiestas, & tanta apud omnes disciplinæ authoritas, ut vel aspectus iuuentuti modestiam conciliaret, authoritas errandi formidinem, sine lege, sine statutis incuteret, & quod ad gloriam maxime pertinet, cum admiratione hominum honore digni indicabantur, digni qui Remp. gubernent singuli. Habemus scio hodiè graues viros, atq; doctos, qui probos producant fructus. At nouellæ arbores, etsi candidius, veteres tamen odoratius thus ferebant, quod est in eo genere laudatissimum, & antiquis deberi venerationem in prouerbio est, necesse cum vetustis concertandum. Fovebant illi præmijs, honoribus, & laudis gloria, literarum studiosos, ut maiori delectatione, spe luberiori, præmijs amplioribus ad perdiscendum commouerentur, non ignari honoribus ali artes, omnesq; gloria accendi ad studia, iacereq; ea, quæ apud quosq; improbantur. Vnde de literarum gloria inter studiosos magna erat amulatio, magnum certamen, nusquam non sua sponte & gratis, tum in scholis publicè tum in collegijs priuatim contendentes professione literarum, & palma gloriæ tacitè concertantes, nullo numero habitis ijs, qui nihil profitebantur, qui nihil alijs perlegebant: rem gloriosam existimantes literas, & virtutem

De studentum
vita & mori-
bus in Acad.

coluisse, ut quæ omnes exerceant, repellant neminem, ad-
 lescentes agunt, senes oblectant, secundas res ornant, aduer-
 sis perfugia sunt. Quæ etsi difficiles aditus primos habeant,
 cetera tamen prona, iucunda, facilia, & cum utilitate iū-
 cta, sic ut qui ad eas pervenerit, non sentiat paupertatem.
 Hæ nobis iuuenibus voluptates erant, quas omnes secta-
 bantur, existimantes multo longiorem fidelioremq; hone-
 starum voluptatum memoriâ fore quàm præsentiam: ex-
 istimantes cum Cicerone, qui nihil agit enim esse omnino
 non videri. Adhæc nemo, cui gradus aliquos Academia
 contulit, suam in humeris epomidē non gestabat, nemo nō
 gravi & larga, longa, & laxa toga, decenter incedebat, pi-
 leo caput contextus quadrato. Cumq; scholarum negotia
 gerenda, rerumq; diuinarum officia publicè frequentanda
 essent, nemo non habitum & caputium, gradus sui insig-
 nia, nemo non decentem vestem gradui convenientem in-
 duebat. Magistri in scholis disputaturi, magno comitatu
 omnium, omnis ordinis hominum sui collegij honestati, ad
 scholas (ubi eos omnes tenui ientatione iā ante excepisset)
 præcedentibus, & deducentibus præconibus procedebant,
 singuli suis habitibus, & alia decenti veste, pro conditionis
 gradusq; sui ratione induti. Per illa etiam nostra tempora,
 iuventuti & literarum studiosis, id inter cetera laudi du-
 cebatur, quòd humiliter in superiores se gerebant, quòd eos
 diligenter observabant, reuerenterq; colebant, adeo ut eis è
 longinquo conspectis, capita detegerent, & si quādo occur-
 rendum fuit, via quoq; decederet. Quod ut illis honestati
 fuit, ita illud de detegendo capite, etiam valetudini. Legi-
 mus enim apud veteres olim institutū, capita aperiri aspe-
 ctu magistratuum, nō venerationis tantum causa, sed va-
 letudinis etiam quo firmiora consuetudine ea fierent. Sed

& diligenter operā literis nanabāt, nulla secordia, nulla ignavia pressi, sed labori dediti, gnari hūc animo opes, corpori longam adolēcentiam parare, illam contra, animum remittere, maturam senectutem corpori afferre. Omnes lectiones publicas & priuatas auide frequentabantur, domi forisq; decenter se habebant, verbis blandi, factis honesti, fidei & honestati dediti, comitate in omnes laudabiles, nemini se praeferentes. Quae res vbi illis laudi ducebatur, ita insolentia per ea tempora grauius castigabatur, non ignaro graui, & prudenti magistratu, licentia iuuentutem corrumpi, obedientiam tolli, nec alia causa fuit, cur Marcus Vellius homo Romanus ultimo supplicio affectus est, quam quod Tribuno per forum transeunti de via non cessit, re alioqui parua, sed a estimatione immensa, nō videlicet eius exemplo, iuuentus populusq; reliquae superbia offerretur, & magistratum aut eleuaret, aut contempneret. Ex quo consequeretur, & reipublica calamitosa, & soluta. Hinc interrogati Romanorum legati, quibus potissimum constaret eorum respub. responderunt, cultu diuinorum, obedientia magistratuum, & reuerentia seniorum. Quae res hodie exulat, atq; in sola credo Sparta residet, vbi in ea senescere vel maxime sit expetendum ut est in proverbio, cum praesertim nostris temporibus nullus seniorū respectus, nulla humanitatis ratio est, sed certe non iuuentutis culpa, sed seniorum, maxime parentum qui iuuentutem rectius non instituunt. Primis temporibus non corporum cultum, non cubiculorum luxuriantem vestitum sectabantur, sed decenti apparatu contenti, animorum ornamenta spectabāt, & omnes sumptus atq; copias in libros literarumq; ornamenta conferebant, quae essent perpetuo permansura. Ex dimenso parca, domi, & vnciatim vixerunt, ut menti be-

nè sit, ne luxu diffluat, nè ad studia literarum inepta sit.
 Persuasum enim fuit yasigas ἀγῆστον, ad omnia inutiles esse,
 ventresq; bene saginatos mentis acumen retardare, et he-
 betare. Igitur Cantabrigie viuitur, aut in communi, qui-
 bus rerum suppetit usus, aut priuatim quibus secus: utris-
 que dulcedinem victus facit desiderium, non condimentum,
 non sacietas, quod vita genus commodissimum est literarum
 studiosis. Eo etiam tempore per oppida nemo studiosorum
 temporis et rei dispendio diuagabatur, nemo per tabernas,
 & cenopolia, nullus enim vini usus per ea tempora litera-
 rum studiosis erat, nisi in solemnioribus festis, et is non nisi
 sobrius, moderatus, rarus, atque parcus. Lusus erat ad sola-
 tium tantum, adque animi laxamentum, quo vegetior ad
 studia rediret, nulla licentia effrenis. Itaque nec pernox erat
 nec perdius, nec alienus a studiis, sed recensendis comædiis,
 & tragediis per festa natalitia multus. Quas ob res eorum
 temporis omnes fouebant, omnes amplexabantur, ut quos
 virtus, & eruditio commendabant populo, non ut hodie
 insolentia alienabat, non luxurians mensa, non vestis, non
 cubiculum, non intumescētia crocotillis crusculis femora-
 lia, non inter disputandum galeri, non ambigua vestes, non
 crispatae camisiae, non rotundi pilei, non capiti pressi, non
 ronsa leuitas, non barbata vanitas, non lasciuias, non arma,
 non alea, non choreæ, vniuersitatis legibus iam olim pro-
 hibita, non fastus denique vestis atque vita, in quo multi
 ita splendent luce aliena, ut solet luna. Literæ enim graui-
 tatem docebant, & alios animos, alias persuasiones, aliosq;
 mores producebant, quàm quibus rude, & vanum leueque
 vulgus utitur. Non tamen alios æque hinc vanitate, leui-
 tateque morum, peccare hodie videas, atque quibus humi-
 lis conditio est, atque his qui ex alieno viuunt, ut si fortunā

aliquando fauere videas, felicitatē eorum maiorem putes,
 quam prudentiam. Ego quidē sic existimo, ut cui piper a-
 bundet, etiam oleribus inspergat: cui curta supellex, suo
 contentus modulo uiuat, maximē in studijs, ne pigritia
 pariat copia, inimicam literis: placeretq; magis, si naturæ
 beneficium, corporisq; pulchritudinem, femoribus lacer-
 tosis, cruribus compactis, quam exuberantia panni, osten-
 temus, & cætera quæ ad decorem pertinent, faceremus:
 omiſſa omni mollitie muliebri, omni incesso leui. Tur-
 pe enim est, a natura sexū uiris denegatum, muliebri veste
 motuque mentiri. Nam etsi quis sibi abblanditur, & ni-
 mia philantia thus pedere sibi videatur, id tamen alijs vi-
 tiorum gnaris non ita videbitur, sed putidissimum certē
 existimabitur. Ad extremum rara expulsio ob morum im-
 probitatem per ea tempora fuit, quæ pæna olim ob id gra-
 uissima censebatur, quòd ex decreto uniuersitatis diceba-
 tur mulcta 40. sol. illi Collegio, Aula, aut hospitio, quod ex-
 pulsum reciperet. Quod statutum optarem hodiē tam bene
 obseruatum, in tanta morum improbitate, audacia, & ef-
 frænata licentia, quàm est a præſente principe confirmatū.
 Spes enim esset, ut exilijs metus multos in officio retineret.
 Ea tempeſtate tamen, si quis insigniter improbus, aut in
 studijs negligentior fuerat, non solum ut is excludatur, sed
 ne alius eius generis in Academiam admittatur, cura fuit.
 Quamobrem probè constitutum Cātebrigiæ fuit, ne Oxo-
 nio eiectos Cantebrigia reciperet. Certē hac nostra atate,
 curandum vel inprimis fuit, ut ad occidionē uniuersam
 Academiam produci patiamur, complurium annorū neg-
 ligentia, sed ad antiquam obedientiam, ciuilitatem, studi-
 um, & reuerentiam, eos reuocemus. Obſtrepūt undiq; que-
 rimonia deplorantium, sibi, ad studiorum cultum deesse
 ma-

macenates. At qui luxuriantis, cur esset? macenas non statim amplexus est Virgilium, aut Horatium, nec Menio Baniqve fuit macenas. Illud primum agat adolescens, ut egregium aliquod specimen, seu pignus de se præbeat, nõ periturum quod in ipsum conferatur. Nec satis esse putet, quibuscunq; rationibus abstulisse munus aut prædam verius. Non est improbitate petendi ambienda benignitas, sed literis, & moribus semper in melius proficientibus. Sic inuitat fundus agricolam ad uberiores sementē, si quod creditum erat, bona fide, multoq; cum fœnore reddat, nec est subinde mutandus patronus, ut relicto quem defatigasti, queras integrum, & una quercu excussa, sub alia colligas. Sic uni, aut duobus seruendum est, quasi sis perpetuo usdem usurus: nunc quàm multos videmus, qui suis moribus, & literas odio, & patronos pudare onerant.

Sed ratione foundationis, suo cuiusq; tempore, Collegiorum, Scholarum, atq; templi diuæ virginis, morumq; civilitatis commemoratione, deducta est historia, ad Henr. 8. nostraq; usque tempora. Reducenda est ad tempora illustrissimi principis Edw. 3. unde digressa est: per cuius tempora molesti oppidani, multis iniurijs et incommodis scholares affecerunt. Erant enim inter Academicos, et oppidanos, simultatum veteres offensæ de potestate, uter præferretur, oppidani superiores esse semper studentibus, quod vindicaturi oppidani arma sumpserunt. Hinc illustrissimus ille Rex Edw. 3. literarum, literatorumq; verus patronus, non scholares solum, sed etiam eorum famulos, remq; tum publicam, tum priuatā, contra inimicorum iniurias & molestias indulgenti patrocínio, sollicita cura, & regali protectione defendendos suscepit, & suis reipublicæ administrandæ officio constitutis, ut eisdem sua ope ad sint, & fa-

favore prosequantur, diligenti cura mandavit, anno regni sui primo, & an. Dom. 1327, multaq; privilegia, adversus eorum iniurias benignissime concessit. Nihilominus humaniores facti oppidani, an. a Christo nato. 1381. & regni regis Rich. 2. 4. die Sabbato post festum corporis Christi, Edmundus Lystor prætor oppidanus, cum ballivis urbis, & Burgensibus, alijsq; suæ factionis, & insanis hominibus, in odium & interitum fœventis Academiae, nescio quibus furijs exagitantibus, Iacobum de Grancester, hominem audacem & feracem, procellam patriæ, turbinem, & tempestatem pacis, ac Thomam de Grancester fratrem eius, in prætorium accersitos, Burgenses oppidanos studio creaverunt, & Iacobum ducem sceleris constituerunt, iurando agentes, ut quod illis visum esset, omni studio operaq; exequatur. Alioqui minas iactabant, formidines opponebant, pericula, mortesq; intendebant. Itaq; congregatis sub eo duce, eo loco, atq; tempore, sceleris authoribus Iohan. Blancpays, Iohanne Cotton, Iohanne Marshall, Iohanne Brigham, Iohanne Triplow, Thoma Tryuet, Petro Lolworth, Iohanne Cardmaker, Roberto Beilham, Iohan. Barley, Adamo Seriante, Henrico Rande, Iohanne Herrey, Alexandro Tauerner, & Britelino de Cantebrigia, ad collegium corporis Christi, & beatæ Mariæ rectè profecti, foribus serisq; effractis, omnes tabulas atque syngraphas, omnia privilegia, & evidencias, omniaq; vasa argentea, ceteraq; collegij bona, ad pretium 80. librarum conuasata rapuerunt. Cuius rei causa fuit, quòd ædificiorum urbis magnam partem (quod illis graue, & molestum fuit) beneficio fratrum & sororum fraternitatis corporis Christi, & beatæ Mariæ (quod id collegium postea generavit) possederat. Postea ampliori odio crudelius sœuientes in Aca-

demicos, quod soli regnare cupiebant, quibusdam magistris
 & scholaribus male tractatis, ferrum & ignem minaban-
 tur, nisi renunciatis omnibus priuilegijs, a regibus uniuers-
 sitati ab origine concessis, sese in perpetuam potestatem, &
 gubernationem oppidanorum dederent, seseq. in tribus li-
 brarum millibus obligent, ut de cætero oppidani ab omni
 actionis iure sint immunes, si non præstiterint omnes con-
 ditiones pacis & concordie, quas finitis tam pridem quæ
 intercesserant litibus, in quibusdam scriptis obligato-
 rijs se præstituros, fide, & grandi pecunia receperant, nisiq.
 eis traderent quadam indulta regia in archiujs asseruata,
 quorum alia etiam ab ipso rege Richardo tum regnare fue-
 re concessa. Ea cum diripuissent, in foro publico, in contemp-
 tam maiestatis regie, in vim omnis humanitatis & scien-
 tiæ, discripta combusserunt, & eorum sigilla (quo animi
 acerbis in magis commonstrarent) securibus discissa, ac
 fastibus contusa, et confracta concremarunt: inimici dul-
 cis tranquillitatis, hostes diuinitis concordie. Neq. ita satia-
 ti, ex ecclesia beatæ Mariæ maioris, & cænobio Carmeli-
 tarum, ex singulis, singulas uniuersitatis arcas, omniaque
 antiquitatis monumenta, & indulta regia quæ superfue-
 rant sublata, & contrita combusserunt. Sed hæc de quibus
 dictum est, acerba, & illud quod sequitur etiam crudele.
 Die sequenti nocte intempesta, ad sonitum campanæ S. Ma-
 riæ maioris, in prætorium conuenitur. Inde ad ædes Guli-
 elmi Wigmore uniuersitatis bedelli proficiscitur. Eas in-
 cendant, omnia auferunt, & edicto promulgant publico,
 ut qui Gulielmum comprehenderent, eum trucidarent. Ad
 extremum, non obstante regio edicto, de pace conseruanda,
 in foro publico statuta uniuersitatis combusserunt. Quo
 tempore Margareta Sterre, delira anus, & eiusdem facti-
 onis

onis vetula, collectos cineres in vêtū sparsit, acclamavitq;:
 abscedat clericorum peritia, abscedat, tanta est vesania
 vulgi. Inde in Barnewellinum monasterium progressi sūt,
 & perruptis Prioris adibus, non pauca damina, & ea non
 leuia Priori & monasterio impuri & sacrilegi intulerunt,
 sed habito prius quàm hac gesta sunt edicto publico, in
 vireto quod vulgò grenecroft per ea tempora dicebatur,
 per nostra pratum, seu viridarium Ihesuanum, & S. Iohā-
 nis, quod nundinæ in eo, in festo S. Iohan. Baptista celebrā-
 tur per æstatem. Est autem is locus, inter locum seu fossam
 monachorum, & murum Barnewellinum, ad ripam Can-
 tæ fluminis positus. Ac ne parum insanire viderentur, si in
 homines tantum insaurerēt, ne arboribus quidem circum-
 stantibus pepercerunt, adeoque in eas seuire non destite-
 runt, ut & securibus fuscisq; prosternerent & auferrent.
 Neque ullus modus crudelitatis erat, antequàm Henricus
 Spencer episcopus Norwicensis (quem Iohannes Capgravi-
 us, eo & consimilium gestorum nomine, illustrem Henricū
 vocat) Londino rediens eorum motus compescuerat: do-
 mitor etiam seditionis, quam Iohannes Trunche eodē tem-
 pore in Norff. excitauerat, ut idem Iohannes Capgravius,
 libro de nobilibus Henricis author est. Quasi verò cum
 Oxoniensibus ciuib; conspirassent, & sanctè deuouissent
 se inhumana crudelitate & facinore, ijs nullo modo infe-
 riores futuros. Qui Oxonienses, an. dom. 1349. & an. reg-
 ni regis Edw. 3. 23. scholares inermes, incautos, & in ora-
 tionibus supplices interfecerunt. In cuius sceleris perpetu-
 am memoriam, post condigna suspendia, omnis potestas
 Oxoniensibus est adempta, & vniuersitatis Cancellario
 concessa. Imperatumq; est præterea à principe ut burgenses
 quotannis statò die festo, ad diuæ virginis templum proce-

Henr. Spenser.

Oxonienſium
oppidanorum
ſcelus æterno
dedecore pen-
ſatum.

Condiga sup-
plicia, Cantab.
oppidanorum
scelera subse-
cuta.

Cancellarius
Acad. etiam
prætor oppidi
factus.

dendo, & singuli singulos denarios argenti offerendo, funem ex contorta canabe de ceruice gestent. Postea tamen redemptum est, ut canabinus ille funis, in byssum, quo eorum pudori consultum foret, conuerteretur. Eiusdē generis est et illud, eius ciuitatis hominum scelus, quod nō multo post tempore, an. dom. 1354. regnante eodem Edw. 3. perpetratum est, dimicantibus contra scholasticos, & multos interficientibus, sed suo magno postea malo. Quin & hac tam nefanda Cantabrigiensium scelera, condigna subsequuta sūt supplicia. Quidam enim patria pulsī, in exilium relegati sunt, quidam perpetuis carceribus conclusi, quidam varijs tormentorum generibus cruciati. At ne longum faciam, ob hos tumultus & tragedias accusatis in consilio oppidanis, serenissimus princeps Rich. 2. consentiente consilio, omnia priuilegia ademit, et velut in perpetuam maleficij perpetrati mulctam, quatuor marcas argenti nostræ monete, annuatim in omne æuum, ex aucto oppidano redditu, atque censu soluendas indixit. Interim oppidi gubernandi potestatem Cancellario contulit. Vnde ad hunc vsque diem omnium ore circumfertur, Cancellarium Acad. aliquando fuisse etiam prætorem oppidi, eumquē ex collegio Reginali fuisse, recētī adhuc memoria est. Adhæc quædam ex eorum priuilegijs Academia concessit rex, ut esset illud de modo, et probitate panis, atque vini, ale, atq; beere, de ponderibus, et mensuris, de quibus mox dicemus fusius. Non cessarunt tamen oppidani, multis postea modis damna scholaribus inferre, multis vexare, et studiorum tranquillitatem perturbare, accusando, in iudicio sistendo, lite prosequenda, et in inquisitiones criminum malefactorum asciscendo. Sed huic malo facilè medebatur prudētissimus princeps Rich. 2. decreto suo, et consilij sui, quo imperatum est

est omnibus suis iusticiæ ministris, ne oppidanorum accusationibus, scholares, aut eorum famuli et ministri apprehendantur, aut quocunque iudicio sistatur, siue causa furti, siue causa violatae pacis atque legis, siue alterius maleficij, etiamsi regem celauerint, quæ eius maiestatem ledere possint, usque ad proximum consilium seu Parliamentum. Cui decreto si nihilominus oppidani contrauenire studuerint, et scholaribus, eorumque ministris apprehensionibus, accusationibus, atque id genus alijs iuris actionibus, molesti esse non desisterint, ut iudices, et omnes iusticiæ ministri, sua authoritate scholares liberet, et protectione defendant, imperauit. Proximo autem consilio quod erat, anno regni sui 5. in crastino animarum, in hæc & id genus incommoda legibus vniuersitati prospexit. Inter quas hæc vnam ordinauit, ut omnes manumissiones, obligationes, relaxationes, atque chartæ turbulentis illis temporibus, vi, & coactione, carcere, aut minis, factæ, traditæ, aut concessæ, irritæ sint. Vtq; omnes homines qui ea fieri curarunt, aut detinuerunt, coram Rege & suo consilio veniant, quo respondeant, & facti sui rationem dicant, utq; cogantur malefici ablata ad quos pertinebant, vel inuiti restituere, aut eorum exemplaria prima, si quæ præteritis vsibus habuerunt producere, aut eorum argumenta si poterint renouare, arcas destructas, aut ademptas reponere. Quæ præstare qui noluerunt, si qui se lesos senserint, constitutum est præterea, ut libellos supplices domino Regi & consilio, ante festum nativitatis S. Iohannis exhibeant. Ita factum est, ut triennij spatium, post motus illos, 7. videlicet Rich. 2. omnia damna præstare coacti sunt malefici, & inter cæteros collegio corporis Christi, et beatæ Mariæ, ad libras. 80. Anno autem regni sui 12. cum Canteburgia consilium, quod

Parliamentum
Cantabr. cele-
bratum.

Parliamentum vocant, celebratum fuit, quod erat anno Domi. 1388. in crastino natiuitatis beata Mariæ virginis, mense Septembri, & Octobri, quid actum sit in Academia fauorem, non dum legimus. Illud lego, in eo parlamento constitutum esse, ne tanta sit famulorum multitudo, ne insignia gestentur in veste, ne vsus sit ludorum, præterquã arci, de reducendo lanarum emporio, quam Stapulam vocant Mydelburgo Caletum, de operarijs & mendicis etiam quadam ordinata sunt. Interim dum gerebatur hæc Barnwelli, rex hospitabatur Barnwelli, Guliel. Courtney Archiepiscopus Cantuar. in cœnobio Carmelitarum Cantabrigia diuertebat, Cantabrigia item Edmundus de Langley Comes, & multi alij nobiles. Per id tempus id infortunij accidit. Ad regis hospitium cum dominus Thomas Trynet cum rege equitaret, equus calcaribus incitatus deiecit sessorum, & pene omnia interiora dirupit, vitam tamen in crastinum diem produxit. Et eodem anno infecuta est ingens pestis

Pestis Cantab.
ingens.

Cantabrigia, qua maiorem hominum partem amentia sine cibo & sensu sustulit. Mitto ea diplomata fusius hic explicare quæ annis regni sui. 5. 6. 7. 8. 9. 14. & 17. inter alia Academia concessit, quo studia literarum magis promoueret, si à laicorum, & oppidanorum inquietudine & molestia liberetur. Capita tantum exequar quæ hæc sunt: ut de præfectis hospitiorum scholarium nihil ad regis subsidium exigatur, scholaribus enim ipsis, ipsam ægestatem satis in-
stam immanitatem fuisse: ut penes vniuersitatem sit examen, & iudicium omnium causarum & actionum, præterquam furti, & trucidati membri, omniumq. offensarum castigatio, sic ut ne regius aliquis minister iuris se intromittat. Si quæ personalis actio, si quis contractus, si quæ iniuria, si quod maleficium, intra vrbis & suburbij fines
per.

perpetratum sit, sic tamen ut qui litem aut actionem intē-
dat aut defendat, scholaris sit, scholaris famulus, aut mi-
nister vniuersitatis, Cancellarij stet aut cadat decreto. Idē
fiet, si quæ interceptio rerum venundandarum, quo plu-
res interceptores reuendant: si de locatis adibus, si de con-
ductis, venditis aut accommodatis equis, aut id genus a-
lijs rebus controuersia sit. Adhæc ne quis popularis, aut lai-
cus vim scholari inferat, aut inferentem abscondat. Neue
scholares in confessionibus indicum, aut aliorum legis mi-
nistrorum asciscantur, in inquisitiones criminum reorum
aut absoluendorum aliarumue actionum, aut recognitio-
num cuiuscunq; generis, indulget. Vt penes Academicam
cura sit iusti ponderis, & mensuræ omnium rerum, iustæq;
quantitatis panis atque vini, ale atque beere, salubritatis
opsontorum, & æqui pretij: lignorum item, & lucernarū
quas in libras vendunt, aliorumq; quæ ad canpones atti-
net: neue huic negotio se oppidani interponant, sed cancel-
lario omni opera atque studio adsit, præcepit. Id ni facerēt
grauem indignationem minabantur. Et ac acta sunt, quod
cum harum rerum potestas apud oppidanos erat, vitio suo
non modò ingens fuit rerum omnium ad vitam necessari-
arum caritas, sed etiam grauissimis sæpe contumelijs, in-
iurijsq; scholares affecerunt, quod ut certius cognoscatur
vnum tantum ex multis eiusdem regis diploma his verbis
inseramus. Quo concessit ut Cancellarius vniuersitatis
Cantebrigienſis, ſuique ſucceſſores ac vices eorum gerentes
ſoli, & in ſolidum habeant cuſtodiam aſſiſæ panis, vini, et
ceruiſiæ, ac cognitionem, & punitionem eiufdem ac etiam
aſſiſæ, & aſſaiæ, ac ſuperuiſum menſurarum & ponderum
in dominica villa Cantebrigiæ, & ſuburbijſ eiufdē. Nec
non poteſtatem inquirendi & cognoscendi de forſtallato-
ribus

ribus, regratarijs, carnibus et piscibus tam putridis, vitiosis, & alijs incōpetentibus, quā alijs, et super hijs punitionē debitam faciendi. Et gubernationē, correctionē, et punitionem præmissorum, ac aliorum victualium quorumcunque, simul cum finibus, forissacturis, amerciamentis inde prouenientibus, pro quadam firma 10. librarum nobis & hæredibus nostris inde annuatim reddendis in perpetuum. Et quia iam posita in ipsorum Maioris, Balinorum, & Communitatis libera electione, ex præcepto nostro, si ipsi residuas libertates, & priuilegia, in manu nostra taliter existentia, per quod annuo incremento ultra antiquam firmam quam ipsi pro villa, & omnibus libertatibus & priuilegijs per ipsos prius obtentis, recipere, an relinquere voluerint. Nec non idem Maior Balliui, & Communitas restitutionē residuarum libertatum, & priuilegiorum prædictorum, cum incremento 4. marcarum nobis et hæredibus nostris, pro eisdem in perpetuum, ultra antiquam firmam suam prædictam reddendarum, humiliter et instanter sibi fieri postularunt. Quare volumus et firmiter præcipimus, quod idē Maior, Balliui, et Burgenses dictam villam cum suis pertinentijs, &c. habeant & teneant sibi, et hæredibus suis in perpetuum, adeo planē, et integrē, sicut ea ante impetitionem, submissionem, et decreta prædicta, rationabiliter habuerunt et tenuerunt. Hactenus breue regium. Inter ea etiam Cantebrigiensis Academia monumenta, quæ (ut supra diximus) in oppidanorum insano æstu, incensis conuulsisque omnibus tabularijs perierunt, extiterunt multa bullæ Papales. Namque Pontificum in priuilegijs dandis et confirmandis, non minus in illis cæcis sæculis valuit quàm Regum potestas. Cum itaque ad Henr. 8. celeberrimi regis tempora, qui omnem Pontificiam exterminauit potentiam, mul-

12. Papales bullae ad confirmanda Cantabrigiensis Academiae privilegia superessent, inclitissimus ille Rex, ut fieri auferri, ne pontificum deinceps obtineretur auctoritas, iussit, eorum tamen beneficium Academiae saluum, integrumque esse voluit. Proinde a Procancellario universitatis & seniore Procuratore, ex edicto regio, clarissimo viro D. Thoma & Cromwello Essexiae Comiti, & Academiae huius Cancellario, an. Dom. 1536. delatae sunt. Posteaque, rursus tradita Thoma Argall, & Antonio Huseo, viris ad ea capienda constitutis, an. dom. 1537. per Robertum Stokes iuniorem procuratorem, & Iohannem Mear Bedellum Armigerum Academiae. Vetuit item non Rich. 2. solum, sed et prudentissimus rex Henricus eius nominis 7. an. regni sui 1. ne impositionibus graues sint pistoribus, aleficibusue ut artem suam exercent, neque magnam pecuniam, ut soliti sint, oppidani extorqueant. Concedebant etiam isti principes, ut Academia rationem habeat munditiei, & salubritatis aeris, aquarum & locorum rationem otiam panderi, ac mensurarum, non per oppidum tantum, et suburbia, sed per duo Emporia etiam, Sturbrigienſe totius Angliae celeberrimum, & Barnwellinum. Celebratur autem quotannis alterum in agro, alterum in oppido Barnwellino et viridario Ihesuano. Ex quibus emporium de Sturbridge est ad mille passus ultra Cantabrigiae oppidum versus orientem solem, inter Barnwellinum pagum, & pontem quandam humilem Sturo flumini incumbentem, unde nomen, & nundinae et pons accipere (quae Sturbrigienſes nominantur) appellatum. Ad extremum idem rex Rich. 2. ut usus privilegiorum neglectus non derogaret auctoritati eorum, neque inhibito, aut citatio praelatorum auctoritate, imo ne ipsa regia prohibitio locum habeat in eadem, quo minus

Academia Cancellarius in præscriptis omnibus, concessio iure non fruatur, concessit. Præcepit idem, ut oppidani (ut quibus notiora debeant esse omnia) in inquisitionibus criminum & offensarum, ad mandatum Cancellarij adsint, utq; prætor, & balliui oppidani quotannis in prætorio, loco suo publico, cum in fidem regis iurant (id est in festo S. Michaelis) etiam iuramento fidem suam Cancellario astringant, se iustum panis, atq; potus, cæterorumq; quæ ad vitum pertinent, modum, qui præscribitur non imminuturos, paces, libertates, & consuetudines vniuersitatis, sic ut ne aliquando oppugnent, conseruatuos. Eadem authoritate præceptum est etiam, ut idem faciant Aldermanni duo (sic enim vocant seniores oppidi quos Henr. 3. 22. Febr. anno regni sui 52. & an. Dom. 1267. ad pacem conseruandam prætori addendos instituit) quatuor Burgenses ex præcipuis, & ex quaq; parochia eiusdem ordinis alij duo, in congregatione generali, quam nigram vocant, forsan propter conentiones & tragedias, quas in ea oppidani concitant, quæ concilia quod aduersa & infasta sunt, nigra vocari mos est nostris, ut & secunda, atque fausta, alba. Hi iusiurandum admiserunt quidem, per omne tempus, à 20. Marcij, an. regni regis Edw. 3. 10. & an. Dom. 1336. atq; admittunt oppidani, sed indignabundi, sed inuiti & reluctantes, etsi honestum id sit, & reipub. utile, adeo ut semel, atque iterum prætores oppidani iurare omnino recusarunt. Primum, an. Dom. 1529. 10. Veneto, 10. Edmudi procancellarij vicario. Qua de causa, sacris interdictis prætor est, 23. Augusti, eius anni. Secundo, an. dom. 1546. 10. Madew procancellario. Quo rursum tempore usu venit, ut prætor oppidanus, duo Aldermanni, & 4. Burgenses, ille in prætorio, isti in generali

rali congregatione, more solito, & mandato regio, iurare denegarūt. Quare cognita regi Henr. 8. Regijsq; cōsiliarijs Thomæ Wriotthesley cancellario Anglia, Tho. Duci Norfolciæ, Iohan. Russell, Edw. Hertford, Cuthberto Dunelmēsi, Stephano Wyntonienſi, Ioan. Lysley, Antonio Browne, Gul. Paget, Gul. Peter, & Radulpho Sadler, egregijs & nobilibus viris, regia authoritate, per eosdem, 1. Nonēb. eius anni imperatum est prætori, senioribus, caterisq; burgenſibus, ut ne velint contra regum decreta, contra veteres consuetudines, & vniuersitatis priuilegia, fidem iureiurando denegare, præsertim cum ab illis nihil est exactum, quod a maioribus bona gratia non est præstitum. Quo factum est ut 12. eius mensis delatum iuramentum ab his est, vniuersitatis procancellario, et in reliquum tempus, ad hunc vsq; annum diligenter obseruatum est, ut quotannis iuramentum eidem deferatur in eā sententiā, quæ iam antea à nobis est proposita. Prætereo Christoferum Franke, qui non nisi admonitus per literas Edw. Seymer, Dom. protectoris Anglia, iurare dignatus est. Prætereo et eos, qui & priuilegia vniuersitatis, et hoc, et alijs de causis periuri violarūt, hic burgēsis, ille prætor, sacris interdicti sunt. Ita tamē ut prætor, acta apud fratres Augustinenses pœnitentia publicē in genua procumbendo, et diuæ virginis ceream accēsam offerendo, actum demum inobedientiæ suæ culpam, et violatorum priuilegiorum crimen agnoscenda, atque cōfitendo, coram procancellarij substituto Rich. Croco doctoreq; Hale, doctōribus Theologis, ad sacra societatemq; hominū restitutus est. Hæc gesta sunt non in officiĩ prætoriani vituperium, sed perfidorum hominum, et nocentum crimen. Hoc genus multa exempla proferre licuit, quod sum & semper voluptati fuit oppidanis osium literarium, et studioso-

rum tranquillitatem perturbare (suo semper tamen malo) nisi breuitati studerem. Quamobrem cetera mittam, unū tamen quod memorabile serenissimi principis Henr. 8. patrociniū commonstrat, adducam. Iohannes Fanne burgensis villa Cantēbrigiæ, in odium Radulphi Aynsworth clerici, & in contemptum regionum priuilegiarum vniuersitati concessorum, obtinuit a Iudicibus fori Iudicialis Westmonasteriensis priuilegiarum nescijs, 3. Maij, anno regni eiusdem regis 37. & an. dom. 1545. ut idem Radulphus comprehenderetur, & coram eis pro tribunali sedentibus in iudicio sisteretur, eo die, quem Thomas Eliote vidcomes Cantēbrigiensis comitatus diceret. Quæ res cum nota Regi Henr. fuit, ne iure publico res, sed priuato Academicæ transigatur, scripto suo ita inhibuit. Subscribam ipsissima verba, etsi iudicialia, in maiorem rei gestæ fidem & perpetuam nobilissimi principis virtutum ac literarum uirtutis, laudem, & memoriam.

Rex Maiori & Ballinis villa Cantēbrigiæ salutem.

Breue de superfedendo.

Cum Cancellarius vniuersitatis nostræ Cantēbrigiæ, siue eius successores, et eorum loca tenentes, coram se ipsis habeant in perpetuum cognitionem omnimodorum placitorum personalium, tam debitorum, computorum, & quarumcunque aliorum contractuum, & iniuriarum, quæ transgressionum contra pacem, & mespisonum quarumcunque, nisi villam & suburbia prædicta factorum, mahemio & feloniam, duntaxat exceptis, ubi magister, vel scholaris, seu seruientis scholaris, aut communis minister dictæ vniuersitatis, una partium fuerit. Et quod nullus iusticiarius seu iudex,

index in presentia, vel absentia nostra, vel heredum nostrorum, vicecomes, Maior, Balliui, seu alias minister, de placitis illis, seu aliquo eorundem, se intromittat, nec partem ad respondendum inde coram ipsis ponat, prout in literis nostris patensibus, & progenitorum nostrorum inter alia plenius appareat. Iamq; intellexerimus quod Iohā. Fawne unus Bargesium villa predicta, contra iuramentum suum obtinuit de Iudiciarijs nostris, ad placita corā nobis tenenda assignatis, quoddam breue nostrum, concernens securitatem pacis, versus Radulphum Aynstworth clericum, magistrum sine custodem Collegij siue domus S. Petri in universitate Canteburgi predicta, & alias sectas & querelas versus predictum Radulphum comminatur. Quod si hac fieri permitterentur, in iurisdictionis, libertatis, & privilegiorum universitatis nostre predicta & ad dicta consuetudinibus enervationem, & derogationem cederent manifeste. Et quia iurisdictionem, libertatem, privilegia, & consuetudines predicta, à tam longo tempore obstant, & approbata volumus illa se observari, vobis mandamus, quod executionem predicti brevis nostri versus prefatum Radulphum ad prosecutionem predicti Iohannis supercedeatis omnino, dicentes prefato Iohanni, ex parte nostra, quod querelas suas predictas, coram Cancellario dictae universitatis nostre, siue eius locum tenente, & non alibi, prosequatur, si sibi viderit expedire. Teste nostro apud Westmonast. 13. die Maij, an. regni nostri 37. Id est 1545. Hec Henr. 8. nostra memoria. Cuius vestigijs insitens filius eius & nostra hodie Regina sexenys Elizabeth, charta sua Westmonasterijs data 26. Aprilis, an. regni sui 3. his inter alia multa privilegijs subscripsit. Limites potestatis, atq; suburbiorum pra-

Privilegia a serenissima do-

mina regina
Elizabeth A-
cad. concessa.

Priuilegia
Henr. 4.

Thelonianum
Castrum.

scripsit, atq; ut Curia Cancellarij authentica, seu de recor-
do ut vocant sit, ipsa concessit, ut ad quinque millia passu-
um nō interciperetur annona, praecepit: verba perscribere
si longum non esset. Quare ad priuilegia principum supe-
rioris temporis redeo. Eorum bonam partem ante clarissi-
mum Rich. 2. concessit illustrissimus princeps Edw. 2. &
Edw. 3. sed post Rich. 2. omnia cōfirmavit Henr. 4. qui prae-
terea 6. Febr. an. regni sui 4. & an. Dom. 1403. in locum
carcerum concessit vniuersitati castrum, & Thelonianum
ita enim uoco carcerem Catebrigensem, qui a Thelonio no-
men habet, ea analogia, qua a Tullio Rege Tullianum, qui
carcer ueteris Romae fuit, quo loco nunc est diuus Petrus
in carcere, ad Marforij simulachrum, quem olim deum Pi-
storum, & Iouem panarium Romani nominabant, hodie
Pasquilli socium et amicum, dicacem rabulum, & lingua-
cem blateronem, neglectum in terra iacuit supinum, et per
herbam subfusum. Ratio autem concessi castrum ab Hē-
rico 4. sum ab Edw. ante eum 2. haec erat, quod per antea-
sa tempora cum unicus Thelonianum carcer erat Cancellaria
& praetori communis, ballini oppidani carceris custo-
des seuerius & crudelius tractabant scholares propter o-
dium, mitius atque leuius oppidanos propter amorem, ut
ex priuilegio eiusdem Edw. 2. 3. Iunij, anno regni sui 10. et
an. dom. 1317. concessio, satis liquet. Ex quo ad omnia faci-
nora contra scholares audaciores, insolentiores, & prouo-
rex facti sunt oppidani. Concessis carceribus, praecepit Hē-
ricus 4. praetori & Balliuis carcerum praefectis, & custodi-
bus, ut vniuersitatis Cancellario obediant, utq; eos admit-
tant, aut relaxent, quos Cancellarius carceribus tradide-
rit, aut absoluerit. Idem vicecomiti Catebrigensis comi-
tatus imperauit Edw. 4. & ne per breuia regia eximatur,

prae-

præcepit ante eum Edw. 3. anno regni sui 10. Martij vice-
 simo. Euenit tamen an. Dom. 1547. recenti adhuc memo-
 ria, ut prætor oppidanus, & qui vices gessit vicecomitis
 Cantebriensis provincie, ille assumptis teloniani clani-
 bus, admittere recusabat quosdam sceleratos, quos procu-
 ratores vniuersitatis in nundinis Starbrigienfibus depre-
 hensos procancellarij mandato teloniani carceribus com-
 missuri essent: iste quosdam maleficos ex eisdem nundinis
 castro per eosdem procuratores, eadem authoritate inclusos
 absolueret. Sed hi postea culpam agnoscentes coram regijs
 consiliarijs, regia authoritate remissi sunt ad Cancellarij
 & primores vniuersitatis, ut coram eis etiam imprudenti-
 am suam agnoscentes, reciperent se in posterum nihil tale
 perpetraturos: vtiq; prætor oppidanus suos præterea bur-
 genses in prætorio publicè hortaretur, ne quid illi etiam in
 posterum tentent, quo in similem errorem & discrimen in-
 cidant: id quod actum est solemniter. Præterea defensio-
 nem priuilegijs vniuersitatis, per consiliarios regios, Defensio pri-
 uilegijs vniuersitatis
 contra stannarios Londinenses, qui ad iudices fori indici-
 alis scaccarij causam suam detulerunt, anno illustrissimi per consiliari-
 principis Edw. 6. 4. & an. dom. 1549. Verum cum incidit os regios sus-
 iam sermo, vno atque altero exemplo breuitatis causa lai-
 corum, qui Academia priuilegia & libertates violare, & cepta.
 scholæ tranquillitatē perturbare studuerūt, alienū nō erit,
 quos euentus, & fortunā ecclesiastici etiam viri literarū
 perturbatores experti sunt, indicare. Diximus antè, illu-
 strissimum principem Rich. 2. exemisse scholares ab omni
 placitorum potestate, ab omni inhibitione, & citatione. Id
 ante eum sanxiuit etiam Honorius Pōtifex Romanus, an.
 Dom. 624. 7. Febr. apud S. Petrum Romæ, ita ut ne papa-
 les quidem visitatores, seu delegati sententias suas, aut ex-

communicationes inserponant. Idem Sergius anno Dom. 699. 3. Maij, apud sanctum Iohannem Lateranensem, Eleutherij, Fabiani, Leonis, Simplicij, Felicii, & Bonifacij, Romanorum pontificum exempla uterq; secutus. Idem & Martinus 5. confirmavit per delegatos suos, priorem de Barnwell, & Iohannē Deping. canonicum Lincolniensem, an. a Christo nato. 1430. annis post concessionem Honorij, 806. Iohan. Holbrooke Cancellario. Ausus tamen est Officialis Cantuariensis Curie, quosdam scholares, suis citationibus in ius vocare, & sua auctoritate vexare. Cuius audaciam in ipsis statim inijs (ne malum latius serperet) fregit, ac repressit idem Rich. 2. per diploma 16. Decembrij, an. regni sui 9. & an. Dom. 1385. scriptum, quo ei præcepit, ac omnibus præterea sui ordinis hominibus, cum in omne tempus, in officio subsecuturis, ne in contemptum regie auctoritatis, suis citationibus scholaribus molesti sint, neque inhibeant, quo minus aut universitas concessis privilegijs libertatibusq; fruatur, aut in omnibus actionibus atque causis permissis, per Cancellarium ius dicatur. Idem imperavit episcopo Eliensi etiam (cuius ditionis Cantabr. oppidum est) & eius sequacibus alio diplomate.

Vniuersitatis
privilegia per
episcopos Eli-
enses & con-
firmata &
aucta.

Cui ut libens obsecutus est eius temporis episcopus, ita omnia privilegia vniuersitatis, sua auctoritate in æternū confirmavit. Auxit privilegia vniuersitatis etiam Symon de monte acuto, in sempiternam sui memoriam. Haud dissimile quid, auctoritate prærogatiua in causis testamentarijs tentavit etiam Cancellarius Cantuar. Archiepiscopi, nostra memoria. Sed privilegia vniuersitatis eius temporis Cancellarius pertinaciter defendit, & non nisi sua auctoritate, & sigillo appenso testamenta probari permisit, nisi si quæ bona scholasticorum, alijs quàm Cantabrigiæ locis

pos-

possiderent. Quo casu utriusq; authoritate, & sigillo probata testamenta sunt. Istas omnes immunitates quae ante Edwardum secundum extiterunt, quasq; ex multis paucas breuitatis causa recensuimus, præstantissimus idem Rex Edward. secundus inuiolabiliter curauit obseruari, præcepitq; Iudicibus in confessoribus suis, ut de ijs qui Academiae priuilegia violarunt diligenter inquirent, & in eos seuerius animaduertant. Pontifices etiam Romani sacris interdicebant, qui priuilegia, libertates, & consuetudines vniuersitatis approbatas iniquis modis oppugnauerint, aut Academiae pacem, & tranquillitatem perturbauerint. Vnde scire licet, quantæ res sunt literæ, quàm sancta res sit eruditio, quàm Reipub. commoda & probata, si eas violare impium, impedire nephas sit, ac diuinis humanisq; legibus prohibitum. Nemo ergo scholasticis manus iniiciat, nemo vim inferat, eorum studia nemo perturbet, nemo eorum tranquillitati tempestates inducat, quorum studia dñs curæ sunt, quos reges atque Papæ defendunt, quorum authoritati & quieti, quorum dignitati & saluti, non Deus solum ut iam ante diximus, sed reges etiam, & ecclesiæ procures, ut iam paucis aperuimus, prospexerunt: nisi deos atque homines infestos velit, nisi dñs hominibusq; inuisus esse cupiat, nisi fulmen atq; gladiū malit, aut ea parum reformidat.

Edw. 2. contra
pacis Acad.
perturbatores

Atque hæc quidem ex historicis, quibus si fidem non adhibuerimus, nec insequens ætas nostris. Illud tantum dicam, si quid remotum sit a nostro tempore, si quid seiunctum a nostra memoria, relatum tamen scriptis & testatum ab hominibus, maxime suæ cuiusq; regionis, cōtempnisse lenitatis est, eademq; opera & posterī nostra contem-

Antiquitati
credendum.

P. j.

nent,

ment, ut somnia atque vana, nihilq̃ eris certum, nisi quod
ipsi vidimus, cum tamen & olim, et nunc usu com-
pertum est, multa præter fidem omnem gesta,
quæ nemo tamen posterorum (si nostræ
incredulitatis essent) unquam
crederet.

Historiæ Cantebrigiensis Aca- demiciæ ab vrbe condita

Liber secundus.

Actenus de vrbe Aca-
demica, quæ olim fuit, deq. eius
incremento, statu, & interitu
diximus. Superest vt de vrbi-
cula quæ nunc est, paucis propo-
namus. Eam in duas partes di-
uidimus, et alteram ciscantinā,
alteram transcantinam nomi-

Argumentum
secundi libri.

Vrbs Acad. in
duas partes
diuisa.

namus. Vtramq. enim Canta separat, qui hodie Saxoni-
co vocabulo, Rheius, (quod riuum designat) dicitur. Quæ
igitur a septentrionali Cantæ ripa est, transcantinā, quæ
a meridionali ciscantinam dicimus. In transcantina, om-
nem olim urbem, aut maximā urbis partem fuisse scripsi-
mus. Hodie contrā, in ciscantina maximam, in transcan-
tina minimam inuenimus. Eius transcantina pars, nullo nec
vallo, nec profluente, nec fossa, a septentrione sepitur: tan-
tū a meridie profluente alluitur. Ciscantina verò, à sep-
tentrione & occidente, Canta fluuiō: a meridie atq. orien-
ti, regia fossa clauditur, fossa autem, utroq. suo extremo
Cantæ seu Rheio iungitur. Etenim ab Rheio fluuiō, media
regione, inter Collegium Reginae & cœmeterium diui Pe-
tri, ad molendinum incipit, & media inter Aulam Pēbre-
chiæ, & cœmeteriū S. Botulphi, ad eadem sacram diui An-
drea, rectā permeat. Inde sub præbyterio ecclesiæ Fran-
ciscanorum, iam ante annos aliquot demolito, & vico Ihe-
suano producto, per transitum, & angiportus Harlestonici

P. ij.

par-

Portæ urbis
tres.

Pontes tres.

Suburbia Cā-
tebrigia.

Castrum.

partem orientalem prætergressa, in Rheium finitur. Fossa portas habet duas, ab Henr. 3. ut dixi positas. Alteram ad initium vici S. Mariæ minoris in suburbio paulò ultra eadem sacram diui Botulphi, quæ quod ad Trumpetoniâ pagum aperit, Trumpetonia porta dicitur. Alterâ ad ingressû vici prædicatorum (quorum cœnobium eodem cum Frâciscanorum tempore est deletum) paulò intra Collegium Christi, ad portam cœmiterij S. Andreæ citeriorem urbiq; propiorem, quæ etiam quod Barnwellum pagum respicit, Barnwellina porta nominatur. Earum hodiè nulla vestigia extant. Tantùm utrobique patens locus est, ex repleta fossa, & aquata: atq; in Barnwellina, columna tantùm vna, & ea lignea & erecta, cum olim recenti adhuc memoria, utrobique duæ essent. Istis duabus addas licet tertiâ, quæ se fossa aperit in vico Ihesuano. Atq; ut portæ tres sunt, per quas in orientem & meridiem liberè progreditur, ita pontes etiam tres sunt, per quos in occidentem & septentrionem inoffensè transire permittitur. Primus, per quem ad castrum itur, pons maior dicitur: postremus, qui ad alterum urbis, & collegij reginalis extremum est, minorem nominamus, relatione ad maiorem: medius inter utrumque pons Gerardi appellatur, a diui Gerardi olim hospitio, quod in proximo fuit. Prætermitto pontes collegij Regina, collegij regis, & diui Iohannis, quod priuati sunt. Quod intra profluentem, atq; fossam continetur, id totum Cantebri-gia dicitur: quod extra est, suburbium appellatur. Itaque in suburbio hodiè castrum est, in summo monte, ad septentrionem trans cantam positum, quod priori libro ex Geruasio, Cantubricam appellari diximus, cuius muri ex struētili, seu abrupto lapide, ipsum castrum ex quadrato constructum est. Huius rursum edita pars (ut Geruasius

tra-

tradit) Vandaloburia dicebatur, quod eam Vandali in Christianos seculientes castris occuparunt. In cuius summo planiciem esse dicit, in rotundum, muris conclusum, & unico patete aditu, seu porta ad ingressum, quod in hunc diem cernitur. Castrum id ad Gulielmi Curthois Normanni usque tempora permansit integrum, iam verò magna ex parte dirutum, & demolitum. Legimus enim in historia obsidionis Elianæ insulæ, Gulielmum Normannum, an. regni sui 3. quod erat an. dom. 1069. cum diu eam obsedisset frustra, & lignorum strues, cæterumq; arundinea materia apparatus ad vias consternendas incendiasset, Herwardus quidam nobilis Britannus, & veteranus miles, qui eò cum aliquot magnatibus, quò regis senitiem declinet, concesserat ad Castrum Cantebrigiense, indignandum & præ dolore frustrati negotij semimortuum secessisse. Quo etiam loco, paulò postquam rex potitus insula est, persolutis regijs ministris, 700. marcis argenti, ex venditis templi, cruce, phyalis, cæterisq; vasis argenteis Abbas Eliensis monasterij, Regis animum (quod armis, & consilio restiterat) graviter offensum placavit. Erant autem per ea tempora in castro, & alia ædificia, & inter ea Aula operosa, quam postea ad ædificationem sui sacelli, a Rege Henr. 4. petiuerunt aula regiæ magister & societas. Erat habitatio principis, iam latronum. Carcer enim est totum demolitum, præterquam muri sepientes, atque porticus, custodis & latronu receptaculum. Sed redeo. In vrbe verò duo Duo hominū
ordines in
vrbe. hominum ordines sunt: scholares et mechanici, sol, hoc est, atque tenebræ. Scholaribus & suis præest Cancellarius, mechanicis & suis, prætor oppidanus. Scholarium ditio Academia dicitur: Artificum, oppidum nominatur. Ita hodie diuisæ potestates hæ sunt, quæ olim unius tantum e-

Vici vrbis.

Vicus ponti-
cus.
Vicus maior.

rant ditionis Academicæ, quo tempore ciuitas scholarium dicebatur. Academia in collegijs magnificis 14. & ijs quæ ad ea pertinent, posita est, de quibus omnibus, quæ ad origines & authores spectant, libro 1. diximus. Collegia ad commoditatem, amœnitatem, atque ad salubritatem, vel inter fluminis ripam, & vicum maiorem, vt maior pars eorum est, constituta sunt vel ad agros, extra fossam regiam, atque tantum in extremis Cantebrigiæ oris posita. Intra horum complexum oppidani continentur. Vniuersum oriali figura, 500. passibus longa, a castro vsq; ad extremam partem vici prædicatorum a septentrione, hoc est, in meridiem, & 400. credo lata. Id vicos habet duos præcipuos, a quibus reliqui tanquam riuuli perfluunt in hanc atque illam partem, dextram atq; leuam producti. Custodias quatuor, ecclesias parochiales 13. singula ordine breuiter perstringam. Ordinar a vicis, progrediar ad custodias, & finiam in ecclesijs. Ex vicis duobus alter a castro, septentrionali vrbis extremo, per longitudinem ad fratres prædicatores, meridionali extremo recta protenditur. Alter ab eo, media ferè sua parte propagatur, cis hospitale Lazarorum ad cenobium canonicorum recta tenditur. Primum, à ponte quæ præterit, ponticum vicum, secundum vicum maiorem nominant. Isti duo multos alios tanquam propagines quasdam producant, quas dum explicauero, illud ignorare non oportet, me a Castro ad altera duo memorata extrema recta progressurum. Incipiam a pontis vico, qui trans pontem ad montis radicem (in cuius summo castrum positum est) incipiens primum edit vicum ad ecclesiam S. Ægidij, qui ad leuam retrogradus, ad summum montem, olim Gatturewe seu Gattonis vicus appellabatur. 2. ad dextram, ad Aulam Mertonensem tendens. 3. ad leuam inter collegium Magdalenæ,

lena, & domum alefecis. 4. ad lenam quoque, cis pontem, Harlestonicum. 5. ad dextram apud templum rotundum omnium sanctorum. 6. Vicum maiorem, qui prateriens collegium S. Iohannis, Trinitatis, Caij, Regis, & S. Petri finit ad cenobium Canonorum ut dixi. 7. ad dextram per signum Delphini, versus caemiterium omnium sanctorum in Iudaismo. 8. ad lenam, Ihesuanum. 9. ad lenam similiter vocatum Walles lane. 10. ad dextram Cordinariorum vicum, quem vulgus Cordiner rewe, a satoribus calciarijs inhabitantibus quos Cordinarios vocant, is ad occidentem finit in forum. 11. ad dextram quoque, quem peticuriam vocant, qui & ipse in forum terminat. 12. inter collegium Christi, & fossam regiam. 13. subtus murrū collegij Christi ex parte australi. 14. ad lenam subtus domum fratrum predicatorum ex parte boreali. 15. ad dextram a fratribus predicatoribus, versus antā Penbrochia per viridarium appellatum S. Thomas Lees. Forū autem in urbis velut umbelico positum est. Atque hi vici sunt, quos pontis vicus edit.

Vicus autem maior suos etiam producit viculos, quarū primus est ad dextram inter hospitale S. Iohannis, & domum S. Bedae. Secundus vicus S. Michaelis dicitur, is terminatur ad occidentem, in molendini vicum, qui a Collegio S. Michaelis, iam sanctae Trinitatis incipiens & pratergrediens, Aulam S. Trinitatis, & Clara ad Collegij Regalis templum finitur, olim ante templum conditum, si sine offensa, aulam quoque S. Katherine, & collegium reginae pratergrediens, ad molendinum rectā permeat, unde vulgari nomine mylstreat appellatur, idem molendini vicus. 3. ad lenam vicus est, qui olim artificum nomen refert, qui vaginas conficiunt, vulgari lingua Sheders lane nuncupa-

cupatus, positus ad septentrionalem partem ædis sacrae S. Mariae Maioris. 4. ad dextram est, & vicus scholarum dicitur, quod in eo scholæ publicæ posita sunt, & ipse finiens in molendini vicum. Huic oppositus est. 5. qui in forum ducit, existens in parte meridionali diuæ Mariae Maioris. Proximum huic ad leuam vicus est S. Benedicti, cui opponitur ad dextram, vicus qui dicitur Plotes lane, seu Carmelitarum. Octauus inter templum S. Botulphi & ædes propinquas meridionales, quæ ob paupertatem quæ in eis sunt, peny farthing lane appellatur. Illi proximus est Dowdiuers lane, ab Aula Pēbrochiana versus fratres prædicatores. Atque hæc de vicis.

Custodiæ.

Custodiæ verò, tantum quatuor sunt. Pontis vici, prædicatorum fori, & maioris.

Ecclesiæ.

Ecclesiæ parochiales 13. S. Ægidij, Petri, Clementis, S. Sepulchri, S. Trinitatis, Andreae, S. Mariae minoris, seu S. Petri, S. Botulphi, Benedicti, Edwardi, S. Mariae maioris, Michaelis, & omnium sanctorum. Erant olim & aliæ, ut S. Iohan. Zacharia, S. Nicholai, templum omnium sanctorum ad castrum, & quatuor ordinum fratrum. Quo-

Coenobia.

rum Augustinenses ad forum pisacium. Prædicatores quos nigros vulgari sermone nuncupamus, in vico prædicatorum. Fratres de Carmelo siue Carmelitani iuxta Collegium reginale, & Franciscani, siue minores, Anglicè gray Friers, in pontis vico. Hæc in praphanos usus iam conuersa sunt, & per urbis ambitum constituuntur. In media vniuersitatis regione ad occidentem solem spectante, scholæ publicæ sunt, quadrato coctog lapide, in formam quadratam magnifice extructo, & medio loco inter templum Collegij Regis, & collegium G. & C. constitutæ. In scholis præter loca, in quibus professio literarum est, bibliotheca, &

scholæ publicæ.

sacellum est. De Bibliotheca, et in ea libris, primo lib. scrip- Bibliotheca.
 simus. Sacellum autem locus est dininarum rerum, & con. Sacellum.
 filiorum, seu congregationum, concedente Bonifacio Pon-
 tifice, apud S. Petrum Romæ 15. calendas Nouembrii, an.
 Pontificatus sui 10. & præterea locus senatorius est. Inter-
 cepto diuiditur in duas partes, summam Regentes occupant, Domus regē-
 imam non regentes. Hinc illa regentium domus, ista non tium & non
 regentium dicitur. In eo sacello electiones fiunt, magistra- regentium.
 tuum approbationes, seu admissiones graduatorum, cōgre-
 gationes & consultationes, de rebus grauibz per senatum
 tantum, idq; non alia lingua quam latina, ex statuto vni-
 uersitatis. Senatum voco, consilium doctorum, et magistro-
 rum regentium ac non regentiū quorumcūq; et si ut hodie
 iuuenum tantum, olim senatus non dicebatur, nisi conue-
 tus senum, à Græcis γερουσία dicitur, & senaculum locus v-
 bi hi conuenerant ab ætatis vocabulo. Ex doctoribus enim
 & artium magistris, quidam regentes sunt, quidam non
 regentes. Magistros artium vocamus quos in Italia, & a-
 libi gentium, doctores artium nominant. Regentes dicun-
 tur, quod eorum uotu & suffragio omnia reguntur. His
 caputia sunt pelle armina, seu lituana candida, subducta,
 non regentibus serico. Ex regentibus quidam necessarij
 appellantur (credo quod primo anno necessario his disputa-
 dum bis sit, & alia vniuersitatis negotia obeundum & cō-
 silijs alijsq; rebus intentos esse, & interesse) quidam nō ne-
 cessarij. Necessarijs ad annū integrum, a prima creatione
 sua, regentia sua officium, atq; habitum deponere, phas nō
 est. Ultra annum non necessarij nominantur veteri insti-
 tuto: sed nouo propter eorum paucitatem, ad duos vel tres
 annos, necessariam regentiam produci audio. Ex senatu
 definiuntur, qui in vniuersitate præsunt, & aliquo fungū-

Procuratores.

Comitia &
earum solen-
nitates.

tur officio, ut procancellarius, procuratores, scientiarum publici professores, scrutatores, taxatores, oratores, sacellani, et bedelli seu præcones, quos omnes eo ordine prosequar, ut incipiam a procuratoribus, finiam à procancellario. Scholis ergo præficiuntur duo regentes, qui a procurandis Academiae causis & negotijs, tum intra urbem, tum extra, nundinisq; Sturbrigiensibus, procuratores, a regendis scholis, rectores nominantur. Etsi olim hoc nomen Cancellarij non procuratorum erat, ut primo libro diximus. Horum nutu post Cancellarium omnia fiunt, hi scholas regunt, disputandi dies dicunt, & modum præfiniunt, disputationibus præsent, non solum quotidianis, sed etiam solennibus illis comitijs hyemalibus, i. die quadragesimæ, et æstivalibus circa festum diui Petri, illis in scholis publicis, his hodiè in ecclesia universitatis, siue beatæ Mariæ maioris, olim in ecclesia Franciscanorum nostra memoria, ante 20. ab hinc annum quā demolita ea fuit, propter loci amplitudinem celebrari solitis. In hyemalibus artium bacchalauniorum tantum, in æstivalibus, artium magistrorum, Theologiæ, medicinæ, iuris civilis, & canonici doctorum & bacchalauniorum gradus, magnis sumptibus, magna celebritate & festo, ut si uspiam gentium conferuntur. Erigitur ex ligno theatrum pactile, in quo varij gradus sunt, sic ut inde advenæ seorsim spectent, doctores seorsim disputent, et cætera universitas in medio solo tanquam arena atque valle consedeat, et quiescat. In comitijs fertis triumphalibus ex lauro per hyemem, vti sunt bacchalaurei, in significationem se asperitates, & professionis suæ difficultates vicisse, atque superasse unde bacchalaurei dicebantur. Ex cæteris alij per æstatem res alia, alij coronas ex vario flore pactiles capiti imponebant. Is erat mos olim, nobis adhuc iuuenibus, nec erat

sumphas (ut nec hodie) per salutationes, & reuerentias vel honoratissimorum virorum, ante finita cōmitia, caput detegere, nec sertam, atq; pileum exuere et deponere. Hodiē laurus, rosa, atq; flores, contemptui sunt, nec nisi auro signato, catenis aureis, aut id genus alijs ex auro factis, coronari volumus, magna luxu nostri ostentatione.

Doctores & magistri ad pileum vocantur. Erat enim pileus priscis insigne virtutis spectatæ. Vnde natum videtur, ut qui magistri, doctoresq; titulo decorantur, pileum accipiant.

Sumptus autem festorum, quia voluntarij erant, erant- Sumptus fe-
quē tam graues, & immodici, cautum est statuto vniuer- storum.
sitatis publico (admonente forsan Clemente 5. libro Clementinarum 5. cap. 2.) ut ne quis doctor, in quacunque facultate, aut M. Artium graduum suorum solemnitate, plus expendat tribus millibus Turonensium argenteorum, hoc est 41. libris nostræ monetæ 13. sol. 4. denarios. Turonensis enim nummi 12. faciebāt 3. sol. 4. denarios. Ergo 48. marcam argenti. 71. librā vnā. 3000. 41. libras, 13. solidi & 4. denarios nostræ monetæ: denarium voco 12. sol. nostri partem: solidum libra nostræ vicefimā, & coronati Gallici solaris, ubique gentium noti, sextam partem: marcā coronatos duos: vnum sol. et 4. denarios: libram coronatos tres, & solidos duos: seu tertiam partem coronati, ex æstimati-
one nostræ Britannica.

Disputandi ratio, in his solemnitatibus, & alijs tempo- Disputandi
ribus, ut ab initio sic quoque & nunc est. Disputationes o- ratio.
ratione eloquentes & graues sunt, acres contētiōe, & eru-
ditione plenissimæ: maximē cum gloria accedat, aliquan-
do rursus: re ita postulante, quæ obijciuntur ita tractantur
ut lepore magis eleuata, quā contentionē fracta, eloquē-

Noua pronun-
ciandi ratio.

tia clusa, quàm viribus discussa videantur. Ita & arte, & neruis pugnant, quod est laudabile, cum in hoste virtutem ne an dolum quis magis requirat. In hisce doctores & magistri, in sua quisq; facultate, bacchalaureis obijciunt, isti respondent. Etsi contra sub Edwardo 6. Angliæ rege, quo tempore omnia innouare ceptum est, institutum fuit, per mandatarios regios, ut in disputationibus doctoribus, & magistris, bacchalaureis obijcerent. Paulo ante istum principem, viuentem adhuc Henr. patre, cepit etiam noua quædam pronunciandi ratio, tum Græcarum, tum Latinarum literarum pullulare, longè declinans à consuetâ ratione, & nostra, & aliarum gentiũ omnium, adeò ut ne intelligeres quidem verba proferentes, nisi in eorum schola sis informatus & aliquantulum exercitatus. Hæc autem noua literarũ pronunciandi ratio, etiam totius vninersitatis decreto, confirmata fuit, 18. Calendas Ianij. An. Dom. 1542. De quo pronunciandi genere, exempla adducere nõ est cur velim, cum ea de re extat liber communi opera & Stephani Gardineri, et honorabilis atque doctissimi viri Thomæ Smithi Regineæ Maiestati a Secretis, & Iohan. Checi viri in omni genere literarum instructissimi scriptus, in quo suas producunt rationes, ille contra, isti in defensionem, & quid ipsi censuerimus, in libro de libellis nostris proprijs, paucis ex occasione aperuimus.

M. Glomery.

In conciliabulo etiam, suffragia regentium procuratores exigunt, & ea tacita ac numero accipiunt, ac voce reddunt aperta, legunt, & recensent, præterquam in electione sua, in qua M. Glomerie, ut vocant, ex omnibus regentibus senior M. suffragio exigit, & recenset. Breuiter, ut omnis generis literarum, & liberalium scientiarum professio, in scholâ publicis, per ordinarios lectores, feliciter, & dili-
gen-

genter fiat, isti prospiciunt, atque curant. Qui scientias libe-
 rales profitebantur ordinariè & olim, & nunc quoque re-
 gentes erant, & numero tres, qui per regentes tantū an-
 nis singulis, in fine termini æstivalis eligebantur. Termini-
 nos vocant tempus publicæ professionis literarum, quos v-
 no anno tres habent. Quorum singuli tres ferè menses cō-
 plent, ut & intermissiones literarum vacationem, ferias,
 & ascholias nominant. Horum professorum unus literas
 humaniores, alius dialecticam, tertius philosophiam perle-
 gebat, hora octava ante meridiem, ad horam unam singu-
 lis diebus legibilibus (ita enim nominare solent dies, in
 quibus publica professio literarum in scholis est) recepturi
 singuli, in singulos terminos, seu trimestria spacia in mer-
 cedem, 26. sol. 4. denarios tantum, hoc est coronatos galli-
 cos quatuor, cum triente, et denarijs octo, constituta enim
 pecunia praelegebant. Ea enim olim erat nostræ Britanniae
 temperantia, ea rerum copia, et abundantia ut exiguus cen-
 sus secundum naturam viuentibus sufficeret, et gloria stu-
 dium potius, quam merces ad virtutem accenderet. Solue-
 batur autem id stipendium non ex ærario publico, sed ex
 collatione omnium et singularum scholarium per Collegio-
 rum praefectos, et hospitiorum principales colligendum et
 persoluendum. Quod si quando scholis, lectionibusq; inter-
 esse pensumq; solvere scholares recusassent, ad solutionem
 auctoritate cogeantur. Etenim studiosi iuris civilis, et ca-
 nonici, tempore Henr. 1. cum lectionibus interesse, & con-
 tribuere noluerunt, rex ipse, 14. Aprilis, anno regni sui 3.
 & an. Dom. 1102. precepto suo, ad lectiones audiendas &
 pecunias ordinarijs lectoribus & bedellis persolundas cō-
 pulit. Nam ne bedellis quidem, publicis vniuersitatis mi-
 nistris, ulla alia erat stipendij ratio illo tempore, quam ex

Scientiarum
publici pro-
fessores.

Termini.

scholaſticorum collatione, et tributo. Tum dein inſtitutum eſt, ut ſit qui ſcientias Mathematicas publicè proſiteatur, per regētium maiorem partem ante magnam vacationem (quæ inter feſtum S. Iohan. & feſtum S. Michaelis fuit) ad triennium electus, homo doctus, & Artium magiſter eodem quidem ſtipendio, quo cateri, ſed ad tres anni terminos perſoluto, ſed ex ære publico. Poſtea tamen ne his, & alijs rationibus euacuetur ærarium, conſtitutum fuit, ut certos gradus ſuſcepturi id perſoluant, non ſinguli, ſed vniuerſi. Tempus prælegendi huic fuit hora prima a meridie, primoq; anno prælegebat Arithmeticam atque Muſicam, ſecundo Geometriam & perſpectiuam, tertio Aſtronomiam. Sed hæc de ſingulis. Omnium autem lectiones incipiendi tempora erant, craſtinus S. Dioniſij, & craſtinus S. Hillarij. Legebant autem omnibus diebus legibilibus, aut ſaltem ter in quauis ſeptimana, ſi tot dies legibiles in ea fuerunt. Dies autem non legibiles (quos non le, breuitatis cauſa nominant) aut diuorum feſta, aut officia diuina celebra, aut celebritates temporum, aut vniuerſitatis graua negotia, fecerunt. Hæc olim erant. Iam alia ratio eſt. Etenim hodie omnium liberalium ſcientiarum profeſſio eſt, ut olim, ſed liberaliori præmio quàm olim, à benefactoribus non Academicis collato, non a ſcholaribus contributo. Nam Rob. Rede ut ab eo incipiamus, præclarus vir, eques auratus, & fori iudicialis placitorum (ut vocant) primarius olim iudex, ſtipendia legentium literas humaniores Græca, et Latina lingua, dialecticam, & philoſophiam utramq; moralem dico & naturalem ſtipendiū inſtituit ſingulis. Ac medicinæ ſtipendium magni illius viri, & literis clariffimi medici Thomæ Linacri Cantuarienſis, & hic et Oxoniæ inſtitutum fuit. Lectionis autem

Theo-

Benefactores
lectoribus li-
beralium ſci-
entiarum.

Theologica stipendium, prima testamento instituit, in v-
 traq; Academia nobilissima femina Domina Margare-
 ta Richmondia et Darbia Comitissa, Henr. 7. illustrissimi
 Anglorum regis mater, 6. Iunij, anno Dom. 1508. et primū
 lectorem Iohannem Fisher, eximium Theologum, & epis-
 copum postea Roffensem constituit, conferente quidē Do-
 mina Margareta suo lectori in annos singulos 20. mar-
 cas argenti. Thoma verò Linacro suo tantundem. Eius &
 medicinam profitētis præmium nobilissimus Princeps Hē-
 ricus 8. auxit, an. Dom. 1541. & utrisq; 40. libras contulit
 ut ius ciuili profitemti 40. libras, & literas Hæbraicas, 40.
 libras. Ac qui Mathematicas disciplinas profitetur, anti-
 quum obtinet stipendium tantū, id quantum sit, iam ante
 diximus. In hisce lectionibus summi olim viri, & nostra
 memoria celeberrimi sese exercebant. Et paulò ante nostrū
 aduentum inter alios Erasmus Roterodamus vir notæ fa-
 mæ, & doctrinæ, qui circa annum Dom. 1506. (quo tem-
 pore Henr. etiam 7. Angliæ rex prudentissimus Cantebri-
 giam inuisit) Cantebrigiæ vixit, Græcas literas perlegit,
 opusculum de conscribendis epistolis scripsit, & per Siber-
 tum Typographum Cantebrigiensem ibidem ædidiit, utq;
 Theologia bacchalauius fiat, gratiam apud Academiam
 inuenit. Solebat is vehementer laudare vitam scholasticā
 Cantebrigiensium, ut magis ordinatam, & regularē quā
 monasticorum vitam, valdè commendabat Academia
 Cantebriensis eruditionem, quam sic effloruisse scribit,
 ut cum primis huiusce sæculi scholis, certare posse dicat, et
 tales habet viros, ad quos veteres illi collati, umbra homi-
 num videri possunt. Huic in professione lingue Græcæ suc-
 cessit Rich. Crocus, vir disertus atq; eloquens, Collegij rega-
 lis alumnus Grocini, (doctissimi viri) discipulus, qui eti-

Erasmus Ro-
 terodamus
 Cantebrigiæ
 studuit.

am in Lypsiensi Academia Græcas literas professus est, & circa annum dom. 1514 floruit, ut & Erasmus in epistola ad Linacrū scribit, & Ioachimus Camerarius in narratione de Eobano Hesso, testis est. Authores Græcæ & Latine lingua legere studebam (inquit Camerarius) in qua parte quanquā admodum adolescens, tamen ferebar in omnium oculis quia audieram Rich. Crocum Britannum, qui primus putabatur ita docuisse Græcam linguam in Germania ut planè perdisci eam posse, & quid momenti ad omnem doctrinæ eruditionem atque cultum huius cognitio allatura videretur, nostri homines sese intelligere arbitrarentur. Atq; ita de rectoribus, et literarum professione et professoribus, diximus.

Post hos, scrutatores, taxatores, Orator, sacellanus, et bedelli, quos alij Accisos ab accersendo, alij viatores quod in publicis vijs lustrandis ante Cancellarium progrediantur, alij præcones, a præcipiendo seu proclamando ad congregationes, et pedelli quod pedes sint Cancellarij, ad publica munia eo imperante obeunda, aut sistendos coram eo in iudicio, huc illucq; cursitantes.

Scrutatores.

Scrutatores duo sunt: ex non regentium ordine, in annum designati tantum. Hi sententias, & suffragia, non regentium suo loco, in electionibus, & fauoribus (quas gratias) vocant, petant, & accipiunt, accepta pronunciant. Hinc scrutatores, a scrutandis non regentium animis, & suffragijs principio dicebantur.

Taxatores.

Taxatores ex regentium ordine sunt: in annum etiam creati, a taxandis æstimandisq; urbanorum ædibus nomē sortiti, etsi eorum hodie officium, in cibariorum salubritate, æstimatione, atque cura solum versatur, ut iam antè libro primo diximus. Nunc enim in collegijs habitatio est,

non

non oppidanorum adibus ut olim, sed hi duo sunt. Orator.

Orator tantum unus est, & unus Sacellanus, qui in M. Glomerie locum successit, ad terminum vite eorum constituti. Oratoris officium est, quod & antea fuit magistri Glomerie, principes aduentantes procures, summosq; vniuersitatis amicos, orationibus excipere, & literas vniuersitatis nomine conscribere. Eius stipendium leue est, 40. sol. tantum, sed honos, & privilegium grande, quia nunc referre longum esset. Locus ei in confessibus & publicis supplicationibus, seorsum post doctores medicos est, et habitus candidus. Primus, Richardus Crocus fuit, homo certe doctus, sed in gloriam suam officiosissimus. Sacellani munus Sacellanus. est, in summa scholarum frequentia, singulis terminis recitare, omnium benefactorum vniuersitatis nomina & cognomina (legentibus adhuc magistris) & honestam de eis mentionem facere, atque etiam pro eis orare, res sacras, et sacelli ornamenta curare. Hunc nigellus Thorndam Cantebriensis medicus insituit, et dotis aliquot Academiae fundis, in Canteburgia in vico calciolaria, seu cordellario alit. Hoc officium hodie non confertur in subsidium egenis, pro veteri instituto, sed quibus rerum suppetit usus, atq; abundat etiam nouo commento.

Hos sequuntur Bedelli, seu caduceatores publici Academiae ministri, in omnem vitam decreti, & constituta pecunia, ut lectores publicoq; vniuersitatis stipendio viuētes. Hi quatuor sunt, omnes quidem graues viri, sed quorum tamen tres docti, & Artium magistri sunt, omnes pro cancellario, & vniuersitati, omni munere officioq; inserviant, sed quartus ille, et nouissimus statoris, seu apparatoris principue officio. Noti virgulis seu caduceis, quas hodie maiores baculorum nomine gestant, cum solemnitas sit, ex tota

argentatis, cum non sit, ex parte summa & ima tantum, nam exemplis argenti theca est, olim simplicibus, (cum vetustas virgulis tantum ligneis contenta, candidis exilibusq; in auctoritatis signum) utebantur, quas luxus hodie, atq; vitæ fastus, argenteis, & maiores fecit. Indicio sunt, quod a iudicū antecessoribus gestatur, quod soli antiquitate in omnibus referunt. Horum inseruendi rationes, certis anni temporibus ad calculos magistratus renocat, ne officij perpetuitas negligentiam pariat, aut contemptum. Illi interim renunciantes officio & restitutionis bacillis, sententiam expectant, aut condemnationis, aut increpationis, pro ratione offensa, aut laudis & restitutionis pro re bene gesta. Sed hi noti satis, res latine exagnandi.

Cancellarius.

Istis omnibus totiq; vniuersitati præest Cancellarius, is omnibus moderatur, is in eam maturitate dicit, is penam præmiūq; confidit, idq; de plano, ut statuti verbis utar, sine quaestorio scriba, sine expilatore cauidico, qui ad lucram inseruiunt in causis iudicialijs, legibus tantum vniuersitatis, & æquitate index. In huius arbitrio est, ut motus animorum litigantium perturbatos cohibeat, nouissime ut cum quibus res est, utatur moderatè, & scienter, sine præmio, sine pollicitatione, sine dissimulatione, iniqua maturatione, mentione & ceteris in quæ doti mali consumuntur. Atque hoc quidem eius officium est. Electio autè, ex doctorum numero fuit, ut inter alios Thomas Foxton Cancellarius vniuersitatis, an. 4. Edw. 3. quod erat an. dom. 1330. Antonius de Grancestre qui præfuit an. dom. 1348. & Rich. de Ling. 1352. & postea suis singulis temporibus, Rich. le Scrope, Iohan. Dunwich, Guido le Zouche legum doctor, Iohan. Burgh, Guliel. Colville, Ioan. Neketon, Rich. Derham, Steph. le Scrope Archidiaconus Richmondia, lo.

Riking.

Rikinghale, Tho. de Cobham, Rob. Fitzhugh, Gul. Ranson, Marmaducus Lumley, Iohan. Holbrake, Michael de Causton, qui ut cætera collegia, sic vniuersitatem, cui inter alia dedit thecam argenteam pedamento seu baculo crucis, atque omnia donis exornauit. Steph. de Haselingsfeld, Andreas de Giselham, Gilbertus de Segræue, Iohan. de Bradēham, Oliuerius de Dencort, Tho. de Foxton, Steph. de Segræue, Iohan. Clarel, Simon de Walpole, Rich. de Goldington, Michael de Haynton, Iohan. Dumvich, Rob. de Wynwyke, Guliel. Wilflete, Tho. Rotheram, Iohan. Boyton, Tho. de Northwood, Rich. Badew, & Laurentius Bothe, inter quē & Rob. Woodlarke Cancellarium, an. Henr. 6. 37. & an. dom. 1458. Theologia doctorem præpositumq. collegij regalis beatae Mariae, & S. Nicholai, composita lites sunt 14. Febr. an. Henr. 6. 35. & an. dom. 1456. de non exercenda potestate sua Cancellariatus intra limites collegij regalis, in causis criminalibus, & testamentarijs, & omnibus contractibus initis, intra fines eiusdem collegij, & infinitis alijs, de quarum pluribus suis locis dicemus. Iam verò ex doctorum ordine, Cancellarij Vicarius est, qui procancellarius dicitur. Ex episcoporum, & procerum numero, Cancellarius sumitur, utriusq. generis, procerum dico, & episcoporu, adducam exempla. Episcoporum quidem, Laurentiū Danelm. episcopum, Io. Sarisburiensem, Io. Langton episcopū Meneuensem, & nostra memoria Io. Fisher Roffensem Episc. Steph. Gardiner Winton. & Reginaldum Polum, ordinis S. Siciliæ Cardinalem, & Cantuariæ Archipræsule. Procerum verò Tho. Crumwell Baronē, qui a morte Roffensis episcopi successit in officium an. Dom. 1535. Edw. Seymer Somersetsensem Ducē, et Gul. Ceciliū Baronē D. Thesaurariū, virum prudentem, doctum, & literarum fa-

Procancellarius.

Electio Can-
cellarij.

uentissimū & multarum indulgentiarum parentem.

Cancellarij olim electio (cum ex doctorum ordine esset) regentium tantum erat, & in unum tantum annum. Iam autem ut regentium tantum, ita & in omnem vitā: pro- cancellarij in annum tantum. Cancellarij etiam electio, per episcopum Eliensem, iure diocesano olim confirmata fuit, cum doctores cancellarij essent. Sed quia confirmatio ea annis singulis repetita, non solum laboriosa, sed etiam sup- tuosa vniuersitati fuit (ut omittam moras, & inquietudi- nes quæ solent intercedere) Bonifacius 9. pontifex Roma- nus, sua quidem æquitate, nulla vniuersitatis rogatione se- cundo Idus Ianuarij, an. Pontificatus sui 12. & anno Dom. 1403 indulto suo, omnem authoritatem episcopo Eliensi, & eius successoribus confirmandi Cancellarium interdixit, statuitq; in omne ævum, ut ipsa electio confirmatio sit. Cui rei facile subscripsit bonus episcopus, & omnia vniuersita- tis privilegia confirmavit, ut libra 1. diximus. Tamen ne sit quod vllō modo obesse possit, constitutum est, ne quis A- cad. Cancellarius, sit etiam episcopi Eliensis Officialis. Hic procancellarij electionem non futuram ante exactas 24. horas, nec esse ultra triduum prorogandam, & eidem ele- cto non esse fungendum officio ultra annum, nec esse lici- tum ultra dies 15. abesse, ut nec Cancellario olim ultra mensem, & interea temporis posse quem velit substituere, nec in officio permanere ultra biennium, aut summum tri- ennium, non est cur multis explicem.

Prædicatores. Transeo ad prædicatores, & communes vniuersitatis mæcenates, quorum illis studium est verbum dei, ad æter- nitatem vitæ populo prædicare, his scholasticorum egesta- tem accepto pignore nummo subleuare. Illi numero 13. sunt, vnus ex institutione dominæ Margareta Comitissæ Rich-

Richmondia et Darbia (quā condidisse collegia Christi, et
 diui Iohannis antè diximus) salario 10. librarum. Duode-
 cim ex institutione Alexandri 6. Pontificis Romani sexto
 nonas Maij, an. Pontificatus sui 12. & an. Dom. 1502. per
 Urbanum Ostiensem episcopum delegatum suum, ut per
 Angliam, Scotiam, (nam & Scotia olim Anglorum Regis
 erat) et Hiberniā, predicet populo verbū Dei. Hi doctores, Benefactores
 magistri, aut graduati sunt, ex prouectioris ætatis sacer- Acad.
 dotum numero selecti. His mæcenates plures sunt. Ex qui-
 bus est Elienora Angliæ Regina, uxor quondam Regis
 Edw. 1. quæ ex testamento dedit 100. marcas argenti, anno
 dom. 1293. Sequuntur Gualterus Neele ciuis Londinensis,
 dominus de Eslyngham in Cantio, Iohan. Whitehorne de
 Donerton rector ecclesiæ de Halsted, & dominus de Bene-
 dicte in Essexia, qui an. a Christo nato, 1344. dederunt li-
 bras 100. unā cum arca, quam communi omnium eorum
 appellatione nominandum decretum est, etsi hodie nomen
 tantum Neeli præualuit. Post hos Gul. Bateman episc. Nor-
 uicen. dono dedit libras centum, cum cista, quam S. Trini-
 tatis appellauit, in cœnobio Carmelitarum custodia causa
 collocatam. Nam ante scholas conditas locus non erat pro-
 prius vniuersitatis rebus asseruandis. Ante hunc Iohan. de
 Ely, episcopus Noruicen. 100. marcas argenti cōtulit in per-
 petuum usum & auxilium Aulae vniuersitatis, quæ hodie
 Aula Clare nominatur. Gulielmus item de Blida, 10. mar-
 cas cum cista dedit. Gilbertus Rondebey cistam, Guliel.
 de Gotham cistam, Rich. Lynge, olim Acad. Cancellarius
 cistam, sed quantam in eis pecuniam non constat. Erat eti-
 am cista Thomæ de S. Botolpho, S. Iohannis, Io. de Blondell
 rectoris ecclesiæ de Clyfton, Darlington, Billingforth, Ex-
 ceſter & Fenne, quam Iohan. Bewford dux Exceſtriæ in-

stituit. Hic erat Norwicensis, doctor Theologia, & magister siue Custos Collegij corporis Christi, & beatae Mariae, dedit quo tempore praefuit, anno dom. 1400. et regni regis Henr. 4. primo, vniuersitati cista sui nominis 100. libras, erat quintus magister collegij corporis Christi.

Sed ex his, maiorum nostrorum incuria, custodum negligentia, librariorum fraude, & astutia, qui libros oppignoratos non redemerant, & perpetuis cum oppidanis contentionibus, magna ex parte exhaustis, octo restituit dono 200. marcarum, praeclarissima vidua domina Elizabeth Clere, Rob. Clere Armigeri, ut alibi diximus & Norfolciensis olim coniunx 20. Iunij, anno verbi incarnati. 1489. Thoma Rotheram Cancellario, cistam Neele videlicet, S. Trinitatis, Darlington, Billingsforth, Exceter, Lynge, S. Iohannis, et Fenke, praeter alia pietatis opera, quae tam explicuimus cum de Collegio Gouewilli & Caij proposuimus. Nec defuerunt alij communes Academia amici & benefactores, ut Rich. 3. Anglia Rex, Henr. item 7. qui in Academia usus dedit annuatim libras decem, ex monasterio S. Petri Westmonasteriensi per Abbatem vniuersitati, apud sanctam Mariam maiorem vniuersitatis ecclesiam Cantabrigiae persoluendas. Robertus Lufham, Thomas More Decanus diui Pauli Londinensis, Iohannes Preston eiusdem ecclesiae canonicus, Richardus Holme, & nobilis ille Gul. Wicham episcopus Wintoniensis, qui Collegium beatae Mariae celeberrimum, quod hodie nouum collegium dicitur, Oxonij construxit.

Atq; haec quidem de Cantabrigiensi historia, ne temporis vetustate, hominumq; socordia, eorum prorsus memoria periret, ad omnem posteritatem diuulganda esse censuimus. In quibus colligendis quantopere opera nostra, hijs qui-

quibus prodesse cupimus doinceps probabitur, incertum
est, fides certe in nobis summa diligentia, non defuit. Et
si quae hic praetermissa sunt, ea ex libris nostris de Antiqui-
tate Cantabrigiensis petere licebit. Si qui vero hijs addere
velint, eos non modò non deterrendos, sed ad id quod
præstare possint excitados esse censemus, ut refertur

tandem, omnibusq; rebus memoria dignis cu-

mulatam Cantabrigiensis historiam

producamus.

FINIS.

Index rerum & verborum quæ in duobus libris Historiæ Cante- brig. Academia continentur.

Argumentum operis. 4.
Acad. Cant. conditor. 4. In-
crementum. 16.
Antiq. Cant. 5. eius monumen-
ta ab oppidanis combusta. 98
Ægidij templū, officina fuit. 10.
translata ad Barnwel. 12
Anglorum schola Romæ. 17. im-
munis tributo. 17. nunc ho-
spitale dicitur. 17.
Antiq. literarum in Britannia. 18
Antiq. Christianæ religionis in
Britannia. 23.
Archiepiscopi succedunt flami-
nibus. 23.
Acad. Cant. 1. euersio. 24. resti-
tutio. 26. 2. euersio. 26. repa-
ratio. 2. 27. euersio. 3. 27. resti-
tutio. 3. 29. euersio. 4. 30. 4.
restitutio. 33. euersio. 5. 39.
restitutio. 5. 40. euersio. 6. 40
euersio. 7. & 8. 41. euersio. 9.
42.
Albanus sanctus. 25.
Arthurus Acad. reparator. 29.
indulta eius. 30.
Ambrones Acad. diripiunt. 30.
qui sint. 30.
Augustini in Angliā aduētus. 33
Almericus rector. Acad. 36.
Alcuinus Academia præst. 37.
epistola eius 37.
Angli Parisijs studij authores
primi. 50.
Afflictio Montigomeriana. 42

Augustini hospitium. 47
Aularum Cant. descriptio. 53.
earum incrementum. 53.
Aula Clare fundata. 57. Vniuer-
sitarum aula appellata. 57. igne
consumpta. 57. reparata 57.
multū aucta. 58. magistri. 58.
Æmulatio inter studiosos lau-
dabilis. 91.
Antiquitati credendum. 113.

B.

Barnwel pagus. 11. nundinæ
ibi quando. 12.
Britannia Græcis literis excul-
ta quando. 19
Brutus Troianus author nostri
generis. 19.
Britanni Romanis tributarij. 19.
Bangorense monasterium. 32.
Beda Cant. 37. mors. 38. charus
S. Edmundo. 39.
Brixia pluit sanguinem. 40.
Botulphi hospitium. 47.
Bernardi hospitium. 47.
Bordeni hospitium. 50.
Bethleemitarum domus Cant.
51. eorum habitus. 52. mag-
næ turbæ horū causa excita-
tæ. 52.
Benedicti collegium fundatū.
60. eiusdem incrementū. 61.
eius magistri. 62. ab oppida-
nis spoliatū. 97. restitutio ab
illis facta. 101.

INDEX.

Bibliotheca Acad. 81. 89.
Barnwellini monasterij damna.
99.

Breue regium de superseden-
do. 108.

Bedelli Acad. 129. caducei eo-
rum. 129.

Bonifacij. 9. indultum Acad. 132

Benefactores Acad. 133.

G.

CAntebr. differt ab olim. 4
Cantaber condidit Acade-
miam Cant. 4. & 14. Gur-
guntij regis filiâ duxit. 5.

Cantebr. antiq. 5. nomina 5. er-
ror de nomine 6. ab initio
gymnasium. 14. scholastico-
rum ciuitas dicta. 14. ob Chri-
stum perpeffa. 21. nunquam
desciuit a fide. 21.

Cantebr. Guthelini regia. 6. vr-
bis situs. 7. quis moenia con-
didit. 22. fossa regia munita.
43. 115. duo hominum ordi-
nes in ea degunt. 117.

Castrum Cantebr. 9. 116. quis e-
ius vsus. 117.

Crux forensis. 9

Cantæ fluuius. 9.

Cattoni vicus. 9.

Cantebr. incendium. 10.

Campanilia lapidea quando. 10

Cholleflane. 13.

Crepers lane. 13.

Cancellarius acad. quis. 15. præ-
tor oppidi factus. 100. pote-
stas ei concessa. 103.

Cassiuellauni indultû Acad. 17.

Cæsar doctos ex Acad. Romam
conducit. 17.

Christi forma. 20. quo regnante
natus. 20.

Cambria. 23.

Cornubia. 23.

Cantebr. persecutio. 25.

Cædwalli subsidium in Acad. 34

Cricladense studium. 35.

Cadwalladri priuilegia Acad.
data. 36.

Carolus gymnasia collocat. 38.

Clementis hospitium. 50.

Collegia descripta. 53.

Collegij Christi fundatio. 73.

Patroni. 74. magistri. 74.

Cuthberti Tunstalli munificen-
tia. 82.

Collegiorû situs. 118.

Cœnobia Canteb. 120.

Comitiorum solemnitates. 122

D.

DAcii hyemarunt Cantebr. 9.

Doudeuere lane. 12.

Dame Nychols hythe. 13.

Druidû immunitas. 18. cur dis-
ciplinam memoriæ nō literis
mandant. 19. eorum opinio-
nes. 19. quando abolitz. 20.

Deira. 23.

Dioclesiani persecutio. 24. per
orientē. 26.

Doctores Cant. Cædwalli tem-
pore. 35.

Diffetio inter Ioh. regem & Ba-
rones. 43.

Dimicatio inter scholasticos. 44
incommoda subsequuta 44
reparata. 44.

Domus S. Petri fundata. 54. au-
cta. 55. Primum erat collegiû
56. eius magistri. 56.

Defensio priuilegiorû Acad. 111.

Domus regentium & non. 121.

Disputandi ratio. 123.

S. j.

El-

INDEX.

E.

ELuanus & Meduinus. 22.
3000. homines Cant. baptizant. 23.

Edw. senior Acad. reparat. 27.

Ethelbertus Canteb. refecit. 33.

Egbertus Acad. rector. 35.

Exercitamenta militaria Cant. prohibita. 45.

Expulsionis usus olim rarus. 95.

Edw. 3. literatorum patronus. 96.

Elizabetha reginae indulta. 110.

Episcopi Elien. priuilegia Acad. confirmant. 112.

Edw. 2. priuilegiarum defensor. 113.

Ecclesiarum parochiales. 120.

Erasmus Rot. Cant. studuit. 127.

F.

Futura prospicere utile. 3.

Fratrum piorum coenobium. 10.

Flaxhithe. 14.

Flamines quando. 23.

Frea venus dicitur. 24.

G.

Gurguntius Daciam subiugauit. 5.

Grantecestria & Cant. idem.

Granta fluius. 6.

Gul. Neustrie Dux. 9.

Godesonus sanctus vir. 12.

Glomer lane. 13.

Grantinus auxit Acad. 16. muro cinxit urbem. 16.

Gutelinus. 16.

Galli literas hauserunt e Britania. 18.

Glamorgantia refugium Cant.

20. gymnasium philosophorum. 28. descriptio eius. 28.

Germanus & Lupus. 28. Carleoni resident. 29.

Gildas Bagorensis monachus. 32.

Gerardi hospitium. 47.

Gregorij hospitium. 48.

Goneuilli aulae fundatio. 64. eius patroni. 65. G. & Caij collegium vnde dicta. 65. eius magistri. 66.

Guliel. Norman. Eliensem insulam obsidet. 117.

H.

Historia quid. 3.

Howys olim villa. 7.

Hugolina coenobij conditor. 10.

Honorij papae indultum Acad. 34.

Hinguar & Hulba. 39.

Hospitia Cant. 46. ordine descripta. 47. 48. 49. in possessionem oppidanorum partim reuocata. 52.

Harlestoni hospitium. 50.

Habitatio scholarium quadruplex. 53.

Henr. Spenser seditionum dormitor. 99.

Henr. 7. indulta. 105.

Henr. 4. priuilegia. 110.

I.

Ivonis ecclesia. 10.

Iosephus ab Arimathia. 23. ubi sepultus. 31. Collegij Iesu fundatio. 72. Patroni. 72. magistri. 73.

Iohan. Maior Scotus, Collegij Christi alumnus. 74. collegium S. Iohan. vnde 74. Patroni. 76. Magistri. 77.

Insolentia grauiter castigata. 93.

Ioachim Camerarius. 128.

K.

Kynotus Acad. praeses. 29.

Katherinae hospitium. 49.

Katherinae aula fundata. 72. Patroni. 72. magistri. 72.

Lu.

INDEX.

L Vthburne lane. 13.
Lucius Cant. venit. 22. quādo ad fidem conuersus. 22

Loegria. 23.
Literarū laus. 92. 113. quos produ-
cunt mores. 94.

M.

M Artianæ leges 6. 82. 16.
Martia auxit Acad. 16. re-
giā ibi habuit. 16

Marij beneficia in Acad. 22.

Moeniorum Cant. authores. 22.

Maximiani crudelitas. 25. Dio-
clesiani in regno consors. 26

Mauritius Acad. præfuit. 26.

Mariz hospitium. 47

Margaretæ hospitium. 49

Michaelis collegiū extructū. 56

Magdalenæ collegij fundatio. 77

incrementum. 78. magistri. 78

Marth. Cant. dona Acad. 82. 89

Mores in Acad. studentum. 91.

Mollicies muliebris detestan-
da. 95

Mœcenatis munificencia quo-
modo ambienda. 96.

N.

N Obicianus astronomus. 6.
Newlane. 13.

Necessitas Acad. 45.

Nicholai hospitium. 50.

Nichol. Medcalf studiosorū me-
cenas. 76.

O.

O Peris susceptio ratio 3.

Operis argumentum. 4.

Octavius Acad. restituit. 26.

Quingi hospitium. 47.

Oppidani scholasticis iniuriōsi.
96. 97. eorum crudelis factio

98. eorum condigna suppli-

cia. 100. restitutio per eos fa-
cta 101. iuramento cancella-
rio astricti. 106. nigra eorum
congregatio. 106. contuma-
cia. 106. pœnitentia. 107.

Oxonienſis ab oppidanis suis
interfecti. 99. eorum scelus æ-
terno dedecore pensatum. 99

Officialis Cant. curiæ audacia.
112. per regem repressa. 112.

Orator Acad. 129.

P.

P Artholomus inhabitat Hi-
berniam. 5.

Picoti liberalitas. 11.

Paganus Peuerel. 11.

Piron lane. 13.

Philippi Hisp. regis epistola ad
Acad. 15.

Præsidum Cant. nomina. 15.

Pelagij furor. 27. opiniones. 27
crudelitas. 28.

Picti qui. 31.

Pœna interdictionis. 34

Principes literarū fautores. 40. 41

Potestas vicecomitis ad oppida
nos translata. 42

Phiswici hospitium. 48

Pauli hospitium. 50

Penbrochianæ aulæ fundatio. 58
multū aucta 59. ei⁹ magistri. 59

Platea vniuersitatis. 39

Parliamētū Cant. celebratū. 102

Pestis ingens Cant. 102

Pontificum priuilegia ab oppi-
danis deleta. 104.

Portæ vrbis. 116

Pontes vrbis. 116

Procuratores Acad. 122

Pilei vsus in comitijs. 123

Pronunciationis noua ratio. 124

Prædicatores Acad. 132

S. ij.

Re-

INDEX.

Reges in Britannia plures. 8.
 Romani quamdiu Britannis
 imperarunt. 19.
 Ruddi hospitium. 50
 Regia aula Cant. fundata. 66.
 pars hodie est collegij Trini-
 tatis 67.
 Regalis collegij fundatio. 67. e-
 ius prima appellatio. 67. ma-
 gistri. 68.
 Reginalis collegij fundatio. 70.
 troni. 71. magistri. 71
 Rich. 3. munificentia. 90
 Rich. 2. indulta. 101. 102. 105. 112
 Rheiis fluuius. 115
 Rich. Croci laus. 128
 8.
Strawlane. 13
 Salthithe. 13
 Siluer lane. 13
 Sacellanus Acad. 129
 Smeremonger lane. 12
 Sicilius Martia filius. 16
 Scribonius Largus. 20
 Saxones Acad. depradantur. 27
 Sigebertus Acad. reparat. 33. nō
 iecit fundamenta. 34
 Sergij papæ indultū Acad. 34
 Scotus Io. 38
 Suaynus in Anglos sēuit. 41
 Simon Sudbury Cant. Arch. ab
 ingratis Cātianis trucidatus. 57
 Scholæ quales olim. 79. aedifica-
 tores earū. 81. earū situs. 120
 Studiosorū in vestibis ordo de
 cens. 92. eorum humilitas. 92
 diligētia in literis. 93. victus
 moderatus. 94
 Studiosi ab oppidanorū iurif-
 dictione exempti. 102
 Societas literis inimica. 94. 95

Stapula Middleburgo Caletum
 reducta. 102
 Sturbrigienſe emporiū. 105
 Suburbia Cant. 116
 Sacellū Acad. 121. eius vſus. 127.
 Sumptus feſtorum. 123
 Scientiarū publici profeſſores.
 125. eorum merces. 125
 Scrutatores. 128

T.

Templū omnium ſanctorū. 10
 Tépla diuorū dedic. deo 14
 Theonoti episc. London. cura
 pro Acad. 31
 Traiectus Cheſtertonienſis. 42
 Taxatorum Cant. 1. conſtitutio
 46. translatio eorū officij. 128
 Trinitatis hoſpitiū. 50
 Thomæ hoſpitiū. 47
 Tegulatū hoſpitiū. 49
 Trinitatis aula vnde. 62. eius pa-
 troni. 62. 63. eius magistri. 64
 Trinitatis collegium vnde. 78.
 magistri. 79
 Tépli beatæ Mariæ ædificatores
 89. impēſus Acad. in eo ædi-
 ficando. 90
 Telonianū caſtrū. 110
 Termini. 125

V.

Vetustatis indicia Cant. 8
 Vicus ſcholarū. 13
 Veruſtas edar eſt. 14
 Veſtis Inſula. 14
 Vicecancellarius quando. 15
 Vrbs legionū. 23. 29
 Weden Mercurius dicitur. 24
 Verulamīū. 25
 Legioceſtria. 29
 Vrbs Cant. in 2. partes diuiſa.
 54. 115.
 Vici Cant. 118. eorum propa-
 gines. 119

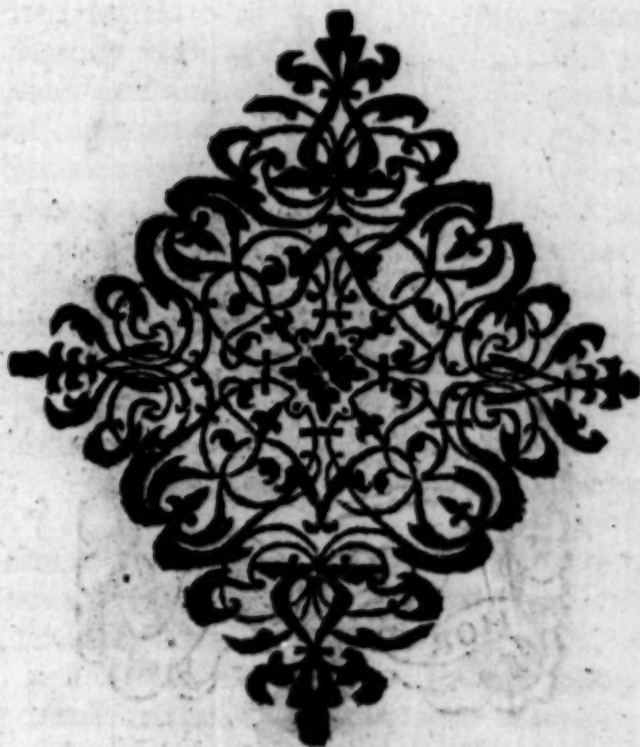
INDICIS FINIS.

Errata.

Piceni. pag. 11. lin. 6.
 eadem. pag. 16. lin. 24.
 Guaderij. pag. 21. lin. 26.
 Cantuariam. pag. 31. lin. 18.
 S. Iohannis. pag. 77. in marg.
 constitutam. pag. 77. lin. 24.
 progrediar. 118. lin. 16.
 Patanij. pag. 80. lin. 10.

Correctio.

Piceni.
 eadem.
 Guaderij.
 Cantuariam.
 B. Magdalena.
 constitutum.
 progrediar.
 Patanij.

L O N D I N I

in ædibus Johannis Daij.

An. Domini. 1574.

*Cum gratia & Priuilegio Regiæ
Maiestatis.*

